ALp 2766
L.arch.

LIETUVOS NACIONALINĖS M[illegible]DO BIBLIOTEKA

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 5 (2032) 1989 SAUSIS-JANUARY 31 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Kas veidu į Lietuvą?

Ir Lietuvoje, ir jos išeivijoje vyksta gana žymūs pokyčiai, kyla naujos orientacijos. Net toks laikraštis kaip "Gimtasis kraštas", skirtas propagandinei sovietų veiklai, nukreiptas į gausią išeiviją, padarė gana radikalų posūkį patriotine ir humanistine linkme. Po ilgų ir nesėkmingų anktyvesnių pastangų paveikti išeiviją jisai pagaliau pareiškė: *"Ilgai kvietėme, kad išeivija pasisuktų veidu į Lietuvą, o pasisuko ji nekviesta"* (1988.IX.15-21). *Tai pripažinimas sovietinės propagandos nesėkmės ir kartu pareiškimas klaidingo požiūrio į lietuviškąją išeiviją.* Juk argi išeivija buvo kada nors nusisukusi nuo Lietuvos? Tiek senoji, tiek naujoji pokarinė išeivija visą laiką buvo pasisukusi veidu į Lietuvą (ne į okupacinį režimą). Kai lietuvių tauta kovojo už savo nepriklausomybę carinės okupacijos laikais, kovojo ir jos išeivija. Kai Lietuva atgavo savo nepriklausomybę, išeivija nepagailėjo savo moralinės, politinės ir medžiaginės pagalbos. Kai Lietuvą okupavo Sov. Sąjunga, išeivija visomis jai galimomis priemonėmis siekė ir tebesiekia Lietuvai laisvės. Vyko ir tebevyksta varžybos tarp organizuotų veiksnių, kaip sėkmingiau pagelbėti Lietuvai atgauti prarastą nepriklausomybę. Tai buvo ir tebėra visos lietuviškosios išeivijos rūpestis, kuriame nedalyvauja tiktai išimtys, kuriems Lietuva nėra Tėvynė.

TAIGI sakyti, kad išeivija tik dabar pasisuko veidu į Lietuvą nėra tikslu. Pasisuko ne išeivija, o "Gimtasis kraštas" ir iš dalies jo atstovaujamas okupacinis sovietinis režimas. Juk iki "perestroikos", iki Algirdo Brazausko atėjimo į pirmuosius kompartijos sekretorius, *Lietuvos partiečiai buvo radikaliai pasisukę veidu ne į Lietuvą, o į Maskvą. Jiems rūpėjo ne lietuvių tautos gerovė, o maskvinio režimo įtvirtinimas. Kompartija buvo ir tebėra Maskvos padalinys, garsiakalbis, pasiekiantis ir išeiviją per propagandinę "Tėviškės" draugiją, kuri yra Maskvos "Rodinos" skyrius.* Ištisus keturis dešimtmečius kompartija stengėsi apjuodinti lietuviškąją išeiviją, suniekinti ją, geležine uždanga izoliuoti, atkirsti nuo tautos kamieno ir palengva sunaikinti kaip politiškai pavojingą rakštį. Šią mintį taikliai išreiškė poetas Sigitas Geda steigiamajame Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavime! "Kaip mes bevadinsime, per gerus 40 metų ranką prie širdies pridėję turime prisipažinti, kad norėjom atkirsti vieną šaką nuo plataus, galingo, stipraus lietuvių gyvybės medžio". O kitas poetas – raudonasis Mieželaitis, iškreipdamas poeto Brazdžionio eilutę "Per pasaulį keliauja žmogus", rašė: "Per pasaulį keliauja šuva . . . 1953 m. "Tiesoje". Ar bereikia ryškesnio išeivijos niekinimo? Ir visa tai ėjo iš tų sluoksnių, kurie buvo pasisukę veidu į Maskvą! (Šiuo metu tas posūkis mažiau radikalus).

ŽVELGIANT į dabartinę lietuvių tautos kamieno ir jos išeivijos būklę, atrodo, kad atėjo metas užkasti kirvius abiejose Atlanto pusėse. Paskaičius sovietinę ir nesovietinę Lietuvos spaudą, matyti ryškus tono pasikeitimas gerojon pusėn. Aitrus ir net koktus seniau buvo tasai abiejų pusių spaudos tonas, kartais net berniško lygio. Jis buvo kurstomas daugiausia iš maskvinių šaltinių, siekiančių mūsų tautos suskaldymo, kad lengviau būtų valdyti okupuotą kraštą pagal dėsnį "divide et impera" (suskaidyk ir valdyk). *Vaduojantis iš tautos naikinimo įtakos, atėjo metas atnaujinto vienijimosi procesui, kuriame negali būti užmiršta ir išeivija, nes esame vienos tautos vaikai. Bet tam reikalingas visų bendras atnaujintas žvilgsnis – veidu į Lietuvą, o ne į Maskvą.* Tada savaime pasikeis ir požiūris į lietuviškąją išeiviją. Tokia prošvaistė jau matyti pvz. filosofo partijos nario Broniaus Genzelio pareiškime: "Jei norime nuoširdžių santykių su išeivija, turime nedviprasmiškai išpažinti savo kaltę. Juk retas pasitraukė iš savo krašto savo valia. Daugelis, jei nebūtų emigravę, būtų atsidūrę kalėjimuose, tremtyje ne todėl, kad padarė kokius nusikaltimus, bet kad savarankiškai mąstė". ("G K" 1988 m., 39 nr.). Tai filosofo pasakytas žodis, kuris turėtų tapti ir valdančiųjų žodžiu, nes jis yra teisingas. **Pr. G.**

Lietuvos senasis etnografinis Žiūrų kaimas (Varėnos raj., pusnyse — Nuotr. V. Kapočiaus

PRANEŠIMAS IŠ V. VOKIETIJOS

Skurdi informacija apie Lietuvą

Reikia informacinių leidinių Europoje, ypač vokiškai kalbančiuose kraštuose

KAZYS BARONAS

Redaguodamas vokišką "Eltą", gaunu iš parlamento narių, vokiškų laikraščių, organizacijų ar šiaip įtakingų asmenų laiškus, prašančius informacijos apie nepriklausomos ir šiandieninės Lietuvos gyvenimą. Ypač jie pagausėjo po įvykių mūsų krašte, kai beveik kiekvieną dieną spauda, radijas ir televizija skelbė pranešimus iš Lietuvos, parodydama ekrane pirmiausia Baltijos šalių žemėlapį su "Litauen", "Estland" ir "Lettland" įrašais, milžiniškas demonstracijas Vilniuje, pamaldas prie Katedros durų, Sąjūdžio suvažiavimą sporto salėje.

Germaniški kraštai

Laimingi JAV bei Kanados lietuviai, turėdami gražias angliškų leidinių lentynas, galėdami puikiai išleistom studijom apie Lietuvą visuomet ir laiku informuoti anglosaksų kraštus ne tik politinėm, religinėm ar ekonominėm temom, bet ir įteikti grožinės literatūros mėgėjams mūsų prozos ar net dramos leidinių.

Manding, skurdi yra informacija Europos širdyje — Vakarų Vokietijoje, Šveicarijoje, Austrijoje. Pasenę leidiniai (pvz. 1938 m. prof. V. Jungferio "Litauen — Antlitz eines Volkes"), kiti netinka šių dienų reikalavimams arba parašyti vien tik religine tema (pvz. prel. Pr. Gaidos "Arkiv. T. Matulionis", "LKB kronikos" vertimai) ar istorine — prof. M. Hellmanno, E. Sūduvio-Brazaičio ir t.t. Tad gavęs laiškutį ir prašymą žinių apie Lietuvą, paprastai atsirandu akligatvyje: kuo ir kaip galiu vokiečio, austro, šveicaro, Innsbrucko savaitraščio ar parlamentaro prašymą patenkinti. Bet juk reikia! Tai pareiga kiekvieno lietuvio! Tad ieškau prašomų žinių angliškuose leidiniuose, imu ištraukas, verčiu į vokiečių kalbą (nurodęs šaltinį) arba tiesiog pasiunčiu 5-6 egz. ankstyvesnių "Eltos" leidinių.

Dėkui Dievui, kad dar turime lietuvių kalbos vadovėlį red. Dainės Augustaitytės ir prieš dešimt metų išleistą Vokietijos LB-nės. Dar esama jaunuolių, norinčių išmokti mūsų kalbą. Toks naujausias atvejis 1988 m. gruodžio mėn. buvo Švedijos ir švediška pavarde jaunuolio prašymas — atsiųsti jam vokiškai-lietuvišką vadovėlį. Laiškutį perdaviau VLB-nei, tikėdamasis, kad šis brangus leidinys nežuvo pilies gaisre.

Tai ne vieno darbas

Keletą kartų privačiai kėliau leidinio klausimą Vokietijos lietuvių veikėjų tarpe, tarybos suvažiavime, "Europos lietuvio" puslapiuose. Tiesa, vienoje VLB-nės tarybos sesijoje J. Valiūnas pasisiūlė suredaguoti informacinį leidinį, tačiau ir iki šios dienos jis neišvydo pasaulio šviesos. Suprantama, juk tai ne vieno asmens darbas, tai plati studija, didelis darbas, kuriame turėtų atsispindėti mūsų politinis, religinis, kultūrinis, ekonominis ir sportinis gyvenimas. Tokio leidinio redaktoriais turėtų būti tų sričių žinovai. Nėra prasmės pasitenkinti kišeninio formato leidinėliu (pvz. 1980 m. Maskvoje išleista Petro Griškevičiaus "Litauen"), nes keliolikoje puslapių galima duoti tik nepilną Lietuvos valstybės gyvenimo vaizdą.

Tad kas lieka? Dar prieš Kristaus gimimo šventę spauda pranešė, kad rengiamas ir M. Drungos redaguojamas anglų kalba leidinys. Spėju, kad jis netrukus pasirodys. Išvertus į vokiečių kalbą, jis gali tapti geru informaciniu leidiniu.

Padidėjęs domesys Lietuvai

Gyvenu devintus metus senutėje Europoje, jausdamas stiprų germaniškų tautų pulsą. Tad ir kreipiuosi į mūsų veiksnius, prašydamas atkreipti dėmesį į vokiškai kalbančius kraštus, nes juose jaučiamas stiprus informacijos badas. Užpildykime bent keliasdešimt bibliotekų Vokietijoje, Austrijoje, Šveicarijoje žiniomis apie gintaro kraštą, įteikime leidinius įtakingiems parlamentų nariams, archyvams, garsesnių universitetų bibliotekoms!

Tiesa, palyginus su angliškais leidiniais — tai tik lašas ant karšto akmens. Tačiau bent vienu leidiniu numalšinkime Europos širdyje skurdžią mūsų krašto informaciją.

O leidinio finansavimu turi pasirūpinti VLIKas, PLB-nė, ALTa ir kiti veiksniai. Tai jų pareiga.

---

tragiškus įvykius su J. Demjaniuką gynusiais advokatais: D. Eitanas iššoko ar buvo išstumtas pro langą iš penkiolikto aukšto Jeruzalės viešbutyje, o jo laidotuvėse J. Šeftelio akis rūgštimi bandė išdeginti septyniasdešimtmetis senukas J. Jehezkielis, stebėjęs bylą. Rūgšties teko ir prie advokato J. Šeftelio stovėjusiai moteriai. Kanada tokios RCMP apsaugos advokatui D. Christie negali parūpinti Izraelyje. Ten jį turės saugoti vietinė policija. Susitikimas su liudininkais Izraelyje ir Vengrijoje numatytas sausio 30 ir kovo 15. I. Finta, raitosios vengrų policijos kapitonas II D. karo metais, kaltinamas 8.617 žydų uždarymu Šegedo gete, turto atėmimu, jų išsiuntimu Austrijon, iš kur jie pasiekė mirties stovyklas Lenkijoje. I. Fintos byla bus pirmoji Kanadoje, priėmusioje įstatymą II D. karo nusikaltėlius atiduoti savo teismams. (Nukelta į 9-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Karo nusikaltėlių bylos

Ginčas dėl Kanados laisvos prekybos su JAV ir staigūs parlamento rinkimai ilgesniam laikui buvo nutildę Kanados žydų reikalavimus paspartinti karo nusikaltėlių paieškas ir pradėti jų bylas Kanadoje. Dabar vėl atsiranda daugiau pranešimų spaudoje. Vengro Imrės Fintos byla bus pradėta rugsėjo 25 d. Toronte. Žadama skubėti, nes numirti gali ne tik pasenę liudininkai, bet ir pats I. Finta, turintis jau 77 metus amžiaus. Jo advokatas Doug Christie kreipėsi į aukščiausiąjį Ontario teismą, teigdamas, kad I. Fintos byla pažeidžia Kanados konstitucijos garantuojamas jo kliento teises. Teismas advokato kaltinimus atmetė, bet juos leis iškelti I. Fintos byloje. Advokato D. Christie skundas lietė visišką jo atskyrimą nuo prokuroro Ch. Amerasingo surinktos kaltinamosios medžiagos. Tada buvo nutarta advokatą D. Christie ir netgi patį I. Fintą išleisti Vengrijon ir Izraelin susitikti su ten gyvenančiais 29 liudininkais: 22 yra Vengrijoje ir 7 Izraelyje. Didžioji jų dalis dėl senatvės negalės atvykti į teismą Toronte. Kanada sutinka padengti net I. Fintos bei jo advokato D. Christie išvykimo užsienin išlaidas, bet reikalauja, kad I. Fintos grįžimą Kanadon užtikrintų Vengrijos milicija ir Izraelio policija.

Su ta išvyka užsienin iškilo ir kita problema – advokatas D. Christie pareikalavo specialios Kanados RCMP policijos palydos Izraelyje savo apsaugai užtikrinti. Jis priminė du

Pasaulio įvykiai

APŽVALGINĘ SOVIETINIŲ RAKETŲ KUBOJE 1962 M. KRIZĖS konferenciją Maskvoje surengė Sovietų Sąjunga ir Harvardo universiteto tarptautinių ryšių centras. Tris dienas staiga iškilusio atominio karo grėsmės mintimis dalijosi anuometiniai tų įvykių dalyviai. Sovietų Sąjungai atstovavo užsienio reikalų ministerijai vadovavęs A. Gromyka, buvęs ambasadorius Vašingtone A. Dobryninas, Kremliaus vadams kalbas rašęs F. Burlatskis ir N. Churščiovo sūnus, Kubai – politbiuro vadovas J. Risquetas, buvęs generalinio štabo viršininkas gen. S. del Vallas, slaptas ryšininkas su Maskva krizės dienomis E. Aragonas, Amerikai – buvęs krašto apsaugos sekr. R. McNamara, saugumo patarėjas G. Bundy ir prez. J. F. Kennedžio padėjėjas Baltuosiuose rūmuose T. Sorensenas. Kiekvienos grupės delegaciją sudarė 10 atstovų. JAV prez. H. Bushas ir sovietų kompartijos vadas M. Gorbačiovas konferencijoje nedalyvavo, bet jiedu su sveikinimais atsiuntė pagrindines savo mintis, kad tokių pavojingų įvykių reikia vengti ateityje ir rasti priemonių jiems pašalinti. Pati konferencija liudija didžiulę pažangą, nes už jos stalo susėdo pagrindiniai atominės 1962 m. krizės atstovai – kubiečiai, sovietai ir amerikiečiai, pasiryžę atskleisti užkulisius, kuriuos žadama viešai paskelbti Maskvoje, Havanoje ir Vašingtone.

Krizės priežastys

Didžioji 1962 m. krizė prasidėjo spalio 13 d., kai JAV žvalgyba Kuboje pastebėjo pradedamas įrengti sovietinių raketų bazes. Pagrindiniu įtampos šaltiniu tapo prez. J. F. Kennedžio paskelbta Kubos blokada – įsakymas JAV karo laivynui sustabdyti Kubon atplaukiančius sovietų laivus. Prez. J. F. Kennedis tada nežinojo, ar sovietinės raketos Kuboje jau turi savo branduolinius užtaisus. Konferencijoje paaiškėjo, kad užtaisai jau buvo Kuboje ir kad raketas per kelias dienas buvo galima paruošti šūviams į Niujorką, Vašingtoną bei kitus didžiuosius JAV miestus. F. Castras ragino N. Churščiovą raketas iššauti į JAV pasirinktus taikinius. Mat tada ir sovietų, ir kubiečių vadai tikėjo, kad JAV ruošiasi pradėti invaziją Kubon. N. Chruščiovas, suprasdamas atominio karo pavojų, svyravo. Jis žinojo, kad tuo metu Sovietų Sąjunga turėjo tik 20 tarpkontinentinių raketų, iš jos teritorijos taikinius galinčių pasiekti JAV. Tarpkontinentinių raketų santykis buvo 17:1 JAV naudai. Tad nenuostabu, kad tokiose aplinkybėse N. Chruščiovas spalio 28 d. sutiko savo raketas atsiimti iš Kubos, jeigu prez. J. F. Kennedis atsisakys invazijos Kubon, kurios jis net nebuvo planavęs. Iš tikrųjų atominę 1962 m. krizę užbaigė N. Chruščiovo sutikimas išvežti raketas.

Ilga peržiūra

Vienoje pasibaigė 1975 m. pasirašyto Helsinkio akto peržiūros konferencija, pradėta 1986 m. lapkričio 4 d. Konferencijoje dalyvauja JAV, Kanados ir visų Europos valstybių atstovai. Vienintelė išimtis – komunstinė Albanija, vis dar išsijungusi iš Europos. Konferenciją užbaigė Helsinkio aktą pasirašiusių valstybių užsienio reikalų ministerių pareiškimai. Šį kartą M. Gorbačiovo pradėtų reformų dėka buvo priimtas svarbus nutarimas, užtikrinantis žmogaus teises, kurių žada laikytis ne tik Sovietų Sąjunga, bet ir jos satelitų blokas. Neformaliai priimtas susitarimas leidžia religijos mokymą, religinę literatūrą ir labdaros veiklą bažnyčioms. Žmogaus teisių gynėjai galės netrukdomi sekti Helsinkio akto įsipareigojimų vykdymą. Bus paspartintas iki trijų mėnesių vizų išdavimas išskirtoms šeimoms sujungti. Kiekvienas per tris dienas galės gauti vizas, leidžiančias sovietinio bloko nariams aplankyti ligonį Vakaruose ar dalyvauti jo laidotuvėse. Kiekviena valstybė, pastebėjusi Helsinkio akto pažeidimus, galės dėl jų tiesiogiai kreiptis į pažeidimą įvykdžiusią šalį. Susitarimas taipgi skatina ekonominį bendradarbiavimą, bendrus Rytų-Vakarų projektus. Sekanti Helsinkio akto peržiūros konferencija įvyks 1992 m. Helsinkyje.

Berlyno siena

Peržiūros konferencija betgi paliko politinės gėdos objektu tapusią Berlyno sieną. R. Vokietijos užsienio reikalų ministeris O. Fischeris aiškino, kad Berlyno siena nėra praeitin nugarmėjusio šaltojo karo liekana. Pasak jo, ta siena tarnauja Europos tvirtumui. R. Vokietija, 1961 m. pastačiusi Berlyną dalijančią sieną, teigė, kad jos tikslas yra apsaugoti R. Vokietiją nuo Vakarų pasaulio politinės ir ekonominės žalos, kai iš tikrųjų buvo stengiamasi sustabdyti į V. Berlyną bėgančius vokiečius.

Šiame numeryje:

Kas veidu į Lietuvą?
Atėjo metas užkasti kirvius abiejose Atlanto pusėse

Skurdi informacija apie Lietuvą
Jos ypač trūksta vokiškai kalbančiuose kraštuose

Pirmoji moteris įžymybių galerijoje
Ta garbė teko Natalijai Paramskienei

Ne be sąlygų
Pokalbiai su lenkais

Baltiečių unija Venezueloje
Valdžios patvirtinta organizacija

Mūsų ir jūsų gyvenimas
Ekonominis gyvenimo lygis Lietuvoje ir išeivijoje

Vasario 16 gimnazija mano akimis
Įspūdžiais dalijasi jaunieji jos mokiniai

Kryželis
Biografinė novelė

Literatūros vakaras Los Angeles mieste
Susitiko trys lietuviai kūrėjai

Kanados lietuvių kultūros muziejus
Kas bus jame renkama?

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Pirmoji moteris įžymybių galerijoje

"TŽ" bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Georgetowno jėzuitų universitetas JAV sostinėje Vašingtone buvo įkurtas 1789 m. Taigi, šiemet švenčia 200 metų sukaktį. To garsaus universiteto sukakties iškilmės prasidėjo jau praeitų metų rudenį, jose dalyvaujant ir kalbą pasakant pačiam JAV prezidentui Ronaldui Reaganui.

Šių metų sausio 13 d. universitete įvyko kitos iškilmės, kurių metu į universiteto įžymybių galeriją – Hall of Fame buvo įvesti penki universitetui daug nusipelnę asmenys, tarp jų pirmą kartą universiteto istorijoje ir viena moteris – universiteto mergaičių lengvosios atletikos direktorė Natalija Paramskienė, šiuo metu gyvenanti St. Petersburge, Floridoje.

Natalija ir žinomas Lietuvos liaudininkų veikėjas Balys Paramskai, po II pas. karo atvykę į Ameriką, apsigyveno Vašingtone 1948 m. Balys netrukus gavo darbą JAV kongreso bibliotekoje, o Natalija 1952 m. pradėjo dirbti Georgetowno universiteto sporto departamente. Paramskams įsigijus nuosavus namus universiteto apylinkėje, ilgainiui jie tapo Vašingtono lietuvių inteligentų susibūrimo centru, nežiūrint jų ideologinių pažiūrų. Kiekvieną pavasarį čia įvykdavo metinis baliukas, kuriame pagal tradiciją valgių stalą palaiminti turėdavo Vašingtono lietuvių kapelionas kun. dr. T. Žiūraitis.

Kai 1974 m. mirė teisininkas Balys Paramskas, tą metinę suėjimų tradiciją tęsė jo našlė Natalija, 1979 m. pavasarį ir mus įvedusi į Vašingtono inteligentijos tarpą. 1974 m. N. Paramskienė buvo paskirta Georgetowno universiteto mergaičių lengvosios atletikos direktore ir tas pareigas ėjo iki 1987 m. rudens, kol pasitraukė į pensiją. Po to dar kurį laiką buvo kviečiama konsultacijai, o 1988 m. pavasarį, iš viso sostinėje išgyvenusi 40 metų, išsikėlė į St. Petersburgą Floridoje.

Smagią žinią apie N. Paramskienės įvedimą į Įžymybių galeriją telefonu pranešė rašytojas A. Vaičiulaitis. Tai sužinojęs, tuojau paskambinau į universiteto svečių namus ir Nataliją Paramskienę nuoširdžiai pasveikinau kaip istorinę asmenybę – pirmąją moterį, įvestą į Georgetowno universiteto įžymybių galeriją.

Prieš išsikeldama į Floridą, Natalija Paramskienė buvo Balfo Vašingtono skyriaus vicepirmininkė ir veikė kitose organizacijose, kada tik galėdama neapleisdavo ir lietuviškų Mišių, laikomų tame pat Georgetowne paskutinį mėnesio sekmadienį 2 val. p.p.

Mirė žydų gelbėtojas

Sausio 12 d. Vašingtono priemiestyje, sulaukęs 93 m. amžiaus, mirė žemaitis ūkininkas Antanas Balsys, Lietuvoje Seredžiaus apylinkėje turėjęs nemažą, tvarkingą ūkį. Vokiečių okupacijos metais prasidėjo jo nelaimės.

Kai Lietuvoje naciai žydus siuntė į mirtį, Balsys, kaip jis yra pasakojęs rašytojui Antanui Vaičiulaičiui ir kartą man pačiam, būdamas geras katalikas, slėpė savo ūkyje 2 ar 3 žydaites ir porą rusų belaisvių. Už tai kaimynas A. Balsį įskundė vokiečiams. Šie Antaną Balsį suėmė ir kurį metą laikė Pravieniškių priverčiamųjų darbų lageryje. Po to išgabeno į frontą Prancūzijoje, kur jis per ugnį, visą laiką pavojams tykojant, vokiečių kariams į apkasus nešiodavo šaudmenis.

Vėliau sužeistas pateko į ligoninę ir čia atėjo amerikiečiai. Antanas Balsys pasakodavo, kaip atėję du amerikiečių kariai lietuviškai pradėjo klausinėti, ar čia nėra lietuvių. Tada Antanas ir prisipažino esąs lietuvis.

Pasveikęs, dar karui tebevykstant, Prancūzijos fronte savanoriškai šaudmenis nešiojo jau amerikiečių kariams, ir, karui pasibaigus, tų dviejų Amerikos lietuvių pastangomis A. Balsys, kaip amerikiečių talkininkas, greit atvyko į Ameriką.

Įsikūrė sostinės Vašingtono priemiestyje Weathone, kur jo namą supo žalias ir platus sodas. Kai A. Balsio sveikata buvo geresnė, pas jį vykdavo Vašingtono lietuvių organizacijų rengiamos gegužinės.

Anksčiau iš Lietuvos buvo atvažiavusi ten gyvenanti A. Balsio dukra, o paskutinėmis gyvenimo savaitėmis tėvą slaugė iš Lietuvos atvykęs sūnus, kuris sudegintų palaikų pelenus po Mišių išsivežė atgal į Lietuvą.

Norite susipažinti su savaitraščiu "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

DIALOGAS SU LENKAIS

Ne be sąlygų

ALGIMANTAS GURECKAS

Šalia informavimo apie Lietuvą ir veikimo į pasaulio viešąją nuomonę, kad ji paremtų Baltijos tautų kovą už savo teises, kitas gyvybiškai svarbus mūsų veiklos uždavinys turėtų būti pastangos išsiaiškinti santykius su lenkais, — teigia Aurelija M. Balašaitienė. "Kodėl tuo niekas nesirūpina?" — klausia ji (Laikas su lenkais išsiaiškinti, *Tėviškės žiburiai,* 1988.XII.20, nr. 51-52). Jei net gerai informuota žurnalistė mano, kad tas uždavinys užmirštas, matyt, visuomenė nepastebėjo PLB pastangų aiškintis lietuvių-lenkų santykius su Lenkijos pogrindžio organizacijomis. Tai nenuostabu, nes mūsų spaudoje apie tuos kontaktus mažai buvo kalbama. Viena, ryšiai su pogrindžiu reikalauja didelio atsargumo ir konfidencialumo, o kita vertus dar nedaug konkrečių rezultatų, kurie atkreiptų visuomenės dėmesį.

Pozityvus pasiūlymas

Reikšmingas posūkis lietuvių-lenkų išsiaiškinime buvo A. Balašaitienės minimas keturių lenkų pogrindžio organizacijų pasiūlymas ukrainiečiams, gudams ir lietuviams dėl bendro požiūrio į lenkų-ukrainiečių, lenkų-gudų ir lenkų-lietuvių sieną. Pareiškimas buvo paskelbtas Varšuvoj 1984.XII.16. Juo siūloma pripažinti dabartines, faktines sienas tarp Lenkijos ir jos rytinių kaimyninių tautų ir laikyti jas galutinomis. 1988 metais šis pasiūlymas buvo pakartotas vienos iš keturių grupių, liberalinės-demokratinės *Niepodleglosc* (Nepriklausomybės) partijos jos sveikinime lietuviams septyniasdešimt metų Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakties proga.

Į lenkų pogrindžio pasiūlymą atsakė PLB valdyba 1986. XI.24 pareiškimu. A. Balašaitienė tą atsakymą vadina entuziastingu ir besąlyginiu. Tai nevisai tikslu. Tiesa, atsakymas buvo pozityvus, nes, siūlydamos pripažinti dabartines sienas, šios lenkų pogrindžio grupės sutiko pripažinti Vilnių Lietuvai. Tačiau PLB atsakymas tikrai nebuvo besąlyginis. Ten pasakyta: "Santykių išlyginimui būtina, kad lenkų tauta pilnai ir be sąlygų pripažintų ir gerbtų Lietuvos nepriklausomybę ir teritorinį integralumą su sostine Vilniumi ir Vilniaus kraštu kaip vientisa ir neatskiriama Lietuvos dalimi."

Be to, PLB nepriėmė pasiūlymo pripažinti esamas sienas teisėtomis ir nekeičiamomis, nes tai visam laikui paliktų lenkams lietuviškąjį Seinų-Punsko kraštą. Atsakyme nurodoma: "Tikrąja Lenkijos-Lietuvos siena mes laikome jų istorinę ribą, kuri galiojo iki paskutiniojo jungtinės Abiejų Tautų Respublikos padalinimo 1795 m., ten kur ji nėra jokia sutartimi pakeista . . ."

Vietoj esamų sienų pripažinimo PLB valdyba pasiūlė jas laikyti nepažeidžiamomis, kitaip sakant, atmesti jėgos naudojimą ir sutarti visus sienų klausimus spręsti taikingomis priemonėmis. Bet jei šio dialogo šalys dar skiriasi dėl Suvalkų ir Seinų, jos sutinka dėl Vilniaus. Tai jau didelė pažanga.

Nutrūkęs dialogas

Deja, keturios lenkų pogrindžio grupės, kurios kreipėsi į lietuvius, gudus ir ukrainiečius, kartu sudaro mažumą plačiame Lenkijos pogrindyje, išreiškiančiame tikruosius lenkų tautos siekimus ir nusistatymus. Nuo 1983 m. užsimezgė PLB dialogas su viena iš svarbiausių Lenkijos pogrindžio organizacijų *Komitet Oporu Spolecznego* (Visuomenės pasipriešinimo komitetu) arba KOS, kuris save laiko politine Solidarumo šaka. Buvo diskutuojamos lietuvių-lenkų konflikto priežastys, aiškinamasi dėl skirtingų pažiūrų į Jaltos susitarimus, svarstomos santykių išlyginimo sąlygos. Dalis susirašinėjimo su PLB buvo paskelbta lenkų pogrindžio leidiniuose *Kos* (1984. IX.24, nr. 60) ir *Zona* (1988, nr. 1). KOS siūlė bendradarbiauti, kvietė prisidėti prie kai kurių jų planuojamų projektų.

PLB, būdama viešа, demokratinė organizacija, apimanti plačius, įvairaus nusistatymo išeivijos sluogsnius, nesijautė galinti dalyvauti tokio pobūdžio veikloje. Tačiau atsirado grupė asmenų, kurie ryžosi bendradarbiauti savo atsakomybe, tik su sąlyga, kad KOS viešai ir aiškiai atsisakytų lenkų pretenzijų į Vilnių.

Susirašinėjimas ir pasitarimai dėl tokio pareiškimo užtruko daugiau kaip trejus metus. Vis buvo aiškinamasi, lenkai vis žadėjo ir atidėliojo, kol 1988 metais pranešė, kad KOS tokio pareiškimo padaryti negali, nes neturi teisės kalbėti lenkų tautos vardu. Tai negalėjo būti tikrasis motyvas, nes aišku jog nei KOS, nei PLB nekalba už savo tautas, jos tik reiškia savo nuomones ir nusistatymus. Pageidaujamas pareiškimas turėjo išreikšti KOS nusistatymą, o ne lenkų tautos valią. KOS nesutikus pasisakyti dėl Vilniaus, PLB dialogas su šia lenkų pogrindžio organizacija nutrūko.

Diplomatiniai kontaktai

Kaip pranešė Lietuvos atstovybė prie Šventojo Sosto, 1988 metų balandžio 30 — gegužės 1 d. Romoje įvyko konferencija lietuvių-lenkų santykių išlyginimo klausimu, kurioje dalyvavo iš Lenkijos atvykę intelektualai. Numatoma, kad toks pasitarimas įvyks ir šiais metais. Pagal atstovybės Vašingtone pranešimą, praėjusiais metais pas Lietuvos atstovą Stasį Lozoraitį, jn., taip pat apsilankė prezidento Nowina-Sokolnicki vadovaujamos lenkų egzilinės vyriausybės įgaliotinis gen. Jan Libront pokalbiui dėl lietuvių-lenkų santykių. Šie pokalbiai taip pat bus tęsiami. Kiekviename susitikime su lenkais, Romos pasitarime ir pokalbyje su egzilinės vyriausybės įgaliotiniu, Lietuvos atstovas S. Lozoraitis pabrėžė, kad santykių išlyginimui pirmiausia būtina išspręsti Vilniaus klausimą, t. y. kad lenkai atsisakytų pretenzijų į Lietuvos sostinę.

Lenkų egzilų tarpe 1972 m. įvyko skilimas ir nuo tada Londone veikia dvi lenkų egzilinės vyriausybės. Prezidento Kazimierz Sabbat vyriausybė turi platesnį pripažinimą lenkų išeivijoj, bet dėl Vilniaus ji nesukalbama. Jos min. pirmininkas prof. dr. Edward Szczepanik į klausimą apie Vilnių atsakė: "Mes negalime dalinti savo tėvų palikimo" (Stepas Varanka, Lietuvių-lenkų santykiai: dialogas ar monologas? II, *Tėviškės žiburiai,* 1988.X.25, nr. 43). Prezidento Juliaus Nowina-Sokolnicki vyriausybė Vilniaus klausimu rodo tam tikro lankstumo. Nors jos atrama išeivijoje menka, bet Lenkijos pogrindyje ją pripažįsta *Niepodleglosc* partija ir kitos grupės, susibūrusios į Organizaciją federaciją už nepriklausomybę (OZON). Pagal ELTOS pranešimą, VLIKas taip pat palaiko kontaktus su *Niepodleglosc.*

Teisinė Vilniaus priklausomybė

Kaip matome, kontaktų netrūksta, tik rezultatai tuo tarpu menki. Be abejonės yra lenkų, kurie pasiryžę pirma proga vėl užgrobti Vilnių ar net ir visą Lietuvą. Su tais nesusikalbėsim. Bet ne visi taip užsikirtę. Tad laikas pasižiūrėti, ką mes patys ne taip darome, kad negalime geresnių rezultatų pasiekti.

Pagrindinis mūsų ginklas prieš lenkus — tai mūsų vienybė. Šiaip mes mieliau linkę tarpusavyje niautis negu su išorės priešais kovoti, bet prieš lenkus, o ypač Vilniaus klausimu, buvome nuostabiai vieningi. Lietuvių tautos vieningas ir kietas nusistatymas 1918-1922 m. sužlugdė maršalo Pilsudskio planus geruoju ar piktuoju grąžinti Lietuvą į uniją.

Vilniaus klausimu likome vieningi per visą nepriklausomybės laikotarpį ir per visas okupacijas. Tik paskutiniu laiku išeivijoj, kovos įkarštyje dėl nesamos valdžios, šiame vieningame nusistatyme atsirado plyšių. Kai tik Bendruomenė dėl Jaltos ar dėl Vilniaus arkivyskupijos pasisakė vienaip, VLIKas būtinai tvirtino kitaip. Bendruomenės leidžiamuose vadovėliuose Vilnius — Lietuvos sostinė, o VLIKo valdybos narys paskelbė, kad Lietuva prieš 50 metų Vilnių atgavo neteisėtai. Pagal jį, 1923 m. ambasadorių konferencijos sprendimu (nežiūrint kad Lietuva su juo nesutiko ir griežtai protestavo), ". . . tarptautinės teisės požiūriu Vilnius ir jo sritis tapo Lenkijos teritorijos dalimi." Ir toliau: ". . . Lietuva tarptautinės teisės požiūriu buvo aneksuota 1939 m. ribose, t. y. be Vilniaus krašto, nes, kaip matėme, Sovietų Sąjunga neturėjo teisės jį perduoti Lietuvai." (Juozas Vitėnas, Teisinė Vilniaus krašto priklausomybė, *Tėviškės žiburiai,* 1985. III.26, nr. 13). Reiškia Vilnius Lietuvai nepriklauso, Bendruomenė, neišmanydama tokių tarptautinės teisės plonybių, savo vadovėliuose vaikus klaidina, o Lietuvoj Sąjūdis, matyt, nusižengė tarptautinei teisei Gedimino kalne iškeldamas Trispalvę . . .

Nežinia, ar tai tik J. Vitėno nuomonė, ar tokie samprotavimai ir plačiau VLIKe pasklidę. Bet kuriuo atveju tokios pažiūros į gyvybinį Lietuvai klausimą jam netrukdo būti VLIKo valdybos nariu. Lenkai seka mūsų spaudą. VLIKo valdybos nario pasisakymas jiems neišvengiamai turi sukelti vilčių, kad mūsų nusistatymas dėl Vilniaus jau minkštėja ir jiems nėra reikalo lietuviams nusileisti.

Vilniaus arkivyskupija

Bendruomenės ir VLIKo nusistatymai išsiskyrė ir dėl Vilniaus arkivyskupijos priskyrimo Lietuvos katalikų provincijai. PLB seimai 1978, 1983 ir 1988 metais ragino kraštų bendruomenes, kitus veiksnius ir išeivijos visuomenę kreiptis į popiežių, kad Šventasis Sostas, nepažeisdamas Lietuvos aneksijos nepripažinimo, priskirtų Vilniaus arkivyskupiją Lietuvos provincijai. Už Vilniaus prijungimą prie Lietuvos katalikų provincijos pasisakė Lietuvos atstovas prie Šventojo Sosto, VLIKo 1984 ir 1985 m. seimai, Amerikos lietuvių taryba (ALTa), Lietuvių tautinės sąjungos seimas 1986 m., šauliai ir kitos organizacijos. Daugumą kraštų bendruomenių, daug kitų Bendruomenės junginių — sritinių suvažiavimų, apygardų ir apylinkių, organizacijų ir atskirų asmenų pasiuntė prašymus popiežiui.

VLIKo valdyba 1987 m. paskelbė šiuo klausimu pareiškimą, kuriame griežtai pasmerkė tokias pastangas, kaip pasitarnaujančias sovietinei Lietuvos aneksijai įteisinti.

Bendruomenės tai neįtikino, ir ji savo pastangas tęsia. 1988 metais naujasis PLB valdybos pirmininkas prof. dr. Vytautas Bieliauskas pasiuntė popiežiui PLB seimo prašymą dėl Vilniaus. Panašius raštus pasiuntė JAV LB krašto valdyba ir Vilniaus krašto lietuvių sąjunga, nepaklausiusi VLIKo valdybos įspėjimo, nors ji VLIKo narė.

Išskirtinai pažymėtinas kito neklusnaus VLIKo nario, Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio, memorandumas popiežiui, kur prašoma priskirti Lietuvos katalikų provincijai Mažąją Lietuvą — Karaliaučiaus sritį. Memorandumas parodė Mažosios Lietuvos veikėjų įžvalgumą, nes jis buvo pasiųstas kaip tik laiku, kai lengvėjant religinei priespaudai reikia skubiai ruoštis viešo religinio gyvenimo atgaivinimui tame nelaimingame krašte.

O vis tik VLIKo pareiškimas sužlugdė visas šių pastangų galimybes. Juk lenkams dabar užtenka Vatikane priminti, kad patys lietuviai šiuo klausimu nesutaria, tad ar negeriau nesiskubinti ir palaukti, kol jie savo tarpe išsiaiškins ko jie nori? Lenkų politikas ir publicistas Josef Darski Prancūzijoje leidžiamame *Kontakt* žurnale šaipėsi iš PLB pastangų, nes joms priešinasi ne tik lenkai, bet ir VLIKas (Galapagos arba driežų sugrįžimas, 1987 m. balandis, nr. 4).

Lietuvių tautai santykiai su lenkais yra gyvybinės svarbos klausimas. Jei pradėjus trupėti sovietinės imperijos pamatams, Lietuvai susidarys proga išsivaduoti, tuoj pat iškils lenkų pavojus. Lenkija turi didelę, gerai ginkluotą kariuomenę, o Lietuva pradžioj jokios ginkluotos jėgos neturėtų, viską reiktų kurti iš naujo. Tokiu atveju lenkams gali kilti labai didelė pagunda užimti Vilnių, o gal ir visą Lietuvą, nes jie tai galėtų lengvai įvykdyti, jei tik panorėtų. Laimei, Lietuvoje Sąjūdžio ir Lygos veikėjai lenkų pavojų supranta, tad reikia tikėtis, kad jie atidžiai žiūrės kaip jo išvengti.

O kuo galėtų išeivija prisidėti sumažinti šiam pavojui? Žinome Katalikų Bendrijos įtaką Lenkijoje ir milžinišką lenko popiežiaus autoritetą. Vilniaus išskyrimas iš Lenkijos vyskupijų grupuotės ir sujungimas su Lietuvos katalikų provincija tikriausiai padėtų lenkams atprasti nuo Vilniaus. Tada ir jų agresijos pavojus sumažėtų. Todėl gaila, kad išeivijos veiksniai neišlaikė vienybės šiuo klausimu. 1988 m. rudenį lankydamasis Romoje tremtinys vyskupas Julijonas Steponavičius pokalbiuose su lietuvių išeivijos veikėjais ragino siekti Vilniaus priskyrimo Lietuvos katalikų provincijai. Dabar jam pagaliau leista grįžti iš tremties. Ryšium su tuo Vilniaus arkivyskupijos padėtis kai kuriais reikšmingais požiūriais pasikeitė. Gal tie pasikeitimai ir drąsaus kovotojo už Katalikų Bendrijos bei tautos teises raginimas paskatins VLIKą savo priešingą nusistatymą persvarstyti.

A†A
ONAI RUŠIENEI
mirus,
jos sūnų JUOZĄ RUŠĄ ir artimuosius giliai užjaučiame –
V. D. Stanevičiai *E. Heikis*

Mielam sūnui
A†A
GEDIMINUI PATAMSIUI
per anksti iškeliavusiam į amžinybę Lietuvoje,
tėvą šaulį ALFONSĄ PATAMSĮ bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame liūdesio valandoje –
DLK Algirdo šaulių kuopos valdyba

A†A
GEDIMINUI PATAMSIUI
mirus Lietuvoje,
liūdintį tėvą ALFONSĄ PATAMSĮ, "Talkos" kredito kooperatyvo revizijos komiteto pirmininką, bei kitus gimines skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame –
Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvo "Talka" valdyba, komitetai ir tarnautojai

A†A
PRANUI ČINČIKUI
mirus,
jo brolį KOSTĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –
Br. Mackevičius
I. A. Patašiai
E. L. Rudaičiai

A†A
IRENAI VALKAVICKIENEI
mirus Čikagoje,
jos seseris – LIUDĄ MALINAUSKIENĘ, GENĘ ZDANCEVIČIENĘ ir jų šeimas bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –
E. Draudvilienė *K. Draudvila*
G. G. Thorn

Canadian Art Memorials Ltd.
76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

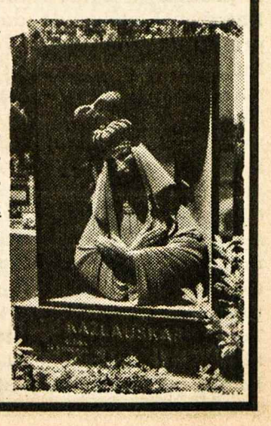

Kaip žarija po pelenais...

Laiškas iš Lietuvos, kuriame rašoma apie gerus gydytojus, bet prastas ligonines, atkastus laisvės paminklus, būriais plūstančius rusus ir lenkus

MIELI BIČIULIAI,

gavau Jūsų laišką dar gale vasaros, bet toks šįmet buvo mūsų gyvenimas, kad prie laiško rašymo prisėsti nebuvo kada. Tuoj po tėvelio mirties operavo Jurgį, išpjovė tulžies pūslę. Po operacijos jis labai sunkiai atsigavo, o ir dabar nesijaučia gerai. Vien mūsų ligoninių pamatymas iš arčiau normaliam žmogui gali sukelti nervų sukrėtimą. Mūsų gydytojai puikūs, bet stovi jie nuogom rankom: nei vaistų, nei instrumentų, nei gerų slaugių. Šiek tiek geriau naujausioje Santariškių ligoninėje, kuri yra toli už miesto, Žaliųjų ežerų link. O vis dėlto turbūt Dievas apšvietė mūsų protus, kad nepaguldėm jo Santariškėse, — tuo metu toj moderniausioj ligoninėj operuotieji pacientai beveik visi išmirė... nuo infekcijų operacinėje.

Apskritai, visa ši vasara ir ruduo praėjo lyg sapne. Aš tikiu, kad ir Jūs stebėjote visą eigą, žinote ir smulkmenas, kad džiaugėtės, jaudinotės ir liūdėjote kartu su mumis. Vos tik Maskva apskelbė visam pasauliui apie savo demokratiją, mes skubėjome tais žodžiais pasinaudoti. Per porą mėnesių susibūrė tauta, tapo paruošta ekonominė programa, protingai pertvarkyta konstitucija. Susprogdinti, paslėpti, žemėje užkasti laisvės paminklai vėl atsirado. Lietuva uždainavo, išsitraukus iš palėpių senas vėliavas! Kad Jūs būtumėt matę, koks gražus buvo vakaras tarp pirmos ir antros Sąjūdžio seimo dienos, kokios minios žmonių su žvakėmis rankose, kokie laimingi ir balsingi buvom vien nuo laisvės vilties. Nepažįstami žmonės apsikabinę verkė ir juokėsi, — niekas neskubėjo skirstytis. Kitą rytą dar tamsoje kėlėmės ir ėjom į Mišias ties katedros durimis. Mūsų akyse vyko stebuklas: mes dar gyvi! To jau ir patys sunkiai tikėjomės. Mes gyvi, kaip ta žarija po pelenais! Šio patvirtinimo Lietuvai labai reikėjo, reikėjo tam, kad dar toliau galėtume laukti. O ir laukti bus gal kiek lengviau, nes tauta prakalbėjo. Prabilo spauda, radijas, televizija, istorikai, profesoriai, paskaitininkai. Išeina jau keliolika varganų rankų darbo laikraštėlių, kuriuose vien Tiesa! Tik Jums į užsienį pasiųsti draudžiama.

Užvakar gavau kavą, labai Jums ačiū. Čia jau seniai nebėra kavos nei daugelio kitų maisto produktų. Nėra muilo, nėra kitų skalbimo priemonių, ruošiamos naujos maisto kortelės. Sako, jau paruošta ir greit įsigalios programa uždaryti Vilnių įvažiavimui, sustabdyti, kaip maras plintančią, invaziją iš svetur. Vargas pas mus žvelgia iš kiekvieno kampo, o "turistai" plačiaskruosčiai plūste plūsta. Grūdasi ir lenkai, kuriems Maskva rodo gerą širdį mūsų sąskaita. Šluote šluoja jie iš parduotuvių viską, kas pakliuvo. Mes žinom, kad Jūs tokių problemų, kaip maistas ir drabužiai net neįsivaizduojat, o mums jos prasideda kiekvieną rytą, ir jau daugelis metų. Kalėdoms draugai vieni kitiems dovanoja tai želė dėžutę, tai šprotų, tai silkę ar muilo. Kaip visa tai žemina darbštų lietuvį! Šėtono darbai matosi visur, net smulkmenose, bet dabar, atrodo, kad jam skirtas laikas jau baigiasi. Lietuva fanatiškai tiki Atgimimu. O Kalėdos mums prasidėjo jau praėjusią vasarą!

Linkim Jums geros sveikatos! Linkėjimai iš Lietuvos ir visiems Jūsų draugams. Sakykit jiems, kad lietuviai dabar labai tvirti — ir laikysis tiek, kiek reikės!

Jūsų **Aldona**

Trakų pilis, kur 1988 m. vasarą buvo suvaidinta Maironio drama "Kęstučio mirtis" Nuotr. B. Tarvydo

Mūsų ir jūsų gyvenimas

Rašo iš sovietinės Lietuvos artimam savo draugui Amerikoje apie naujuosius įvykius, pirktą butą, nesėkmes baldų parduotuvėje, uždarbius (mėnesio uždarbis Lietuvoje prilygsta 4-7 valandų uždarbiui Amerikoje)

Gavau pataisytą Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio (LPS) bendrąją programą, priimtą LPS steigiamajame suvažiavime 1988 m. spalio 23 d. (suvažiavime dalyvavau kartu su V. Bieliausku). Tai dar signalinis egzempliorius, tačiau cituoju, kas jame rašoma:

"1. Lietuvos persitvarkymo sąjūdis (toliau Sąjūdis) yra savaveiksmis pilietinis judėjimas, kuris remia ir plėtoja TSKP vadovybės pradėtą socialistinės visuomenės persitvarkymą demokratijos ir humanizmo pagrindais. Sąjūdis kilo kaip pilietinė iniciatyva, reiškianti visuomenės dorovinį, tautinį, politinį atgimimą.

2. Sąjūdis laiko *neteisėtais Ribbentropo-Molotovo 1939 m. paktus su papildomais protokolais ir visus jų padarinius Lietuvos suverenitetui.*

3. Sąjūdis siekia *pašalinti stalinizmo ir stagnacijos padarinius,* įgyvendinti viešumą ir demokratiją, socialinį teisingumą ir konstitucines garantijas, sutvarkyti ūkį. Tuo tikslu skatinamas pilietinis sąmoningumas ir aktyvumas, rengiamos pilietinės akcijos.

4. *Sąjūdis nepavaldus jokiems valdžios organams.* Sąjūdis palaiko dialogą su tarybiniais ir partiniais organais, remia jų darbą įgyvendinant valstybinį, ekonominį ir kultūrinį Lietuvos TSR suverenitetą".

Pacitavau tik kelis punktus, kurie šiuo metu būtini, o tai ištisas traktatas, sudarytas aktyviai dalyvaujant mūsų mokslininkams (K. Antanavičiui, A. Buračui, R. Rajeckui ir kitiems) ir palaikomas visos lietuvių tautos.

Taigi susikūrė Lietuvos persitvarkymo sąjūdis, kuris išjudino lietuvių tautą iš stagnacijos. 1988 m. spalio 22-23 d.d. įvyko steigiamasis jo suvažiavimas, lapkričio 25 d. — išrinktas LPS seimo tarybos pirmininkas profesorius Vytautas Landsbergis, spalio 20 d. pirmuoju Lietuvos kompartijos sekretoriumi tapo Algirdas Brazauskas (pakeitė R. Songailą), kuris taip pat dalyvavo LPS suvažiavime.

Atrodė, kad visą laiką LPS sutars su vyriausybe ir bendromis jėgomis bus galima daug ką pasiekti. Tačiau 1988 m. lapkričio 18 d. LPS ir Lietuvos vyriausybės nuomonės dėl konstitucijos išsiskyrė ir LPS seimo tarybos nariai paliko Lietuvos Aukščiausios tarybos salę... Visa tai matė lietuvių tauta per televiziją, girdėjo per radiją ir t.t. Ir kas čia tokio, kad išsiskyrė? Praeis kiek laiko ir vėl susitaikins. Taip mano blaivūs protai, besimokantys šiuolaikinės demokratijos. Padėtis jau normalėja, tačiau dar gana komplikuota ir dabar plevena neaiškumas dėl Sąjūdžio ateities ir aplamai perspektyvos.

Ko siekiama?

Lietuvos mokslininkų ir tautos tikslas yra:

— visiškas respublikos savarankiškumas visose srityse, išskyrus gal gynybą ir bendrus užsienio politikos klausimus;

— ekonominių, kultūrinių ir kitų užsienio santykių visiškas savarankiškumas ir Bendroji rinka;

— atsiskaitymas tarp respublikų tik piniginiu pagrindu, o ne komandavimu, paskyrimu, nurodymu.

Jei ūkinę integraciją mes pasiektume kaip Bendrojoje rinkoje, būtų svajonių svajonė. Mums būtina iš karto pereiti prie visiškos komercijos (pas mus vadinama "ūkiskaita") užsienio ryšių ir valiutos srityse. Žodžiu, mes norime prekiauti, o ne lenkti galvas "vyresniųjų brolių" nurodymams.

Šiais klausimais labai tvirtai stovi estai, panašiai latviai, tačiau Lietuva yra pirmaujanti.

Mūsuose yra ir tamsių jėgų — tai "Jedinstvo" ("Vienybė"), kurie susijungę į 27.000 minią (tai rusai ir lenkai) vaizduoja "internacionalistus". Jiems betgi sunku patraukti į savo pusę pilietiškai mąstančius žmones. Jie laikytini apsišaukėliais, nes yra nepajėgūs persitvarkymui.

Džiugu, kad LPS suvažiavime dalyvavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirm. prof. Vytautas Bieliauskas, su kuriuo bendravome ir esame geri pažįstami daugiau kaip 10 metų. Ieškojome jo lagamino, patekusio į Maskvą... Tik atkaklumo ir didelių pastangų dėka man pavyko tą lagaminą po savaitės paieškų įteikti jam. Po dienos jis išvyko į JAV.

1988 m. lapkričio 3 d. įsikėlėme į naują, už tėvo pinigus nupirktą kooperatinį butą, tačiau dar galutinai neįsikūrėme. Nėra karšto vandens, vonia neapkūrenama. Daug statybinio broko, nors už tų dviejų miegamųjų butą sumokėjau didelius pinigus ir kaip už gerą... Na, vienaip ar kitaip, dabar ploto turiu, tad galiu ir Tave priimti, jeigu reikėtų.

Baldų krautuvėje

Gyvenam... tačiau kaip? Buvau nuvykęs į didžiausią Vilniaus baldų parduotuvę nusipirkti baldų. Štai tiesioginis užsakymų "stalo" darbuotojos atsakymas: "Mes Jūsų į eilę pastatyti užsakymui virtuvės baldams negalime, nes priimam tik karo veteranų užsakymus, kiti baldai — pagal talonus". Tai maždaug... eikite po velnių... Nuėjau... Bet žiūriu — besigrumianti minia prie "čekių išrašymo". Minia baisi, šurmuliuojanti, skurdžiai apsirengusi, kalbasi vien rusiškai, o gal ir lenkiškai. Priėjau vėl prie minėto "stalo" atitverto tvirtu mediniu barjeru ir teiraujuosi, kas ten, kur žmonės grumiasi? Atsakė: "O tai eilė, kas spintai, kas bufetui, kas sofai-lovai, bendra eilė". Paklausiau ten besigrumiančių žmonių, kurių buvo bent apie šimtą. Esą jie užsirašę į eilę ir taip kasdien "kaunasi" nuo 10 v.r. jau daug dienų...

Ką Jūs į tai galite atsakyti? Tai tragiška, kad Lietuvoje pagamintų baldų, praktiškai *mūsų pagamintų* (aš pats baldininkas, savo laiku buvau Vilniaus baldų kombinato "Vilnius" direktorius), patys negalime įsigyti. Susiradau tos parduotuvės buvusį direktoriaus pavaduotoją Balserį (dabar jis parduotuvės orgtechnikos skyriaus vedėjas). Jis atsakė, kad su manim nekalbėsiąs, nes jo laukia... Man anksčiau tiekiant baldus būdavo mandagiausias žmogus. Tai mat kaip! Lygiai "toli" mane pasiuntė ir tikrasis direktoriaus pavaduotojas Petras Bačiulis... O direktorius Šalkauskis "ieškojo" išeičių, kaip mane pastatyti į eilę. Bet kol jis "ieškos", putrą reiks srėbti ant grindų...

Arba kilimų skyriuje — man kilimų nėra... Atsitiktinai sutikau pažįstamą šoferį, vežiojusį buv. pirmąjį LKP CK sekretorių R. Songailą. Žiūriu, apmokėjęs kasoje, jis su kroviku tempia du neišpakuotus kilimus ant peties. Klausiu sekcijos vedėją Naruševičienę, kaip tai? O ji atsako, kad tai asmeniškai R. Songailai mongolų darbo kilimai. "Jūs suprantat". Aš puikiai supratau, kad "jam", sėdėjusiam minkštoje kėdėje ir lenkusiam plikę Maskvai (dabar jau Sąjūdžio išmestam iš jos) pensininkui yra, o mums eiliniams inteligentams nėra... nei nusipirkti, nei užsidirbti...

Uždarbiai

Taigi, ar nereikalingas Lietuvos ekonomikos savarankiškumas, suverenitetas, ar nereikia susimąstyti, kas yra kas, kur mes esame, kaip gyvename, ko turime siekti visų mūsų labui? Paminėjau "užsidirbti". Taigi apie jį. Vidutinis mūsų mėnesinis uždarbis 216 rb. Sakysime šeimoje dirba dviese — tai 432 rb., nors anaiptol taip nėra. Moterys uždirba nuo 70-150 rb., o kur atskaitymai? Tačiau sakykim uždirba 432 rb. Vidutinė šeima — 3,6 žmonės. Vienam žmogui tenka 120 rb. Vieno žmogaus maistui reikia apie 80 rb., o visam kitam lieka apie 40 rb. Pasaulyje taikomas Engerno koeficientas. Jeigu maistui reikia daugiau kaip 50% žmogui tenkančių pajamų — skurdo riba. Paskaičiuokime, paverskime doleriais ir matysime, kad vidutinis mūsų mėnesio uždarbis — 43 dol. O kai šeima 3,6 žmonės, vienam tenka vos 24 dol. Dar 1938 m. Lietuvoje kvalifikuoto darbininko uždarbis per mėnesį buvo 40 dol., o nekvalifikuoto 24 dol. Tačiau čia dar veikia kainų mąstas, perkamoji galia ir t.t. 1938 m. Lietuvoje tarnautojo atlyginimas buvo 2-3 kartus didesnis (o mano tėvo — medicinos daktaro 18-20 kartų didesnis). Dabar vidutinis darbininko uždarbis Švedijoje yra 9 dol. per valandą (panašiai ir Amerikoje, kurioje pernai buvau), t. y. 72 dol. per dieną arba pusantro tūkstančio per mėnesį. Amerikoje darbininkas be ypatingų kvalifikacijų, uždirba 1,8-2,2 tūkst. dolerių per mėnesį, o pvz. "General Electric" — iki 3,2 tūkst. Taigi Švedijoje (vis arčiau Lietuvos) uždirba 1,5 tūkst. dol. arba 9 tūkst. kronų per mėnesį. Specialisto atlyginimas Švedijoje yra 18 tūkst. kronų, arba 17 dol. per valandą. Mes Lietuvoje uždirbam per mėnesį tiek, kiek specialistas per 4-7 valandas... Tokia yra mūsų uždarbio ir pirkimo padėtis (jau minėjau anksčiau).

Lietuvoje ir Amerikoje

Mano brolis dirba "ST International" Kalifornijoje (Director of Engineering) ir turi panašius mokslinius laipsnius bei darbo poziciją, kaip ir aš. Jis per mėnesį uždirba 6000 dol., o aš — 305 rb. (žmona po gimdymo vienerius metus gaudavo pašalpą 35 rb. per mėnesį, o dabar 5-6 metus negaus nieko)?! Taigi, ar tai ne skurdžiaus alga? O kai aš prieš keletą metų juokaudamas pasakiau LKP centro komitete, kad "alga bus duonai" (dalyvavo dabar jau miręs baldų ir medžio apdirbimo pramonės min. P. Kurys ir buvęs ck skyriaus vedėjas S. Jasiūnas), tai mane jie "pasodino" ant inžinieriaus-normuotojo 120 rb. atlyginimo per mėnesį, prieš tai atleisdami iš baldų kombinato "Vilnius" direktoriaus ir Lietuvos televizijos diktoriaus pareigų. Tad taip ir kentėjome, kol nepasiekiau disertacijų ir mokslinių laipsnių, o metų tai prabėgo daug... Beje, dar daugelį metų neleido niekur išvykti į užsienį...

Pernai Amerikoje už džinsines kelnes mokėjau 20 dol. Lietuvoje jos kainuoja apie 200 rb. (švarkas atitinkamai 50 ir 35 rb.), o ką jau bekalbėti apie maistą ir jo pasirinkimą. LPS paskelbė dviejų savaičių boikotą netinkamiems pieno produktams ir t.t. Kaip rašo mūsų nepriklausoma spauda, nebegalima taip toliau: "Tad kilkim ir kelkim! Kilkime patys ir kitus kelkime, ugdykime dvasingumą savyje ir aplinkiniuose. Dirbkime tol, kol sąžinė leis pakartoti vieno iš geriausių lietuvių tautos sūnų — M. Slančiausko žodžius:

Dirbom, krutėjom, kiek tiktai galėjom,
Dabar jau gana...

Nors lietuvių kalba jau valstybinė, nors trispalvė — jau valstybinė vėliava ir V. Kudirkos himnas — valstybinis, tačiau problemų ir darbo dar aibės, o ligi suvereniteto dar toli... **R.J.**

Dviejų tautybių tarnyboje

Vakarų Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktoriaus kunigo Antano Bungos sukaktis, apie kurią kalba jo darbai

1989 m. sausio 5 d. sukako septyniasdešimt metų kun. Antanui Bungai, V. Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktoriui.

Sukaktuvininkas gimė Šipylių kaime, Gruzdžių valsčiuje, Šiaulių apskrityje. Mokėsi Kaune Darbo rūmų suaugusiųjų gimnazijoje ir kunigų seminarijoje. Karo audros nublokštas į Vokietiją, studijavo Tiubingeno universitete, baigė Bambergo kunigų seminariją, ir 1952 m. gavo kunigo šventimus.

Pradžioje talkino tuometiniam V. Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktoriui kapucinui kunigui Alfonsui Bernatoniui, keletą metų rūpinosi Memmingeno miesto ir apylinkių lietuvių dvasios reikalais, vadovavo jų visuomeniniam gyvenimui.

Perėjęs į vokiečių sielovadą, buvo paskirtas klebonu Augsburgo vyskupijoje. Septynerius metus dirbo Mittelneufnacho parapijoje. 1967 m. jam buvo pavesta įsteigti naują Šv. Ulricho parapiją kurortiniame Bad Woerishofeno mieste. Čia jis pastatydino šventovę, sielovados centro namus, organizavo katalikų visuomeninę veiklą, chorą, draugijas, šalpą. Jam buvo pavesta trijų kaimyninių parapijų priežiūra. Už nuopelnus Augsburgo vyskupas kunigą A. Bungą apdovanojo garbės titulu "Geistlicher Rat" (dvasinis patarėjas).

Dirbdamas vokiečių parapijose, kunigas A. Bunga uoliai rūpinosi ir lietuvių reikalais, rengdavo suvažiavimus. Jis daug prisidėjo prie Europos lietuvių katalikų centro įsteigimo Bad Woerishofene, kur šiuo metu gyvena Europos lietuvių vyskupas emeritas Antanas Deksnys.

Veiklus kun. A. Bunga sulaukė plataus vokiečių ir lietuvių visuomenės pripažinimo. 1984 m. Šv. Ulricho parapija iškilmingai paminėjo jo 65-rių metų amžiaus sukaktį. Pasitraukęs iš vokiečių sielovados pensijon, kun. A. Bunga buvo paskirtas V. Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktorium. Tas pareigas jis ir šiandien eina, sulaukęs septyniasdešimties metų. **(LER)**

Kun. ANTANAS BUNGA

Baltiečių unija Venezueloje

JULIUS VAISIŪNAS

Latvijos nepriklausomybės sukakties minėjimo proga 1988 m. lapkričio 18 d. iškilmingu aktu buvo paskelbta Venezueloje Baltiečių unija. Tą dieną valstybės institucijos patvirtino organizacijos įstatus. Iš tikrųjų ši unija veikė jau nuo 1977 metų pradžios. Mintį šiai unijai davė tuo metu JAV ambasadoje dirbęs dr. Vytautas A. Dambrava, pasiūlęs baltiečiams suorganizuoti Baltiečių kultūros dienas, trukusias visą savaitę. Buvo surengta geriausiame Pietų Amerikos muziejuje baltiečių meno paroda, pravestas Vasario 16 minėjimas, surengtas orkestrinės baltiečių muzikos koncertas, pravestos baltiečių veiklą liečiančios diskusijos, suorganizuotas baltiečių jaunimo vakaras, suruoštos šaunios vaišės. Baltiečių kultūros dienas lankė daug aukštų Venezuelos vyriausybės pareigūnų. Šis projektas parodė, kad negausūs skaičiumi baltiečiai gali sutartinai veikti, atlikti nemažus darbus, suaukoti stambias sumas.

Dr. V. Dambravai išvykus į kitą paskyrimo kraštą, entuziazmas atslūgo, ir bendrų projektų nebebuvo. Tik jam grįžus 1981 metais, vėl senas entuziazmas atgijo, sukruto dirbti kartu.

Ir taip netenka stebėtis, kad lietuvių katalikiškose pamaldose latvių jaunimas, apsirengęs tautiniais drabužiais, pavadavo lietuvių jaunimą. Pamaldos buvo rodomos per televiziją. Dr. Dambrava, dirbdamas su televizijos centro direktorium saleziečiu kun. Jose Modena, parengė 40 minučių dokumentinį pogrindžio filmą, susilaukusį teigiamos reakcijos. Latviai vėl atsilygindami finansavo "El Grito Baltico" — Venezuelos spaudoje daugiausia apie Lietuvą tilpusių straipsnių rinkinį ir t.t.

Pagaliau nutarta uniją įteisinti. Tai buvo padaryta latvio advokato dr. Andres Berzinš pastangomis. Kiekviena bendruomenė paskyrė savo atstovus: estai — Heino Jarve, latviai — dr. Andres Berzinš, inž. Vilis Vitols ir Olga de Kese, lietuviai — dr. Vytautą Dambravą, inž. Bronių Deveikį ir Henriką Gavorską.

Įstatai numato pirmininkavimą rotacijos tvarka. Kada viena bendruomenė turi pirmininką, kitos dvi automatiškai atlieka vicepirmininkų pareigas. Nors lietuviai siūlė latviams pradėti pirmininkavimą jų nepriklausomybės šventės proga, tačiau latviai nesutiko ir reikalavo pirmuoju pirmininku rinkti dr. Dambravą.

Minėjime dr. Dambrava tarė žodį. Jis pažymėjo, kad Baltijos šalyse jau plevėsuoja tautinės vėliavos, už kurias neseniai žmonės buvo kalėjimu baudžiami, leidžiama naudoti tautinius simbolius. Pagaliau sovietai prisipažino, kad buvo klastojama istorija. Tačiau įspėjo, kad reikia būti atsargiem, mažus dalykus neišmainyti į didelius. Sovietų užsienio politika visą laiką buvo imperialistinė. Viduje — milijonai dirbo vergais priverčiamose darbo stovyklose, daugybė kentėjo kalėjimuose. Darbo stovyklos dar nėra uždarytos, veikia psichiatrinės ligoninės, kur "gydomi" sveiki žmonės. Ekonomika visiškai susmukusi. Paskelbta "perestroika" ir "glasnost" tik patvirtina, kad komunistinė sistema rėmėsi melu, nežmoniškomis sąlygomis ir ekonomine netvarka. Dr. V. Dambrava kvietė ir toliau baltiečius kovoti už trijų tautų išsilaisvinimą. Visos baltiečių organizacijos Pietų Amerikoje turi jungtis ir kartu siekti šio tikslo. Taip pat reikia atkreipti pasaulio dėmesį, kad Kremlius būtų spaudžiamas grąžinti Baltijos valstybėms nepriklausomybę.

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas(705) 723-5522

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Lietuvos kariuomenės minėjime Hamiltone lapkričio 26 d. Jaunimo centre po žvakę atnešė RAMONA MAČYTĖ, VACLOVAS BRAZGYS ir LORETA MAČYTĖ Nuotr. J. Miltenio

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

GRĮŽO SENASIS VARDAS

Kaune 1934 m. buvo įsteigta avalynės gamykla "Lituanica", šį vardą išsaugojusi iki 1953 m. Tada ši įmonė buvo pavadinta "Raudonuoju Spaliu". Dabar po 35 metų darbininkai nutarė įmonei grąžinti "Lituanicos" pavadinimą, susietą su Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžiu per Atlantą. Darbininkų vardu pranešimą pasirašė Ramutė Bartkaitė, Kęstutis Paukštys ir Edvardas Vladišauskas. Jie praneša, kad įmonė, gerbdama istorinį savo pavadinimą, gamins geros kokybės avalynę. "Raudonasis Spalis" yra susilaukęs daug priekaištų dėl vartotojams išleidžiamo broko.

DINGSTA LAKŠTINGALOS

Švenčionių laikraštis "Žvaigždė" skaitytojų dėmesį atkreipia į gerokai sumažėjusį lakštingalų skaičių. Švenčionių rajono gamtos apsaugos vyr. inspektorius Jonas Jakseboga kaltina pievas sausinančius melioratorius. Mat lakštingalos, pempės ir kai kurie kiti sparnuočiai peri natūraliose krūmokšniais apaugusiose pievose, kurių dabar nedaug beliko: "Tad melioratoriams reikia pasakyti 'stop'. Juk galima numelioruotus plotus tvarkyti taip, kad būtų nauda ir ūkiui, ir išliktų natūralūs krūmai su balutėmis paukščių prieglobsčiui. Krūmai reikalingi ne tik paukščiams, bet ir vabzdžiams. Juk mūsų Lietuvoje nuo seno skambėjo lakštutės giesmė. O ko klausysis mūsų anūkai, jei nebeliks natūralios gamtos kampelių? . . ."

BENDRA ĮMONĖ "LITA"

Lietuvoje jau pravertos durys bendroms Lietuvos ir užsienio įmonėms. Rolandas Barysas Komjaunimo tiesos" 1988 m. gruodžio 10 d. laidoje informuoja skaitytojus, kad Kauno K. Poželos spaustuvės direktorius V. Vaičekauskas pasirašė sutartį su JAV firmos "Global Technology Group Ltd." prezidentu S. Velonskiu. Remiantis ta sutartimi, Kaune bus įsteigta bendra įmonė "Lita", kuri modernia dabartine technika spausdins užsieniui skirtas reklamines sovietinių firmų brošiūras. Modernios technikos įrenginiai bus įsigyti iš JAV, V. Vokietijos, Šveicarijos ir Italijos. Specialistus "Litos" įmonė savo lėšomis paruoš JAV. Kaune atspausdintos reklaminės brošiūros prilygs geriausiems spaustuvių darbams užsienyje, bet bus 25% pigesnės. Popierių planuojama pirkti Suomijoje, o vėliau aukštos kokybės popierius bus pradėtas gaminti ir Lietuvoje. Užsakymus priimančios "Litos" atstovybės bus atidarytos Leningrade, Maskvoje bei kituose didžiuosiuose miestuose. Ateityje betgi nebus ribojamasi vien tik reklaminėmis brošiūromis sovietinėms firmoms. Naujosios "Litos" planuotojai yra numatę 40% darbo skirti lietuviškoms knygoms, dailininkų ir fotomenininkų albumams, kuriuos dėl jų aukšto techninio lygio galima bus pardavinėti užsienyje ir ten garsinti Lietuvą.

ATJAUNĖS SPAUDOS DARBAI

K. Poželos spaustuvė bendrai Lietuvos ir JAV įmonei "Lita" parūpins tik patalpas, dalį įrenginių, turimus specialistus ir darbininkus. Dabartinėje K. Poželos spaustuvėje teks likviduoti pasenusią techniką — ekologiškai kenksmingus giliaspaudės ir cinkografijos skyrius, raidžių karšto rinkimo linijas. Naują techniką parūpins ir specialistus paruoš bendrosios įmonės "Lita" amerikietiškieji partneriai. Jų atstovas S. Velonskis primena, kad Lietuvai reikės dar daugiau ekonominės laisvės. Dabar vis dar sunku gauti užsienio paskolas, kai Lietuva neturi savų sąskaitų ir bankų. Todėl įvairioms sutartims vis dar reikalingos Maskvos garantijos. Reikia siekti didesnio ekonominio savarankiškumo. Yra finansininkų, kurie tada savo kapitalą sutiktų investuoti ir į Lietuvos ekonomiką. Amerikiečiai taipgi yra susidomėję ir Šiaulių dviračių gamykla "Vairas". Ten taip pat svarstoma galimybė atidaryti bendrą įmonę su nauja gamybine technologija.

SĄJŪDŽIO KONFERENCIJA

Sausio 4 d. su žurnalistais Vilniuje susitiko Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirm. V. Landsbergis, V. Čepaitis, R. Ozolas, A. Juozaitis, M. Laurinkus ir Z. Vaišvila. Žinių apie šią konferenciją sausio 6 d. "Komjaunimo tiesoje" pateikia Valė Čeplevičiūtė. V. Čepaitis kalbėjo apie keliose rinkiminėse apygardose prasidėjusį rinkimų vajų į Lietuvos aukščiausiąją tarybą. Seimo tarybos pirm. V. Landsbergis priminė spaudos atstovams, kad Lietuvoje ir kitose Baltijos respublikose tebėra gyvi demokratijos prisiminimai, užsilikę iš tų laikų, kai būdavo renkamas seimas su audringais kalbėtojais miestelių aikštėse. A. Juozaitis kalbėjo apie LPS seimo tarybos ruošiamą Lietuvos konstitucijos projektą, kuriame bus ryškiau pabrėžta nepriklausomybė. Ypatingas dėmesys tenka trims įstatymams — dėl referendumo, pilietybės ir rinkimų. Sąjūdžio spaudos reikalus aptarė R. Ozolas. Jau yra gautas kompartijos sutikimas leisti "Atgimimo" priedą jaunimui, kuriuo taps mėnraštis "Aušrinė". Kitas "Atgimimo" priedas rusų kalba bus skirtas tautinėms mažumoms Lietuvoje. Juo taipgi galės pasinaudoti ir kitos respublikos. Sąjūdžio spauda susilauks mažesnės apimties vietinių leidinių beveik visuose Lietuvos rajonuose. Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio atstovu Europos parlamente tapo Algis Klimaitis, generalinis sekretorius ten veikiančios Pabaltijo grupės. Į žurnalistų klausimą, ar vyriausybė myli Sąjūdį, R. Ozolas atsakė: "Politikoje negali būti meilės. Kalbėjimas apie meilę, tikėjimą rodo nebrandų politinį mąstymą, o mes jau esame subrendę normaliai politinei konfrontacijai, kuri, deja, dažnai laikoma nenormaliu dalyku . . ."

V. Kst.

AUDRA Travel CORPORATION

1989 m. kelionės į LIETUVĄ

"PAVASARINĖ"
gegužės 14-26
(Vilnius-Kaunas)
FINAIR Kaina – $2100

"ŠVENTINĖ"
Birželio 30 - liepos 16
(Vilnius-Kaunas-Klaipėda)
FINAIR Kaina – $2600

"JUBILIEJINĖ"
Liepos 14-25
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kaina – $2220

"GINTARINĖ PALANGA"
Rugpjūčio 11-27
(Palanga)
FINAIR Kaina – $2350

"SKAMBA, SKAMBA KANKLIAI!"
Gegužės 26 - birželio 6
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kaina - $2100

"GEGUŽINĖ"
Gegužės 26 - birželio 12
(Vilnius-Kaunas-Klaipėda)
AIR FRANCE Kaina – $2600

"ŽOLINĖ"
Rugpjūčio 11-20
(Vilnius-Kaunas)
FINAIR Kaina – $1999

"BOBŲ VASARA"
Rugsėjo 6-19
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kaina - $2150

"RUDENINĖ"
Spalio 6-17
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kaina – $1999

Į kelionės kainą įskaityta: pilna kelionės kaina, mokesčiai, vizos mokestis, kelionės, sveikatos, gyvybės ir bagažo drauda. **Visos kelionės** lydimos patyrusių palydovų. **Kainos garantuojamos** – įmokėjus visus pinigus. **Vietos garantuojamos** – įmokėjus $300 rankpinigių. (Po naujų metų numatomas kelionių kainų pakėlimas).

KVIEČIAME UŽSISAKYTI KELIONĘ DABAR!

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279
Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Hamiltono Vysk. Motiejaus Valančiaus mokyklos mokiniai dainavo ir vaidino 1988 m. Kalėdų eglutės programoje
Nuotr. J. Miltenio

Hamilton, Ontario

"ŠIRVINTOS-NEMUNO" TUNTO skautės-tai 1988 m. gruodžio 11, sekmadienį, buvo suruošę Kūčių vakarienę, kurioje dalyvavo klebonas su svečiu, rekolekcijų vadovu, tėvai, seneliai ir kviesti skautų rėmėjai bei svečiai. Dėkojame tėvams, prisidėjusiems prie Kūčių valgių paruošimo, visiems už piniginę auką išlaidoms padengti ir Kalėdų seneliui (s. A. Aušrotui). Kūčios praėjo jaukioje nuotaikoje su jau tradicija tapusiom apeigomis, kurios visiems dalyviams sukelia rimties ir susikaupimo valandėlę. Vyresnieji prisimena įvairiose sąlygose praleistus Kūčių vakarus, o mažieji pajunta tą rimtį, ypatingą momentą, kuris jaunųjų širdelėse ilgai neužsilaiko ir virsta vaikišku, šventišku džiaugsmu. Pasigedome jaunų tėvų su mažaisiais, kuriuos kiekviena proga kviečiame į skautišką šeimą sugrįžti. Kyla klausimas kodėl? Lietuvoje visų mūsų džiaugsmui atsikuria skautų organizacija, o laisvėje, lietuviškoje bei skautiškoje šeimoje augusi ir subrendusi jaunoji karta, nesusirūpina jos ateitimi.

Vadija

Delhi-Tillsonburg, Ont.

KLB DELHI APYLINKĖS Vasario 16-sios minėjimas įvyks vasario 12, sekmadienį, tuoj po pamaldų 12 v. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Bus svečias kalbėtojas ir įdomi meninė programa. Taip pat bus renkamos aukos paremti Kanados Lietuvių Bendruomenės visuomeninei veiklai. Prašome gausiai visus dalyvauti.

Apylinkės valdyba

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS salėje po pamaldų 1989 m. sausio 15 d. įvyko KLKM draugijos šios parapijos skyriaus vicepirmininkės Z. Augaitienės gimtadienio pagerbimas. Sukaktuvininkę sveikino KLKM draugijos skyriaus pirm. A. Ratavičienė ir DLK Gedimino šaulių kuopos vardu St. Beržinis. Veikliai visuomenininkei sugiedota ilgiausių metų, pasivaišinta sumuštiniais, vynu ir kava. **G. R.**

Sault Ste. Marie, Ont.

NAUJA VALDYBA. Visuotinis KLB Sault Ste. Marie apylinkės susirinkimas įvyko sausio 14 d. Algoma įmonės darbininkų unijos salėje. Pirmininkavo Vytautas Vainutis, sekretoriavo Juozas Malskis. Svarbiausias rūpestis buvo naujos valdybos rinkimai, nes senoji valdyba užbaigė savo dviejų metų kadenciją. Senoji valdyba nesutiko pasilikti pareigose ir balsavimu į naują valdybą išrinkti: Vytautas Kramilius, Stasys Druskis, Marija Duobienė ir Jurgis Valas, kurie pareigomis pasiskirstys artimiausiu laiku. Revizijos komisijos nariai Juozas Malskis, Vladas Mockus ir Vytautas Vainutis sutiko pasilikti kitam terminui. Tautos fondo atstovė Onutė Žurauskienė atsisakė iš pareigų, ir aukų rinkimas paliktas valdybos nuožiūrai. Visiška tyla įsiviešpatavo, kai Albinas Vanagas skaitė KL Bendruomenės 1988 m. gruodžio 14 d. aplinkraštį valdybų pirmininkams apie Sąjūdžio ir Lygos veiklą Lietuvoje. Susirinkime dalyvavo ir viešnia iš Vilniaus – R. Murauskienė. **V.V.**

St. Catharines, Ont.

KLB ST. CATHARINES apylinkės valdyba ruošia 71 metų Vasario 16 minėjimą, vasario 12, sekmadienį. Minėjimo programa sekanti: Angelų Karalienės šventovėje, (75 Rolls-Carlton g-vių kampas), 10.30 v.r. iškilmingos pamaldos už savanorius, partizanus, kankinius. Per pamaldas giedos sol. V. A. Paulioniai. Po pamaldų vainiko padėjimas prie žuvusiems už laisvę paminklo. Tautinės vėliavos pakėlimas įvyks prie miesto rotušės 12 v. punktualiai. Pakėlime dalyvaus burmistras, parlamentarai, svečiai ir organizacijų atstovai su vėliavomis. Po vėliavos pakėlimo tolimesnė programa vyks "Folk Art Council Annex" salėje (85 Church St.).

Invokaciją sukalbės kun. Kęstutis Butkus, OFM. Bus užkandžiai, pabendravimas su parlamento nariais, žymesniais kanadiečių svečiais. Paskaitą skaitys jaunesnės kartos atstovas Antanas Šileika. Po to bus parlamento narių ir svečių sveikinimai. Meninę programą atliks Toronto vyrų trijulė "Serenada".

KLB-nės St. Catharines skyriaus valdyba prašo visus Niagaros pusiasalyje gyvenančius lietuvius, gausiai dalyvauti ir atsivesti savo šeimos jaunąją kartą. Vasario 16-ji yra mūsų svarbiausia tautinė šventė. Šiais metais pirmą kartą pavergtoje Lietuvoje ruošiasi ją iškilmingai paminėti. Tad visų mūsų išeivijoje šventa pareiga jungtis kartu su tėvynės broliais bei sesėmis ir tinkamai ją paminėti. Kiekvienas didesnis minėjimas reikalauja darbo ir išlaidų. Bendruomenės valdyba prašo visų prisidėti auka išlaidoms padengti ir laiku įsigyti bilietus į minėjimą.

KLB St. Catharines apylinkės valdyba

Ottawa, Ontario

KLB OTAVOS APYLINKĖS susirinkimas įvyko 1988 m. lapkričio 27 d. Apylinkės valdybą sudaro: pirm. Rita Rudaitytė, vicepirm. Rūta Danaitytė, sekr. Rasa Jurkutė, ižd. Ladas Giriūnas; nariai – Petras Jurgutis ir Kristina Pavilonytė. Revizijos komisiją sudaro: Vytautas Balsevičius, Juozas Verbyla ir Natalija Trečiokienė. Šie metai mūsų apylinkei yra sukaktuviniai. Vasario 22 d. sukanka 40 metų, kai buvo įsteigta KLB Otavos apylinkė.

Lietuvių fondo įgaliotinis pranešė, kad apylinkės tautiečiai 1988 m. fondui suaukojo $1200. Apylinkės valdybos įnašas fonde – $9,600. Aplamai, šios apylinkės tautiečiai iki šiol fondui suaukojo $23,985. Pasidžiaugta, kad Kanados lietuvių fondas jau pasiekė milijoną dolerių ribą.

Otavos apylinkėje gyvena 150 lietuvių, iš kurių 60% aktyviai dalyvauja veikloje. Gaila, kad kartais tautiečiai apsigyvenę Otavoje, nepasirodo Bendruomenės suėjimuose.

Tenka pasidžiaugti, kad gerbiamas ir mylimas kapelionas kun. dr. V. Skilandžiūnas rūpinasi apylinkės tikinčiųjų dvasiniais reikalais. Jis čia darbuojasi jau 35 metai. Į Otavą jis atvyko 1959 m. balandžio 1 d. ir kunigavo įvairiose parapijose. Paskutinius 10 metų buvo kalėjimo kapelionu. Šiuo metu jis yra išėjęs pensijon, bet nuoširdžiai rūpinasi lietuviais.

A. Vilniškis

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įrišа
knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

Kalgario lietuvių šeštadienės mokyklos mokiniai, atlikę 1988 m. Kalėdų eglutės programą. Mokyklos vedėja NELĖ ASTRAVIENĖ paruošė ir vadovavo eglutės programai. Mokykloje dar dirba mokytoja RŪTA ŠLEKIENĖ. Trūksta mokytojos Silvijos Lay

Paskubėkite įnešti indėlius į RRSP, nes laikas baigiasi kovo 1 dieną.

- *Sumažinsite savo pajamų mokesčius.*
- *Mokame aukščiausias palūkanas iki 11%.*

Neimame jokio mokesčio įdedant ar išimant.
Kviečiame pasinaudoti mūsų patarnavimu.

"Talka" kredito kooperatyvo valdyba

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,
įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 29 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki ...	7%	asmenines paskolas	14%
santaupas	7%	nekiln. turto pask. 1 m..	12.25%
kasd.pal.taupymo s-ta	6.5%	nekil.turto pask. 3 m..	13%
90 dienų indėlius	9.5%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų*	
1 m. term. indėlius	10.75%	*apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.25%	*Nemokama narių gyvybės*	
3 m. term.indėlius	11%	*drauda pagal santaupų*	
RRSP ir RRIF (pensijos)..	8.5%	*dydį iki $2.000 ir*	
RRSP ir RRIF 1 m.	10.75%	*asmeninių paskolų*	
RRSP ind. 3 m.	11%	*drauda iki $25.000.*	

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Muz. Stasio Sližio amžiaus septyniasdešimtmetis 1988 m. lapkričio 27 d. paminėtas Šv. Antano lietuvių parapijoje Detroite. Mišias sukaktuvininko intencija atnašavo klebonas kun. Alfonsas Babonas. Akademinei daliai salėje vadovavo Stefanija Kaunelienė. Muz. S. Sližio visuomeninę ir muzikinę veiklą nušvietė Lietuvių žurnalistų sąjungos vietinio skyriaus pirm. Vytautas Kutkus. Sukaktuvininkas yra panevėžietis, gimęs 1918 m. lapkričio 20 d. Traupio miestelyje. Baigęs Panevėžio gimnaziją ir švietimo ministerijos pedagoginius kursus, dirbo mokytoju Panevėžio ir Ukmergės mokykloje. Jau Lietuvoje buvo susidomėjęs muzika. Muzikologijos ir chorvedybos diplomus įsigijo JAV. Minėjimo dalyvių vardu muz. S. Sližiui įteiktas vaizdajuostės aparatas ir Mykolo Abariaus nupieštas sveikinimas. Meninę programą atliko moterų kvartetas ir neseniai sudarytas naujas moterų dainos vienetas. Jiems abiems vadovauja sukaktuvininkas.

Los Angeles ir apylinkių lietuviai Kalėdų pirmą dieną paminėjo savo buvusio ilgamečio Šv. Kazimiero parapijos klebono prel. Jono Kučingio amžiaus aštuoniasdešimtmetį. Sukaktuvininką sveikino: ALTos vardu — A. Mažeika, parapijos choro ir kitų organizacijų — R. Dabšys, mokyklos vedėjas Juozas Pupius ir poetas Bernardas Brazdžionis, perskaitęs eiliuotą sveikinimą, pagal kurį sukaktuvininkui kunigu tapti lėmė laumės. Iš tikrųjų sveikinimai buvo suvėlinti, nes dabartinis prelatas J. Kučingis gimė 1908 m. gruodžio 23 d. Šnyplių kaime prie Švėkšnos. Mokėsi "Saulės" progimnazijoje Švėkšnoje, Torino saleziečių kolegijoje Italijoje. Telšių seminariją baigė ir kunigu buvo įšventintas 1937 m. Teisę ir pedagogiką 1938-39 m. studijavo Milano Jėzaus Širdies universitete. Lietuvoje dirbo Šilalės gimnazijos kapelionu ir parapijos vikaru. Į JAV atvyko 1947 m. ir Šv. Kazimiero parapijos klebonu buvo paskirtas 1947 m. Pareigas jis perėmė iš mirštančio šios parapijos įsteigėjo prel. Juliaus Maciejausko. Čia jis pastatė naują bažnyčią, įsigijo salę, įsteigė šeštadieninę lietuvių mokyklą, 1954 m. pradėjo rengti Lietuvių dienas, tapusias populiariu metiniu renginiu, kuris tęsiamas ir dabar.

Australija

Australijos lietuvių XV-sios dienos paskutiniąją 1988 m. savaitę įvyko Adelaidėje. Į jas buvo įtrauktas ir ALB krašto tarybos suvažiavimas gruodžio 29-31 d.d., pradėtas visus dalyvius pasveikinusios krašto valdybos pirm. Danos Baltutienės. Juos rengėjų vardu sveikino ir ALB Adelaidės apylinkės valdybos pirm. J. Stačiūnas. ALB krašto tarybos suvažiavime dalyvavo PLB valdybos pirm. dr. V. Bieliauskas, dalijęsis įspūdžiais iš apsilankymo Lietuvoje, kur jam teko dalyvauti Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavime Vilniuje. Ten jis turėjo progą pasikalbėti ne tik su Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio, bet ir Lietuvos laisvės lygos, Lietuvos kultūros fondo, net ir "Tėviškės" draugijos vadovais. PLB valdybos pirm. dr. V. Bieliauskas pakartotinai priminė, kad Lietuva tebėra okupuotas kraštas, nes laisvės dar neužtikrina keli pasireiškusios prošvaistės spinduliai. Ateityje PLB valdyba ištirs visas bendradarbiavimo su Lietuva galimybes ir painformuos laisvajame pasaulyje gyvenančius tautiečius. Žodį tarė ir pirmą kartą į ALB krašto tarybos suvažiavimą atsiųstas Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio narys Stanislovas Kašys, Lietuvos žemės ūkio akademijos prorektorius. Pasveikinęs suvažiavimo dalyvius, jis kalbėjo apie Lietuvoje vykstantį atgimimą, reikšdamas viltį, kad jo dėka tauta susilauks ir nepriklausomybės.

Tris dienas trukusiame ALB krašto valdybos suvažiavime išsamų veiklos pranešimą padarė kadenciją baigiančios krašto valdybos pirm. Dana Baltutienė. Aktyvią veiklą liudija valdybos gauti 448 laiškai ir išsiųsti 384. Tarybos narius ji supažindino su buvusiu Australijos lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Andriumi Vaitiekūnu, už lietuvišką veiklą laimėjusiu Eugenijaus Kriaučeliūno $1000 premiją, ir įteikė jam iš Čikagos atvežtą čekį. Laureatas yra 27 metų amžiaus advokatas, dabartinis Melburno skyriaus skautų akademikų pirmininkas ir Viktorijos valstijos pavergtųjų tautų komiteto vicepirmininkas, premiją žadėjęs panaudoti jaunimo veiklai. Išklausyti kiti ALB krašto valdybos pareigūnų pranešimai. Ypač didelis dėmesys teko naujam įstatymui, kuris Australijoje leis teisti II D. karo nusikaltimais apkaltintus asmenis. Tokio didelio lietuvių susirūpinimo karo nusikaltėliams taikomais įstatymais neteko matyti nei JAV, nei Kanadoje. Negi Australijoje yra didesnis skaičius lietuvių, galinčių susilaukti tokių kaltinimų? Į naują ALB krašto valdybą buvo nutarta rinkti Sydnejuje gyvenančius lietuvius. Pasiūlius du sąrašus po penkis kandidatus, buvo nutarta balsuoti ne už sąrašus, bet už penkis geriausiai tinkančius asmenis abiejuose sąrašuose. Pagal gautus balsus naujojon ALB krašto valdybon išrinkti: J. Maksvytis — 51 balsu, K. Protas — 50, K. Stašionis — 50, P. Pullinen — 49 ir J. Zinkus — 49. Kandidatais liko: E. Krupavičius — 16, dr. A. Viliūnas — 16, A. Kramilius — 14, A. Grincevičiūtė-Wallis — 12 ir J. Kedys — 12.

Britanija

BBC televizija prieš Kalėdas rodė programą "Panorama", kurią suredagavo ir įkalbėjo Jane Corbin. Programa lietė žydų mestus kaltinimus, kad Britanijoje yra 14 baltiečių karo nusikaltėlių. Buvo paliestos karo nusikaltėlių paieškos Kanadoje ir JAV. Programon buvo įjungti Londono lietuvių namai su iškelta trispalve, prieškalėdinis lietuvių, latvių ir estų bazaras, Boltone šokantys baltiečiai. Apie baltiečius teigiamai atsiliepė lordas Shawcross, kuriam teko būti teisėju tarptautiniame Niurnbergo tribunole.

Londone leidžiamas "Europos lietuvis" š. m. 1 nr. paskelbė kelių 1988 m. mirusių lietuvių sąrašą. Kanadiečius nustebino pirmasis pranešimas penkių mirusiųjų asmenų sąraše: "Kanadoje mirė jaunas kompozitorius ir chorų dirigentas Jonas Govėdas. Jis buvo gimęs 1950. IV. 30 Bury mieste, Anglijoje, o muzikos mokslus išėjo Kanadoje". Nepateikta net ir mirties data. Nenuostabu, nes kompoz. Jonas Govėdas tebėra gyvas Toronte. Atrodo, kažkas Londone jį sumaišė su Toronte mirusiu tėvu. Tad iš tikrųjų būtų pakakę užuojautos dėl tėvo mirties.

Italija

Aušros Vartų Gailestingumo Motina 1988 m. lapkričio 26 d. buvo prisiminta jai skirtoje lietuvių koplyčioje Šv. Petro bazilikoje. Mišias už Lietuvą ten koncelebravo arkiv. Audrys Bačkis, paskirtas apaštaliniu pronuncijumi Olandijoje, su septyniolika Romoje gyvenančių ir viešinčių lietuvių kunigų. Arkiv. A. Bačkis ragino visus dėkoti Gailestingumo Motinai už tėvynėje per ilgus metus išsaugotą gyvą lietuvių katalikų tikėjimą, pasitikėjimą Dievo Apvaizda. Jis priminė, kad Gailestingumo Motiną visi lietuviai garbina Aušros Vartų koplyčioje Vilniuje.

Vokietija

VLB Romuvos apylinkės metinis narių susirinkimas buvo sušauktas Vasario 16 gimnazijoje 1988 m. lapkričio 27 d. Dalyvavo beveik 50 narių, įskaitant kelis Darmstadto lietuvius ir keturis svečius iš Lietuvos. Susirinkimui vadovavo VLB krašto valdybos pirm. Juozas Sabas. Pagrindinį veiklos pranešimą padarė Romuvos apylinkės valdybos pirm. Antanas Šiugždinis. Tylos minute buvo prisiminti keturi mirusieji šios apylinkės nariai — St. Dubickas, Jonas Glemža, kun. Alfonsas Bernatonis ir kun. Bronius Liubinas. Apylinkė šiuo metu turi 82 narius, nes pastarųjų dvejų metų laikotarpyje buvo papildyta 17 naujų narių. Apylinkės valdyba surengė Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimą. Jame paskaitą skaitė kun. Jonas Dėdinas. Romuvoje savo šimto metų sukaktį paminėjo J. Glemža. Apylinkės valdybos nariai talkino VLB krašto valdybos renginiams. Finansinę apžvalgą padarė apylinkės valdybos ižd. Antanas Veršelis. Tvarkingai vedamas iždo knygas patvirtino kontrolierius R. Tendzegolskis. Išrinkta nauja VLB Romuvos apylinkės valdyba, kurią sudarė pirm. kun. Edis Putrimas, vicepirm. Vilius Lemkė, sekr. Janina Kaciucevičienė, ižd. Antanas Veršelis ir Eugenija Lucienė.

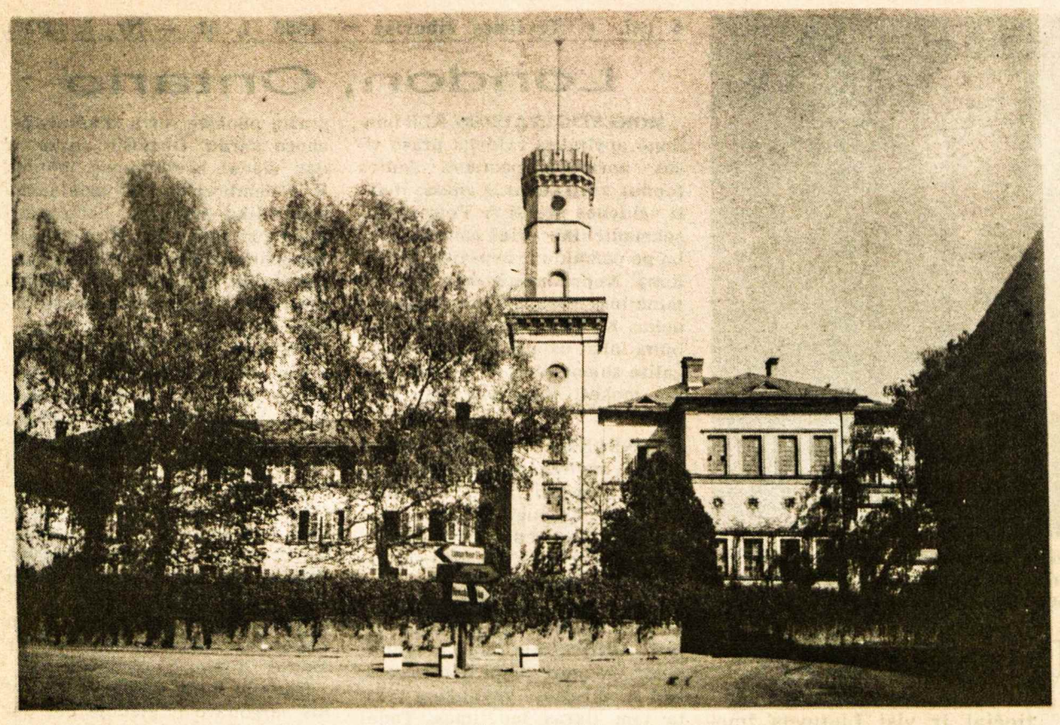

Vasario 16 gimnazijos rūmai Vakarų Vokietijoje

JAUNIMO ŽIBURIAI

Vasario 16 gimnazija mano akimis

Pasisakymai mokinių, suvažiavusių iš daugelio pasaulio šalių

Dalyvavusi daugelyje lietuviškų stovyklų, turėjau daug progų susipažinti su jaunimu, kuris lankė Vasario 16 gimnaziją. Buvo daug įvairių nuomonių apie šią gimnaziją. Norėdama sužinoti daugiau apie šią gimnaziją, tobulinti savo lietuvišką kalbą ir susipažinti su lietuvišku jaunimu iš viso pasaulio, aš nusprendžiau, po daugelio svarstymų, atvykti į šią gimnaziją.

Pirmi įspūdžiai: įvairumas mokinių labai didelis; visi turi savo ypatingus bruožus, kurie skiria visus, bet tas įvairumas kažkaip leidžia kiekvieną būti savimi ir tai mus jungia.

Iš pradžių reikėjo priprasti prie bendrabučio gyvenimo. Reikėjo gerbti vienas kitą ir priprasti prie naujų taisyklių.

Visi, kurie atvyko į gimnaziją, iš toli arba arti, turėjo skirtingus tikslus. Vieni atvyko keliauti po pasaulį, kiti – patobulinti kalbos, treti – neturėjo pasirinkimo.

Svarbiausia reikia atsiminti, kad negali laukti ko nors iš gimnazijos, jei neįdėsi savo pastangų. Iš jos tiek gausi, kiek darbo įdėsi.

Daiva Baršauskaitė, Kanada

* * *

Kai atvažiavau į gimnaziją, atrodė, kad tarp senų mokinių buvo sena kultūra, dvelkė tokia šiluma, kuri spinduliavo iš kiekvieno žmogaus. Buvo kažkas skirtingo atmosferoje, ir žmonės buvo taip pat skirtingi. Jų akyse žibėjo viltis, patriotizmas ir meilė. Buvo matyti tas tikras noras priimti naujus žmones į jų ypatingą šeimą.

Kai pradėjome kalbėti su tais, kurie čia mokosi nebe pirmus metus, galima buvo pajusti išdidumą dėl visko, kas čia vyksta. Buvo toks šeimyniškumas, tokia savarankiška meilė. Pajutau mokytojų ir auklėtojų išmintingumą ir tam tikrą natūralų gabumą vadovauti mokinius. Bet įspūdingiausias, jausmas buvo: *Aš čia priklausau!*

Alina Colemanaitė, JAV

Aš gimnazijoje – jau treti metai. Atvažiavau iš Čikagos būdama vienuolikos metų į šeštą klasę. Mano močiutė čia dirba ūkvede, tai jau seniai žinojau apie gimnaziją ir ilgai svajojau ją kada nors lankyti. Pagaliau pavyko man tėvus įkalbėti mane vieneriems metams išleisti.

Pirmieji metai buvo man sunkiausi. Mat iki devintos klasės pamokos dėstomos tik lietuvių bei vokiečių kalbomis, o man, čikagietei, tai nelengva, nes klasėje daugumas draugų tik vokiškai mokėjo.

Mano "kankynė" išmokti vokiškai išėjo tik į naudą, nes jau po pusmečio galėjau laisvai vokiškai susikalbėti. Ne tik išmokau vokiečių kalbos, bet taip pat patobulinau savo lietuvių kalbą ir pradėjau net antrus metus prancūzų kalbos mokytis. Jei būčiau pasilikusi Čikagoje, tokių galimybių nebūčiau turėjusi. Aš taip pat gimnazijoj įstojau į skautų sąjungą ir į ateitininkus. Skautai yra pereitą vasarą dalyvavę VII Tautinėje stovykloje. Ateitininkai čia suruošia daug renginių – Talentų vakarą arba Tautos šventę.

Gimnazija turi savo šokių grupę ir jai akompanuojantį orkestrą. Orkestras yra p. Paltino vadovaujamas. Šiais metais yra 16 orkestrantų: gitaristų, akordeonistų, fleitisčių, vargoninkų, saksofonistų, smuikininkų ir būgnininkas. Orkestras, kaip ir šokių grupė, yra daug kur koncertavęs – Austrijoj, Italijoj, Šveicarijoj, Vokietijoj, Prancūzijoj, JAV ir Kanadoj.

Gimnazijoje yra daug kitų laisvalaikiui skirtų būrelių, pvz. kompiuterių, dramos, fotografijos, tautinių šokių, sporto, dainavimo ir t.t. Gimnazijoje pabūti bent vienerius metus linkiu visiems – jaunuoliams-lėms.

Zita Dubauskaitė, VIII kl. JAV

* * *

Daug moksleivių atvažiuoja vieneriems metams, beveik nieko nežinodami, kaip ji atrodo, kas joje vyksta. Aš buvau viena iš tų moksleivių. Prieš dvejus metus atvažiavau į gimnaziją tik žinodama, kad ji egzistuoja.

Grįždama antriems metams, žinojau kas manęs laukia. Žinojau, kad dar tebestovės gimnazijos pilaitė ir jos bokštas, tas senas baltas kaminas, kuris jau seniai švelniai glosto dangų. Tebestovės tvartas, barakas, mokykla ir bendrabučiai, kaip seni draugai, manęs lyg laukdami. Taip pat žinojau, kad beveik viskas pasikeis, ypač žmonės. Žinojau, kad vėl prasidės moksleivių bendradarbiavimas, ir pradėsime kalbėt daugiau ir daugiau lietuviškai.

Moksleiviai čia atvažiuoja iš įvairių pasaulio kraštų vienam tikslui: išugdyti meilę savo kultūrai, tautai ir tėvynei Lietuvai. Bet, lengva čia nėra – pamokų daug ir jose daug reikalaujama. Be tėvų priežiūros tenka dažnai pačiam ir pačiai apsispręsti. Kiekvienas ir kiekviena čia daug išmoksta ir grįžta į namus su gerais įspūdžiais.

Andrėja Dudaitė, JAV

* * *

Prieš ketverius metus į čia esančią gimnaziją atvažiavo vienas berniukas, vardu Nestoras, kuris buvo pirmutinis iš Argentinos. Jam grįžus į Argentiną, visi norėjo pamatyt, kokia yra ta mokykla. Ir mane pradėjo kažkas traukti į tą mokyklą. Sekančiais metais vėl iš Argentinos atvažiavo kitas berniukas, vardu Danielius. Jis taip pat praleido vienerius metus Vokietijoje. Po Danieliaus atvažiavo dar trys. Tarp jų buvo mano sesutė Analia. Čia ji mokėsi vienerius metus. Jai čia viskas buvo labai įdomu. Ji turėjo progą išmokt labai gerai lietuviškai, keliauti po Lietuvą ir Europą, aplankyti mūsų gimines ir daug kitų dalykų. Grįžusi į Argentiną, vieną kartą kalbėjo labai rimtai apie tai, kas vyksta mokykloje. Man pradėjo patikti ta gimnazija. Vieną dieną kalbėjau su savo tėvais – sakiau, kad noriu važiuot į Vokietiją. Pirma nuvažiavau į Hamiltoną Kanadoje, po to į Čikagą Amerikoje ir tada išskridau į Vokietiją.

Jau praėjo trys mėnesiai. Man čia gyventi yra labai patogu. Gal aš irgi turėsiu progos, kaip mano sesutė, keliaut į Lietuvą, kurioje norėčiau susitikti su savo giminėmis ir matyti, iš kur esu kilęs.

Jurgis Gaidimauskas, Argentina

* * *

Būdama gimnazijoje gaunu gerų patarimų, nes, net būdama viena iš vyresnių mokyklos mokinių, turiu nusilenkti įstatymams. Mokausi daugiau apie save ir savo ribas.

Aš labai domiuosi visomis kalbomis ir noriu studijuoti kalbas, todėl man, gal daugiau negu kitiems mokiniams, yra labai svarbu išmokti lietuvių kalbą, kuri yra viena iš seniausių kalbų.

Sandra C. Mikalauskaitė, Brazilija

* * *

Gyvendamas Lietuvoje, nieko nežinojau apie šią gimnaziją – sužinojau porą mėnesių prieš palikdamas tėvynę Lietuvą. Atvažiavus pirmą kartą į gimnaziją, buvo labai įdomus įspūdis. Neatrodė, kad tokiame pasaulyje galėtų egzistuoti toks mažas lietuvių kampelis. Juk tiek daug pastangų reikia šios gimnazijos išlaikymui.

Mokytojai suvažiavę iš keturių skirtingų šalių. Dėl to yra sunku prisitaikyti prie visų, kadangi kiekvienas mokytojas turi savo principus, kiekvienas vis kitaip.

Mokinių nėra tiek daug, jie taip pat iš visų kraštų suvažiavę plėsti savo lietuvių kalbos žodyno, išmokti lietuvių papročių, sužinoti apie dabartinę padėtį Lietuvoje, pakeliauti po Europą atostogų metu.

Yra graudu, kad Vasario 16 gimnazijos mokiniai nėra kaip viena šeima. Visi yra iš skirtingų kraštų, bet tai nereiškia, kad turi būti tokie nedraugiški. Mes turėtume būti kaip viena šeima, nes vieninga šeima yra stipresnė už viską.

Laimonas Kriščiūnas, V. Vokietija

* * *

Aš esu čia todėl, kad noriu išmokti lietuvių kalbą. Aš žinau, kad yra labai sunku, bet noriu kalbėti lietuviškai.

Mano tėvas yra lietuvis, bet nekalba gerai lietuviškai, mano mama yra Argentinietė, irgi nemoka lietuviškai.

Aš gimiau Argentinoje, bet dabar atvažiavau į Vokietiją, nes esu vienoje grupėje, kuri vadinasi "Šaltinis". Ir aš turiu mokytis šokti bei dainuoti.

Man patinka lietuvių kultūra. Noriu daugiau žinoti apie Lietuvą. Gimnazijoje man patinka – yra labai įdomu pažinti žmones iš viso pasaulio.

Klaudija Makauskaitė, Argentina

* * *

Norėdama keliauti ir išvažiuoti iš namų, sužinojau apie Vasario 16 gimnaziją. Atskristi į Vokietiją ir lankyti šią gimnaziją buvo gera proga daryti, ką aš norėjau ir tuo pačiu laiku lankyti lietuvišką gimnaziją. Prieš atvažiuodama į gimnaziją, pradėjau galvoti ir susidariau nuomonę apie ją.

Kai atvažavau į mokyklą, mano nuomonė greitai pasikeitė. Ne visi kalbėjo lietuviškai, iš pradžių buvo sunku su kitais susidraugauti. Bet po pirmos savaitės visi priėmė mane ir galėjau su visais pasikalbėti.

Man irgi reikėjo priprasti prie bendrabučio gyvenimo. Keltis anksti iš ryto ir skubiai bėgti į dušą, nes tuoj šiltas vanduo būna išnaudotas.

Aš maniau, kad gausim daugiau laisvės negu turime. Būti užrakintiems 15 minučių po 8 tikrai buvo keista, bet pripratau ir mano gyvenimas sename bendrabučio pastate yra smagus. Mano bendras vaizdas apie mokyklą ir gyvenimą kitame krašte yra labai pozityvus.

Angelė Prišmantaitė, JAV

* * *

Kai pirmą kartą išgirdau apie Vasario 16 gimnaziją prieš keletą metų, jinai man atrodė kaip nepaliečiama, beveik neegzistuojanti vieta. Aš maniau, kad jinai buvo vien tiktai tiems, kurie labai gerai kalba lietuviškai. Vėliau aš mačiau skaidres ir dar girdėjau apie gimnaziją šeštadieninėje mokykloje. Tada labai susidomėjau, bet niekad nemaniau, kad aš čia atsirasiu. Praeitais metais keli iš mano draugų buvo čia atvykę, ir jiems labai patiko. Baigdama dešimtą skyrių šeštadieninėje mokykloje, aš jaučiau, kad mano lietuvių kalba buvo toli nuo tobulumo. Po ilgo galvojimo nusprendžiau čia atvykti.

Gimnazija nėra visiškai tokia, kaip man buvo apibūdinta, bet esu labai patenkinta, kad aš čia atvykau. Aš manau, kad šie metai buvo man labai vertingi, naudingi ir turės svarbią įtaką mano gyvenimui.

Daugiausia yra girdimi tik teigiami komentarai apie šią gimnaziją: čia yra puiki proga patobulinti lietuvių kalbą ir prisijungti prie lietuviškos veiklos. Iš gimnazijos gausi tiek, kiek jai duosi. Čia tikrai gali pagerinti ar net visiškai iš pradžių išmokti lietuvių kalbą, jeigu turi tikrą norą mokytis. Aš galiu sakyti, kaip mokinė, kuri tikrai bando prisidėti prie gimnazijos veiklos, kad šie metai buvo vaisingi, ir tikiuos, kad jie ir toliau bus tokie.

Vika Rosaitė, Kanada

* * *

Atvykau čia neseniai – gal prieš dvi savaites. Iš Lietuvos išvykau prieš du mėnesius. Apie šią gimnaziją žinojau dar Lietuvoje, bet čia pakliūti niekada nesitikėjau.

Gyventi čia galima visai neblogai. Gyvename bendrabutyje, kambaryje po du. Tvarka griežta – šeštą valandą keltis, dešimtą gultis. Mokiniai yra susirinkę iš įvairių kraštų, dauguma iš JAV, Vokietijos ir P. Amerikos. Kalba dauguma angliškai, lietuviškai ir vokiškai. Kadangi gimnazija yra Vokietijoje, tai ir mokiniai daugiausia yra iš Vokietijos.

Mano tėvai gavo Vasario 16 gimnazijos dienraštį ir nutarė atvažiuoti pažiūrėti. Atvažiavę susižavėjo ir mane čionai įtaisė. Tuo aš labai patenkintas, nes namuose iš nuobodulio gali numirti. Dar labai gerai, kad negyvenu su tėvais –, daugiau laisvės turiu. Kadangi aš neseniai atvažiavau, tai vokiškai kalbėti nemoku, o čia išmokti galima greitai.

Gintaras Griaznov, Lietuva

* * *

Aš sužinojau apie Vasario 16 gimnaziją iš savo VI sk. lietuviškos mokyklos mokytojos. Nuo tuo laiko lankyti šią gimnaziją buvo mano svajonė.

Su tais draugais, su kuriais mes čia draugaujam, ilgai palaikysim ryšius. Mes čia sužinome daugiau apie lietuvių kultūrą, išmokstame geriau lietuviškai kalbėti bei rašyti, šokti ir dainuoti lietuviškas dainas. Be to, išmokstame gyventi be tėvų, suskirstyti savo laiką, kad galėtume kuo daugiau darbų atlikti. Aš manau, kad per šituos metus mes labai subręsim ir sužinosim, kas mes ištikrųjų esam. Mes turime teisę išsirinkti ką norime daryti. Galime prisidėti prie gimnazijos veiklos arba ne. Jeigu mokiniai čia atvyksta su gerais norais, tai mokykla yra gera vieta, bet jeigu kas čia atvyksta "pabėgt" nuo tėvų ar dėl kitų panašių priežasčių, tai laikas, praleistas gimnazijoje, bus veltui.

M. Goštautė, JAV

* * *

Prieš atvykdamas į šią gimnaziją įsivaizdavau, kad čia mokiniai gerai ir linksmai gyvena, stengiasi gerai mokytis. Žinoma, kaip sakoma, geriau vieną kartą pamatyti, negu šimtą kartų išgirsti. Kai aš šią gimnaziją pamačiau, supratau, kad manyje apie ją visai kitoks vaizdas buvo.

Tai paprasta, normali, mokykla, kuri yra tokiame mažame kaimelyje, kur kiekvieną dieną, bendrabučio langą atidarius, kambarį išvėdina oras, kvepiantis mineralinėmis trąšomis. Tikrai turėtų susidaryti puikus vaizdas apie šią mokyklą.

Šiemet gimnazijoje nemažai mokinių – beveik šimtas, tai nelabai visi sutelpa į bendrabutį; žada apgyvendinti mokinius po tris viename kambaryje.

Mokiniai jaučiasi vieni linksmai, kiti nuobodžiauja. Mokytis stengiasi visi, nors vienus spaudžia tinginys, kitus traukia alkoholis. Mokytojai nelabai mėgsta pamokas dėstyti dėl mokinių neramumo – kai kurie nori išgraužti iš mokytojo daugiau žinių, negu jų turi.

Arestidas Meyer

* * *

Maždaug V. Vokietijos viduryje yra vienintelė lietuvių gimnazija išeivijoje. Ji apsupta didžiulio parko su tvenkiniu, kuriame mokiniai vasarą plaukinėja, ant kurio ledo žiemą slidinėja. Kai oras geras, mokiniai žaidžia krepšinį, tinklinį ar tenisą. Senoji pilis, nupirkta lietuvių, buvo seniau bendrabutis visiems, vėliau – tik berniukams. Ten buvo biblioteka, muzikos kambarys. 1984 m. pilis nudegė. Dabar jau beveik atstatyta.

Mergaičių ir naujasis berniukų bendrabutis stovi viduryje parko. Bendrabutis darosi per mažas, nes atvyksta vis naujų mokinių iš Lietuvos. Jau yra mokinių iš P. Amerikos, JAV, Kanados, Mali, Prancūzijos, Australijos, Anglijos ir Vokietijos. Mokiniai mokosi barake ir mokyklos pastate, kuriame yra ir mokytojų kambarys, biblioteka, sekretoriatas, kabinetai (fizikos ir chemijos). Iš ryto – pamokos, po pietų – repeticijos orkestro, choro, tautinių šokių. P. Paltinas jau kelinti metai lavina muzikinių gabumų turinčius mokinius.

Per Kūčių vakarą, Vasario 16 ir Jonines būna iškilmingos šventės. Koplyčia yra kaime, bet bus tuoj pilyje. Kun. F. Skėrys (jau 35 metai čia dirba) ir kun. E. Putrimas čia – kapelionai. Yra ir vokiečių mokytojų. P. Weigelis jau dirba čia 30 metų, kaip ir kun. J. Dėdinas, jau išėjęs į pensiją. Direktoriumi ilgą laiką buvo V. Natkevičius, dabar – p. Šmitas.

Aš čia gyvenu nuo 1979 m., atvažiavau būdamas trejų metų. 1985 m. pradėjau lankyti gimnaziją. Klasės turi nuo 1 iki 17 mokinių, mano klasėje – trys. Mažesnės klasės turi atskirus orkestrus. Mokiniai mokosi kalbų (6), matematikos, gamtos mokslų, tikybos, istorijos, muzikos, dailės. Sporto pamokos būna po pietų vieną sykį per savaitę. Yra skautų ir ateitininkų organizacijos.

Vytas Lemkė, V. Vokietija

Gyvenimas mergaičių bendrabutyje

Mes visos gyvename vienaame pastate po dvi kambaryje. Turime dvi virtuves — mažą ir didelę. Didelėje stovi stalai ir kėdės, kur labai patogu sėdėti ir pasišnekėti. Turime net televizijos kambarį su didelėmis sofomis, kur mes popiet, po vakarienės ir 4 kartus per savaitę po aštuntos žiūrime filmus ir klausomės žinių.

Paprastai mes visos turime atlikti kas trečią savaitę mažą darbą — sutvarkyti televizijos kambarį, koridorių arba mokytojų stalą. Bet kartais reikia ir dažniau dirbti "be eilės". Tai yra bausmė, kurią gauname, jeigu bendrabučio vedėja mus po dešimtos pagauna svetimame kambaryje arba mes savo darbą anksčiau blogai atlikome.

Šeštadieniais mums tenka iš pagrindų valyti kambarius. Laiko turime iki trečios, o tada bendrabučio vedėja pereina kambarius ir duoda taškų. Jeigu gauname per mažai taškų, reikia iš naujo sutvarkyti. Tačiau šeštadieniais turime ir pamokų, ir tvarkymosi. Šeštadieniai labai mėgstami, nes popiet, kai kambarys sutvarkytas, galime išvažiuoti į Mannheimą arba Heidelbergą, o grįžti vyresnioms reikia tik dešimtą.

Savo vedėjas labai mėgstame, nes jos viską gerai tvarko ir žiūri, kad mums gerai sektųsi, kad mes sveikatą saugotume. Iš tikrųjų mums reikėtų dar įvairių dalykų, pvz. puodų, indų, patalynės, knygų ir t.t., bet, aplamai žiūrint, visos patenkintos.

Ankė Lepa-Skalvė, V. Vokietija

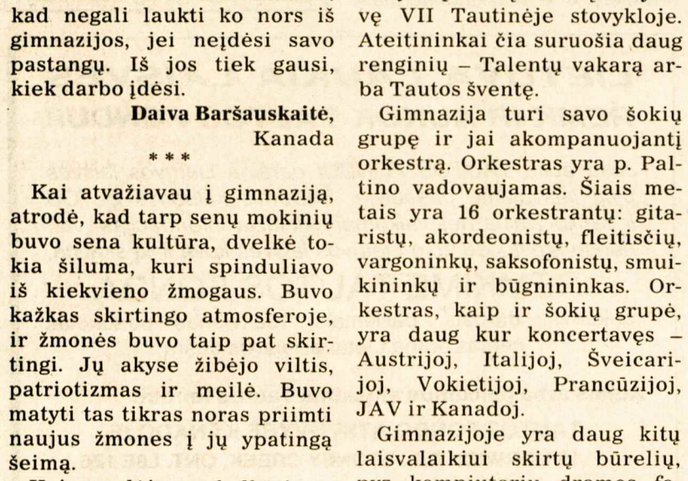

1988 m. lapkričio 6 d. VINCAS NATKEVIČIUS atšventė savo 70-jį gimtadienį. Jo pasveikinti nuvyko keletas atstovų iš Vasario 16 gimnazijos. Iš kairės: R. Čuplinskas, A. Vainius, buvęs Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius, G. Diavaraitė ir R. Bartusevičiūtė Ntr. M. Šmitienės

1988 m. spalio 23-24 d.d. J.E. vysk. PAULIUS BALTAKIS, OFM, lankėsi Vasario 16 gimnazijoje. Ta proga jis turėjo atskirą pokalbį su gimnazijos skautais bei ateitininkais. Pokalbis baigtas giesme. Iš kairės: V. Bijūnaitė, R. Čuplinskas, kun. E. Putrimas, vysk P. Baltakis, OFM, ps. J. Lemkienė ir V. Diavara Nuotr. M. Šmitienės

Vasario 16 gimnazijos auklėtiniai su "Anties" ansambliu 1988 m. gruodžio 1 d. atlieka programą Vilniuje. Iš kairės: L. Motukaitis, D. Udrys, R. Čuplinskas, D. Olštynas Nuotr. K. Grodbergo

KRYŽELIS

Biografinė novelė

RIMAS BAGDONAS

Palaimintojo vyskupo Jurgio Matulaičio šventė Romoje. Kokia iškilminga diena ir įspūdingos apeigos! Masė žmonių iš įvairių pasaulio kraštų. Jų tarpe nemažai ir lietuvių. Daug dvasiškių.

Aš nežinau, ar jums teko pastebėti vieną tų dvasiškių. Laikas nuo laiko per tas karštas dienas jis nusivilkdavo švarką. Ant kaklo, žemiau kunigiškos apikaklės kabojo gana stambus sidabrinis kryželis. Retkarčiais, gal ir pats to nejausdamas, jis ranka tą kryželį paliesdavo. Prie jo arčiau priėjus, buvo galima pamatyti, kad vienoje vietoje tas kryželis buvo įlenktas . . .

* * *

Būbautiškėse, nuo Skriaudžių Šilavoto link važiuojant, Baliulių jau nebėra. Toje sodyboje namas, senasis svirnas, vištidė, dalis senųjų tvartų ir tik daržinės galas bepalikę. Apleista. Ten dabar gyvenantieji mažai kuo besirūpina, nes jų senovė čia neriša.

Iš čia gimusių Baliulių mažai ir palikuonių tebėra. Vieno jų, Mato, jaunesniosios duktės sūnus, jau gimęs Kaune, baigė pradžios mokyklą ir įstojo į gimnaziją. Bet jis buvo kitoks nei daugumas jo draugų. Nors religija buvo draudžiama, jis augo ir gyveno su giliu tikėjimu širdyje. Jo mokslo draugai planavo savo ateitį, ruošdamiesi įvairioms profesijoms, tikėdamiesi patekti į universitetus. Bet Stasys troško būti kunigu. Gal ir per klaidą apie tai paminėjęs savo draugams, dažnai būdavo pajuokiamas ir erzinamas. Jis to nepaisė ir tikėjosi rasti galimybę įstoti į kunigų seminariją. Deja, baigęs gimnaziją, jis buvo pašauktas į kariuomenę ir paskirtas į radistų mokyklą Novokuznecke, Sibire.

Skausmas motinos širdyje. Vienintelis sūnus išvažiuoja į tolimą nežinią. Turėdama dar kelis caro laikų sidabrinius rublius, ji padavė juos vienam iš savo pažįstamų, kuris išliejo sidabrinį kryželį ir padarė grandinėlę. Prieš išleisdama Stasį iš namų, ji uždėjo tą kryželį ant sūnaus kaklo, sakydama: "Stasiuk, tu jo niekuomet nenusiimk . . ."

Keliolika naujokų susirinko Kauno geležinkelio stotyje. Atėjęs uniformuotas sovietų karišk is padavė jiems bilietus ir susodino į traukinį. Jaunuolių tėvai ir giminės stovėjo perone ir, traukiniui pajudėjus, su ašaromis akyse mojavo nosinaitėmis.

Pro Vilnių ir kampą Lenkijos traukinys pasiekė Minską. Išlipusius jaunuolius nuvedė į Minsko kareivines, liepė nusivilkti civilinius drabužius ir apsivilkti žalsvomis sovietų kariuomenės uniformomis. Minske išbuvo dvi savaites. Mokėsi rikiuotės, susipažino su ginklais. Kai kiti naujokai vakarais, gavę leidimą išeiti, vaikštinėdavo po miestą, Stasys rasdavo laiko nueiti į vieną dar atdarą cerkvę. Kad ir ortodsų šventovė, jis jautė gyvą ryšį su Dievu.

Iš Minsko – trys dienos traukiniu iki Novokuznecko. Iš stoties kariuomenės sunkvežimiais buvo nuvežti į už miesto pastatytas kareivines. Važiuodamas Stasys matė ne vien tik naujus valdžios rūmus, naują viešbutį, naujus pareigūnams pastatytus namus, bet ir tas senas, į žemę susmukusias, iš rąstų pastatytas lūšnas. Vienos jų buvo dar caro laikais į katorgą išsiųstųjų, kitos – jau pirmųjų sovietų tremtinių rankomis pastatytos. Langai jau beveik iki žemės buvo susmukę, bet žmonės ten dar gyveno.

Tarp daugumos mažai išsilavinusių kareivių Stasys baigė radistų mokyklą vienu iš pirmųjų. Juos pradėjo siųsti lauko praktikai į kitas ir kartais tolimesnes vietoves. Vieną kartą, į Krasnojarsko sritį išsiųstas, jis atsirado mažoje medkirčių vietovėje, netoli Rešioti stotelės. Tuoj po karo jo močiutė su šeima ten penkiolikai metų buvo ištremta. Vaikštinėjo Stasys, mintyse močiutės siaubą ir vargą pergyvendamas . . .

Tolimesnei tarnybai jį nusiuntė į Uzbekistaną. Pagrindinė bazė buvo Samarkande, bet dažniausiai ir daugiausia laiko praleisdavo mažose kariuomenės radijo stotyse, stepėse. Susipažino ir su vietiniais. Jie dar ir tuo laiku tęsė savo tradicinį nomadų gyvenimą, kuriame vyrai vyravo šeimose. Matydavo ir tas jaunas, gražias uzbekistanietes, kurioms kiti kareiviai daug dėmesio skyrė, bet jo jos neviliojo.

Sovietai įsiveržė į Afganistaną. Per dvi savaites Stasys su savo daliniu atsirado Kabulo orauostyje, ir iš ten kariniais malūnsparniais skraidė, kur žeme žygiuojantiems daliniams reikėjo įrengti ryšių tarnybos stotis.

Sunku buvo jauniems ir nepatyrusiems sovietų kareiviams kovoti su amžiais nepriklausomai išsilaikusiais kalnų gyventojais. Pradžioje, neturėdami geresnių ginklų, partizanai pasitraukė ir slapstėsi kalnuose, kur sovietai negalėdavo prie jų prieiti, ir tik lėktuvų kulkos bei artilerijos sviediniai kartais juos pasiekdavo. Partizanai nepalūžo. Pradėję gauti per Pakistaną vakariečių ginklų, jie sulėtino ir beveik sustabdė sovietų invaziją. Toji nedidelė, vieno žmogaus nešama prieš lėktuvinė raketa tapo sovietų malūnsparnių siaubu.

Partizanų grupėms apsupus Kandaharo miestą, sovietų įgulos ryšių pastiprinimui Stasys su savo maža ryšių grupe buvo ten išsiųsti. Bet jie savo paskyrimo vietos nepasiekė. Kad ir žemai srido, bet iš vieno kalnų tarpeklio šauta raketa pataikė į jų malūnsparnį, kuris dar šiaip taip pajėgė nusileisti. Iššokę iš malūnsparnio sovietų kariai buvo sutikti partizanų šautuvų ir kulkosvaidžių kulkomis. Viena jų trenkė Stasiui į krūtinę . . .

Kai Stasys atsipeikėjo, pajuto, kad kažkieno ranka siekė jo motinos duoto kryželio. Kad ir silpnas, kraujuojančia krūtine, jis bandė tą ranką atstumti. "Aš ne rusas," – silpnai sušnibždėjo. Kryželį siekęs ištraukė iš savo užjuosčio revolverį ir atlaužė gaiduką, bet kitas partizanas jį sulaikė: Jis ne rusas, rusai kryželių nenešioja!" Palikę kryželį ant Stasio kaklo, jie nunešė jį pas savo sanitarus. Kulka, atšokusi nuo malūnsparnio durų rėmų, perėjo per milinės kišenėje buvusią radio kodeksų knygutę, gnybtelėjo tą sidabrinį kryželį ir ne per širdį, bet tik pro šoną plaučių praėjo . . .

Sveikstantis Stasys papasakojo savo gyvenimą vietiniams vadovams, ir išreiškė savo troškimą tapti kunigu. Jau pagijusį Stasį slaptais keliais pasiuntė į Pakistaną, kur jis susirišo su vietine katalikų misija. Pradžioje negalėdami, o gal ir nenorėdami, jo gyvenimo istorija patikėti, jie pagaliau susirišo su Vatikano atstovu Karači mieste.

Po kurio laiko Stasys atsirado Romoje ir baigė Šv. Kazimiero kolegiją. Po primicijų Šv. Kazimiero koplyčioje, jis buvo paskirtas sekretoriumi pas vieną prelatą, kuris rūpinosi už geležinės uždangos esančiais katalikais.

* * *

Stasys to įlenkimo motinos duotame kryželyje netaiso. O gal ir niekuomet netaisys. Jis laukia, kad sąlygos pagerėtų ir su tuo kryželiu ant kaklo galėtų sugrįžti namo ir ten darbuotis sielovadoje, apie kurią prieš kelis metus tik svajoti galėjo.

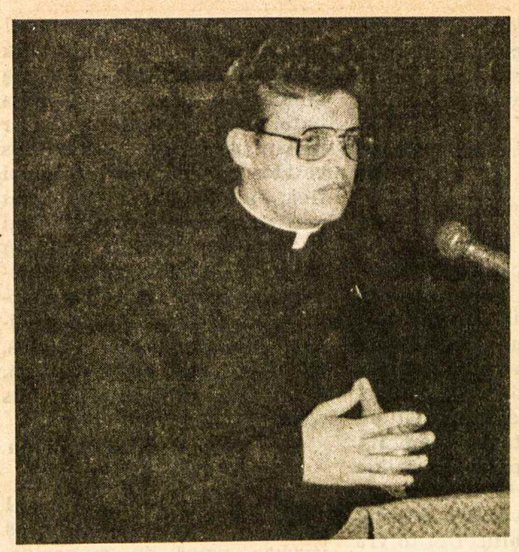

Kauno kunigai lankosi Kanadoje – GINTAUTAS KABAŠINSKAS, Prisikėlimo parapijos vikaras, ROMUALDAS RAMAŠAUSKAS, Šančių parapijos vikaras. Abu kunigai lietuvių šventovėse sako pamokslus, daro pranešimus, dalyvauja organizacijų susirinkimuose. Padvelkė nauja gaivinanti lietuvybės srovė iš tėvynės Ntr. St. Dabkaus

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Vyskupas Julijonas Steponavičius – Vilniuje. "Komjaunimo tiesa" 10 nr. išspausdino korespondento pasikalbėjimą su Vilniaus arkivyskupijos apaštaliniu administratorium. Vyskupas patvirtino, kad jam oficialiai leista grįžti į pareigas. Valdžios pareigūnai vyskupą supažindino su arkikatedros būkle. Jis pažymėjo, kad Vilniaus katedros pavadinimas nėra tikslus. Vilnius yra arkivyskupijos centru, tai jis turi arkikatedrą.

Perėmus arkivyskupijos valdymą, tarp pirmųjų rūpesčių yra Šv. Kazimiero karsto ir relikvijų grąžinimas į arkikatedrą. Tai būsią atlikta kovo pradžioje. Didelį nerimą kelia alkoholio gamybos ir prekybos didėjimas, girtuokliavimo plitimas arkivyskupijos rajonuose. Visom išgalėm vyskupas rems Vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės sąjūdžio veiklą. Bažnyčia pritaria šio sąjūdžio veiklai: "Negaminti! Neprekiauti! Nepirkti! Nevaišinti!" Bažnyčia sieks, kad 1989 m. tikrai taptų pirmaisiais blaivybės metais visoje Lietuvoje.

Paklaustas, kada vyskupas apsigyvensiąs Vilniuje, atsakė, arkivyskupijos rūmai dar negrąžinti, neturi rezidencijos įsikurti, tikisi, kad naujas kulto įgaliotinis geranoriškai pasirūpins, jog arkivyskupijos rūmai būtų greičiau sugrąžinti. Tada nereikėsią važinėti į Žagarę, galėtų pilnai imtis apaštalinio administratoriaus pareigų. Pirmosios iškilmingos pamaldos arkikatedroje bus sekmadienį – vasario 5-tą. "Man teks didelis džiaugsmas ir garbė atnašauti pirmąsias šv. Mišias mūsų atgimstančios Tautos šventovėje", – pareiškė vyskupas.

"TŽ" redakciją pasiekė Jaunimo bendrijos "Lituanica" Vilniaus grupės biuletenio pirmas numeris *"Lietava"*. Jo vedamajame rašoma, kad 1988 m. rugsėjo 18 d. Meno darbuotojų rūmuose Vilniuje įvyko "Lituanicos" bendrijos steigiamoji konferencija. Organizacijos tikslas – suvienyti viso pasaulio lietuvių jaunimą tautiniam, kultūriniam ir mokslininiam bendradarbiavimui. Bet greit iškilo įvairių problemų. Pati organizacija susiskaldė į daugybę smulkių vienetų. Todėl "Lituanicos" Vilniaus grupė, kaip gausiausia, ryžosi tapti vienijančia ir koordinuojančia jėga. Tam tikslui nutarta leisti informacinį biuletenį "Lietava", kuris tarnaus visoms organizacijos grupėms. "Įsivaizduojame jį (biuletenį) kaip būsimą traukos centrą, kuris apvienytų išsisklaidžiusias Lietuvoje kuopeles, teiktų informaciją apie bendrijos veiklą, supažindintų su pasaulio lietuvių jaunimo gyvenimu, organizacijomis, skelbtų svarbiausius bendrijos ir lietuvių organizacijų dokumentus". "Lituanicos" bendrijai siūloma vadovautis principu: tautos jėga – vienybėje.

Šio biuletenio bendradarbė moksleivė J. Navickaitė rašo: "Lietuva prasidėjo nuo mažos upelės Aukštaitijoje. Mūsų bendrija šiandien irgi panaši į mažą upeliuką, kuris galbūt ateityje išsiplės į tikrą pasaulio lietuvių jaunimo sąjūngą. Tasai upeliukas – 'Lietava". Ji toliau rašo, kad lietuvių jaunimą negalima skirstyti į Lietuvos, Amerikos, Rusijos ir t.t. lietuvius. Tai esą vienos tautos sūnūs ir dukros.

Straipsnyje "Tauta ir tėvynė – bendrijos 'Lituanica' kelrodžiai". Mindaugas Černiauskas pabrėžia, kad jaunajai lietuvių kartai, kaip oras yra reikalingos žinios. Lietuvai reikalingi naujo mąstymo mokslininkai, medikai, menininkai ir filosofai. Būtini pastovūs ir nepriklausomi ryšiai su pasauliniais mokslo ir kultūros lobiais. Būtina turėti savo diplomatus ir komersantus.

"Lituanicos" organizacija galėtų pasirūpinti, kad atvykstantys į Lietuvą būtų apgyvendinami ne viešbučiuose, bet privačiuose butuose, tautiečiai galėtų pajusti tą dvasią, kuria šiandien gyvena Lietuva.

Motiejaus Valančiaus blaivybės sąjūdžio iniciatyvinės grupės laiškas tautai ir visiems Lietuvos gyventojams, paskelbtas "Atgimimo" 13 nr. Laiške yra kviečiami visi Lietuvos gyventojai į žygį už blaivią tėvynę, nes jai gresia didelis pavojus. Pastaraisiais dešimtmečiais svaigalų vartojimas Lietuvoje padidėjo 5 kartus, užregistruota 60.000 alkoholikų. Didėja girtaujančių palaidumas ir nusikaltimai. Kas trečią nusikaltimą ir 5-tą automobilio nelaimę padaro neblaivūs žmonės. Vidutinė girtuoklio gyvenimo trukmė – 45,8, o narkomanų – 35 metai. Laiške primenama, kad prieš 130 m. Žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus paraginti žmonės per du metus sumažino 8 kartus degtinės vartojimą. Vardan savo vaikų, vaikaičių, savo žmonių, šeimų, tautinio atgimimo, vardan brangios tėvynės žmonės kviečiami nusikratyti šia baisia yda. "Patys įrodykime ir kitiems padėkime, kad Lietuva gali būti blaivi" – rašoma laiške. Raginami visi, jaunimas, darbininkai ir profesionalai, jungtis į kovą už blaivų kraštą. "Brangūs tautiečiai ir visi Lietuvos žmonės! Skelbiame 1989 m. Lietuvos blaivybės metais, gegužės mėnesį – akcija prieš alkoholį mėnesiu, Kalėdų šventes, Naujų metų sutiktuves – blaivybės, susikaupimo, rimties ir pasiryžimo naujiems siekiams". Blaivybės sąjūdžio iniciatyvinę grupę sudaro: vysk. Antanas Vaičius – garbės narys, architektas Donatas Daukša, pedagogas Jonas Gečas, žurnalistas Juozas Jurevičius, inžinierius Juozas Kančys, kunigas Algimantas Keina, radijo diktorė Bernadeta Lukošiūtė, akademikas Algimantas Marcinkevičius, žurnalistas Romas Masteika, sociologas Zigmantas Morkūnas, profesorius Juozas Pikčilingis, gydytojas Vaclovas Ralys, gydytojas Vincas Rastenis, rašytojas Kazys Saja, aktorius Česlovas Stonys, profesorius Vytautas Sirvydis, sociologas Vytautas Turčinavičius, inžinierė Inita Tamošiūnienė, inžinierius Vytautas Ūogelė.

Vilniaus radijo pranešimu, sausio 7 d. Vilniuje įvyko katalikiškojo jaunimo sąjungos "Ateitis" pasitarimas. Jame dalyvavo buvę organizacijos nariai, jaunimas, seminaristai, kunigai, mokytojai, filosofai. Susirinkimui pirmininkavo Sąjūdžio seimo tarybos narys Arvydas Juozaitis. Apie organizacijos istoriją kalbėjo gydotojas Vincas Rastenis, ateitininkas jau 50 metų. Jis pasidžiaugęs, kad dalyvauja daug jaunimo ir pažymėjęs, kad ateitininkai su savo prasminguoju šūkiu "Visa atnaujinti Kristuje" gyvuos ir gyvuos, padarė apžvalgą nuo 1911 m. organizacijos įsikūrimo iki jos 1940 m. uždarymo. Prisiminti žymieji ateitininkų vadai, kaip prof. Stasys Šalkauskis, Pranas Dovydaitis. Pastarasis ir daugelis kitų buvo sunaikinti kalėjimuose, darbo stovyklose.

Organizacijos veikla prasidėsianti mokyklose. Platinamuose biuleteniuose nurodomi ateitininkijos tikslai – išauklėti savo narius veikliais darbininkais, pilnutinėmis asmenybėmis, turinčias išlavintą protą, jautrią širdį ir kilnų būdą. Kun. Vaclovas Aliulis, vienas iš organizatorių, kalbėdamas priminė, kad ateitininkų veikla reiškėsi daugiausia kultūriniame darbe. Išreiškė viltį, kad jiems bus leista draugiškai darbuotis su kitomis besikuriančiomis organizacijomis Lietuvoje. **J.A.**

London, Ontario

MOKESTIS IR AUKOS. KLB Londono apylinkės valdyba prašo visus, norinčius paaukoti Tautos fondui, savo aukas iš anksto įteikti valdybos nariui A. Petrašiūnui sekmadieniais prieš pamaldas arba po pamaldų ir nepalikti jų įteikimą Nepriklausomybės šventės minėjimo metu, kai yra renkamos aukos KLB-nei ir visi pareigūnai būna labai užimti. A. Petrašiūnui galite sumokėti ir nario solidarumo mokestį taip pat sekmadieniais.

LONDONAS VĖL JUDA. Didžiosioms apylinkėms, manau, yra sunku suprasti, kodėl mažosios apylinkės džiaugiasi net ir mažareikšmiais renginiais, plačiai juos aprašo ir t.t. Jūs niekada nesuprasite, kol patys keletą metų nepagyvensite mūsiškėse sąlygose. Mes nesilyginam su didžiosiomis apylinkėmis. Jų renginiai mums yra neįmanomi, bet yra gera, kad ir mažosiose apylinkėse vyksta tam tikras judėjimas. Todėl mus džiugina maži ar mažareikšmiai renginiai. Kai pradeda užviešpatauti tyla ir kai į pamaldas ar pobūvius pradeda ateiti vis mežesnis skaičius žmonių, atmosfera pasidaro visai nemiela. Tokį momentą mes jau išgyvenome, kai iš kelių mėginimų nepajėgėme sudaryti KLB apylinkės valdybos. Keista! Žmonių turime, bet . . . niekas nesutiko į valdybą įeiti: vyresnioji karta pavargo, o vidurinioji – nelinkusi padirbėti! Ne vienas tada iš mūsų sušukome: "Nejaugi mes jau mirštame?!" Klebono kun. I. Mikalausko, OFM, didelių pastangų dėka veikla buvo atgaivinta, sudarius apylinkės valdybą, o čia atsikėlus energingajai Kurų šeimai – ji buvo ir sustiprinta. Todėl 1989-uosius sutikome su geresnėmis nuotaikomis ir naujomis viltimis. Dabar Londonas stipriai ruošiasi didžiajam įvykiui – Lietuvių dienoms, kurios pirmą kartą įvyks ne rudenį, bet pavasarį – gegužės 20 ir 21 d.d. Viktorijos ilgąjį savaitgalį.

NAUJI METAI IR GIMTADIENIS. Gruodžio 31 d. vakaras čia buvo džiugus dėl dviejų priežasčių: buvo švenčiamas klebono gimtadienis ir Naujųjų metų sutikimas. Muz. V. Povilonis priminė susirinkusiems, kad netrukus kun. I. Mikalauskas, OFM, bus jau 78 metų. Jis linkėjo, kad klebono pradedami 79-ieji būtų jam tikrai laimingi ir kad jis galėtų sulaukti dar daug panašių gimtadienių, o visi sustoję sugiedojo jam "Ilgiausių metų". A. Žemaitienė atnešė gražų gimtadienio pyragą su žvakutėmis. Kleboną pasveikino tarybos pirm. A. Petrašiūnas, linkėdamas, kad jis Londone pasiliktų ne tik tris, bet ir daugiau metų. Pirmininkas klebonui įteikė dovanėlę, o V. Staškūnienė labai gražią puokštę rožių "Pašvaistės" choro vardu. Dėmesio vertas ir dar vienas sveikinimas, būtent, R. Vilembrekto: "Aš priklausau evangelikų parapijai, bet retkarčiais atsilankau ir į šią parapiją. Man patinka klebono laikomos pamaldos ir jo pamokslai. Galima jausti, kad jis yra kunigas iš pasišventimo".

Šis vakaras tikrai buvo labai gyvas ir nuotaikingas pirmoje vietoje dėka pasiaukojančio muz. V. Povilonio. Be jo tikrai nebūtų buvę taip linksma. Tenka stebėtis jo sugebėjimu įtraukti į dainą klausytojus, o taip pat ir jo neišsenkančia energija. Jis ir sirgdamas grojo ir dainavo visą vakarą, tik su maža pertrauka užkandai. Mažosioms apylinkėms Naujųjų metų sutikimui jis yra nepamainomas. Vakaro programa baigta sugiedant "Lietuva brangi" ir Tautos himnu,

Naujųjų metų dieną V. Povilonis vargonavo ir giedojo per pamaldas, taip pat jis pravedė ir kai kurias giesmes. Klebonas parapijos biuletenyje padėkojo šeimininkėms – I. Daniliūnienei, A. Žemaitienei ir V. Bendoraitienei už labai turtingą ir skanią vakarienę, muz. V. Poviloniui, šešiems salės puošėjams ir visiems prisidėjusiems prie vakaro pasisekimo. **D. E.**

Edmonton, Alberta

EDMONTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ įsigijo trumpų bangų radijo priimtuvą, per kurį iš Vilniaus kasdien apie 7 v.v. Edmontono laiku galima išgirsti įvairių programų bei pranešimų. Naujų metų išvakarėse teko girdėti PLB pirm. Vytauto Bieliausko sveikinimus lietuvių tautai. Specialūs sveikinimai buvo išreikšti kardinolui Vincentui Sladkevičiui, Sąjūdžio pirm. Vyt. Landsbergiui, Laisvės lygos vadovams. Vėliau teko girdėti Kristijono Donelaičio, mirusio 1780 m., įdomią velionies literatūrinių darbų bei jo gyvenimo apžvalgą. **Dobilas**

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 445-5640,
namų tel. (705) 429-6428.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*
- *uždengiu naujus stogus, išliejų įvažiavimus (driveways)*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.
208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712
694-1013
Namų tel. 762-3502
Roman Demkiw
Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braižinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.
Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.
Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

ENCHANTÉ Inc.
2938 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1Y8
Tel. 769-0631 **Fax 769-0586**
Daugiarūšė sistema 110-220 voltų 50—60 Hz
Tinka Lietuvai ir kitiems Europos kraštams
*Video *Namų apyvokos reikmenys (šaldytuvai ir kt.)
*Televizijos *Stereo
Įpakavimo patarnavimas į visus pasaulio kraštus

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC. REALTOR

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

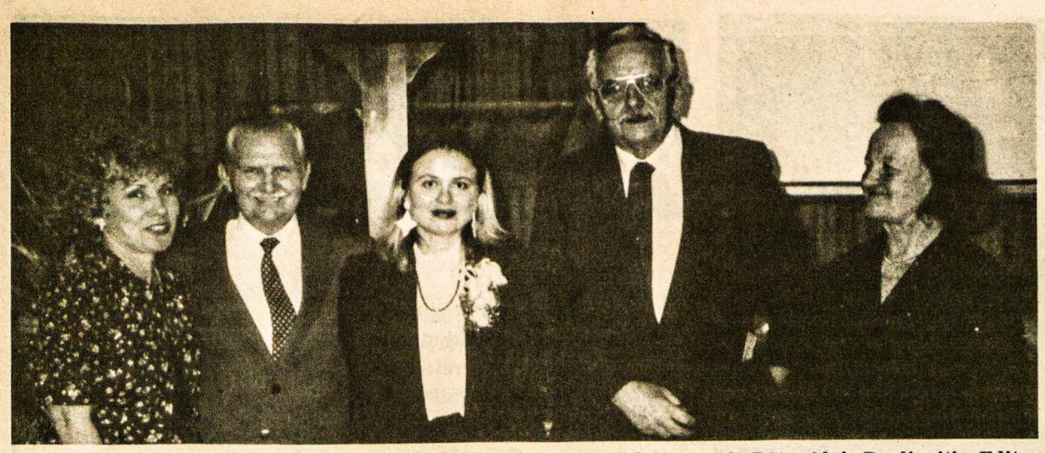

Po literatūros vakaro programos 1988.XII.3 Los Angeles mieste. Iš dešinės: Alė Rūta, Algis Raulinaitis, Edita Nazaraitė, dr. Zigmas Brinkis, Birutė Viskantienė Nuotr. R. Bureikienės

Literatūros vakaras Los Angeles mieste

"Tik Dievas ir paukščiai skaito moterų poeziją..."

IGNAS MEDZIUKAS

LFB Los Angeles sambūris, būdamas ištikimas savo tradicijoms ir įsipareigojimams, kasmet pasikviečia iš toliau dailiojo žodžio menininkų, kad supažindintų losangeliečius su jų kūryba ir surengia literatūros vakarus. 1988 m. gruodžio 3 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje toks literatūros vakaras buvo jau 23-čias. Vakaro programoje šį kartą buvo viešnia iš šiaurės Edita Nazaraitė, gyvenanti Kanadoje poetė ir dailininkė.

Su viešnia supažindino poetas B. Brazdžionis. Edita baigusi Dailės institutą Vilniuje. 1984 m. išvykusi už Sovietų Sąjungos ribų, vertindama laisvę, apsisprendė negrįžti ir apsigyveno Kanadoje. Ji reiškiasi ir kaip publicistė, rašydama įžvalgius straipsnius periodinėje spaudoje, dažniausia "Tėviškės žiburiuose". Išleidusi poezijos rinkinį "Medaus ir kraujo lašai". Jos poezija turi savitą stilių ir išraišką. Iškviesta į sceną E. Nazaraitė skaitė programos pirmoje ir antroje dalyje savo eilėraščius iš jau išleisto rinkinio ir naujai ruošiamos poezijos knygos. Užbaigė savo debiutą Los Angeles poezijos mėgėjams žodžiais: "Tik Dievas ir paukščiai skaito moterų poeziją!"

Buvo parodytos ir jos tapybos kūrinių skaidrės, apie kurias ji teikė paaiškinimus. Tai triptikas, peizažai ir kita. Atvaizdavimo atžvilgiu galbūt charakteringiausias ciklas: Rytas, Diena, Vakaras, Naktis. Pagal techninį pobūdį jos tapyba – aliejinė, akvarelė, pastelė.

Šio vakaro programoje su savo kūryba dalyvavo ir vietiniai dailaus žodžio kūrėjai: rašytoja Alė Rūta ir poetas Bernardas Brazdžionis, abu daug kartų laureatai, gavę premijas bei atžymėjimus. Alė Rūta skaitė savo kūrybos ištrauką "Po gluosniu" iš romano "Daigynas", pavaizduodama liūdną finalą žmogaus, patekusio į gyvenimo akligatvį. Pažymėtina, kad paskutiniuoju metu Alė Rūta beletristikos laukuose yra labai produktyvi, parašiusi "Margo rašto keliu" (apie poetą Bernardą Brazdžionį), "Pirmieji svetur" – "Daigynas" ir kt. Jurgis Gliauda, vertindamas jos kūrybą, Alę Rūtą pastatao šalia Skandinavų kraštų romanisčių, kuriančių monumentalius veikalus.

Bernardas Brazdžionis skaitė savo patriotinę poeziją. Dar prieš pradedant jam skaityti, J. Kojelis, kalbėdamas apie jį, užbaigė: "Brazdžioniui nereikia grįžti tėvynėn, nes jis tenai buvo pasilikęs". Poetas pranašišku balsu perdavė savo kūrybos žodžius į klausytojų širdis, paskaitydamas keletą eilėraščių. Pradėjo eilėraščiu, parašytu 1940 metais, kad Lietuva buvo okupuota ir sutrypta:

Ieškojau tėvynės tamsioj
naktyj, it kapas:
Kur tu, tėvyne, kur tu,
Lietuva?

Žemė iš tamsos, nakties šešėlių atsiliepė: "Aš čia – gyva". Paskaitęs dar keletą eilėraščių užbaigė:

Šaukiu aš tautą, GPU užguitą
Ir blašokmą, it rudenio
lapus . . .

Iš Lietuvos rašoma, kad anais sunkiais baisaus teroro laikais Brazdžionio poezija juos stiprino. Ją nusirašinėjo, ji ėjo iš rankų į rankas, o persitvarkymo metu jo žodžiai skambėjo net gi tokie, kuriuos patys sau anksčiau tardavo tik patyliukais: "Šaukiu aš tautą". O štai dabar šis eilėraštis buvo įdėtas išeinančiame Vilniuje "Literatūros ir meno" savaitraščio 44 nr. Ten pat Brazdžionio vaidmuo tautai lyginamas su Jonu Basanavičium, prieš šimtą metų žadinusiam tautą atgimimui. Tauta laukia Brazdžionio apsilankant, ir žada jį ten iškilmingai sutikti. Kaip teko girdėti, poetas 1989 m. rengiasi vykti į Lietuvą, kurią paliko prieš 45 metus, norėdamas pamatyti, kad ji, ir praėjus beveik pusšimčiui metų okupacijos, tebėra "gyva".

Pažymėtina, kad Brazdžionis plunksnos dar nepadeda. Jo naujausia poezijos knyga "Po aukštaisiais skliautais" atiduota spaudai. Už šią knygą JAV LB kultūros taryba autoriui paskyrė premiją.

Vakaro programą baigė A. Raulinaitis, padėkodamas rengėjų vardu: "Ne tik girdėjome viešnios Editos Nazaraitės poeziją, bet matėme ir jos meno kūrinius skaidrėse. Labai malonu savo tarpe vėl matyti mūsų mielą ir mėgstamą Alę Rūtą, kuri premijų skaičiumi jau baigia nukonkuruoti Jurgį Gliaudą. Džiaugiamės vėl galėję išgirsti savo tautos pranašiškąjį dainių – Bernardą Brazdžionį". Jis dėkojo programos dalyviams, visiems atsilankiusiems ir darbu prie šio renginio prisidėjusiems. Kvietė neskubėti namo: pabūti, pasidalinti įspūdžiais, pabendrauti, užskleisdamas programą poetės Nazaraitės žodžiais:

"Tik aukso smiltys
Dulkia kelyje,
Kad per daug neskubėtume
Brisdami vakaro link."

Kankiniai ateitininkai

Apie juos renkama medžiaga

Naują knygą *Ateitininkai – komunistų ir nacių kankiniai* ruošia prel. Juozas Prunskis, Leonardas Kerulis ir Pilypas Narutis. Visuomenė yra prašoma atsiųsti tų kankinių vardus, jei žinoma – kankinimo ar nužudymo aplinkybių aprašymą, atsiųsti jų nuotraukas, laiškus iš kalėjimų, lagerių. Jei daug medžiagos neturima, svarbu gauti bent tų kankinių vardus. Redaktoriai patys ras medžiagos. Medžiagą apie komunistų kankintuosius siųsti Leonardui Keruliui, 5828 South Campbell Avenue, Chicago, IL 60629, USA, o duomenis apie nacių kankintuosius siųsti Pilypui Naručiui, 4120 West 93rd Place, Chicago, IL 60453, USA. Šią knygą sutiko išleisti prel. Vytauto Balčiūno vadovaujama "Krikščionis gyvenime" leidykla.

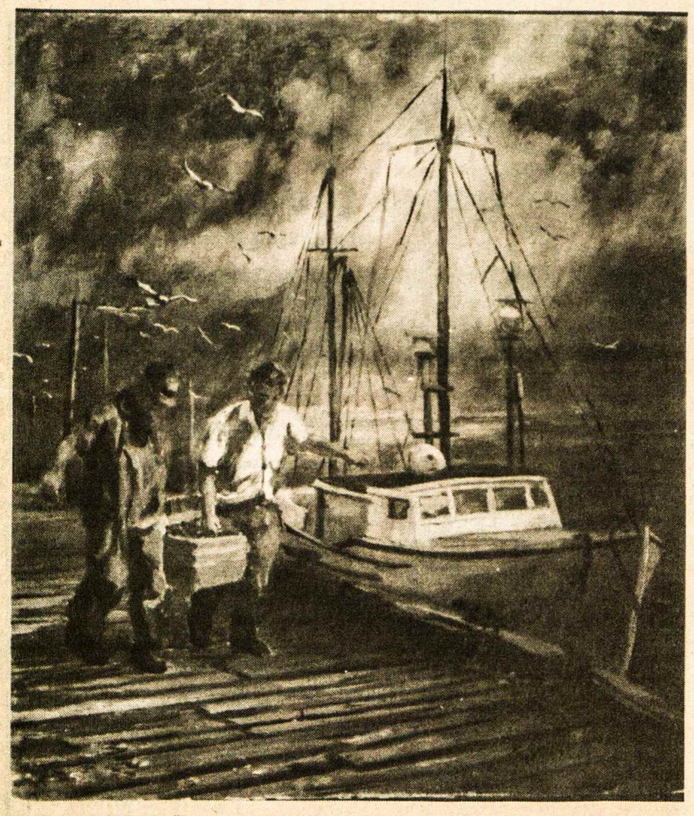

Dail. REGINOS ŽIŪRAITIENĖS aliejinis paveikslas "Nešasi laimikį". Jos darbų paroda įvyks vasario 10-26 d.d. "The Old Bronte Post Office" galerijoje Oakvillėje

ANTANINA GARMUTĖ

Prie Šešupės

Skiriu ALBINAI ŠTUOPIENEI

Bėga upė Šešupė
Suvalkijoj, greita. –
Dar ateikim, pabūkim
Čia, sustoję greta! . . .–

Kur milžinkapiai rymo
Ir per amžius rymos!
Neša vėjai arimų
Aidą mūsų dainos!

Kyla bokštai bažnyčių
Ligi pačio dangaus!
Paragaukime bičių –
Tų – laukinių – medaus!

Apžiūrėkime vėlei –
Kur paukštelių lizdai,
Ružavų kačpėdėlių
Ir ramunių žiedai . . .

Dievas gražų pasaulį
Mums paliko – ilgam! –
Ačiū Tėviškės saulei,
Ačiū drugiui margam!

Oi, kaip širdį sugėlė . . .
Ir pamiršt negali . . .
Tu atbėk, Šešupėle,
Prie Toronto . . . Toli! . . .

Lietuvių kapuos

Dedikuoju savo dėdei
a.a. POVILUI ŠTUOPIUI

Ranka geležinė mums spaudė
krūtinę –
Ir dusom vagonuos ankštuos...
O užjūrin ginė audra geležinė
Geriausius vaikus Lietuvos!

Į svetimą šalį lydėk, Visagali,
Lietuvį likimo keliuos!
Nes kruvinas maras – lyg
paukštis negeras –
Virš Tėviškės mūsų žalios!...

Čia – laisvės neprašo . . .
Čia nevelka lažo . . .
Tai bylok, akmenėli sunkus:
Nors mirę ir tyli, bet Lietuvą
myli, –
Lietuviais – ir buvo, ir bus! . . .

Ne protėvių, bočių miškai
tyliai ošia . . .
Laikau žiemos saulę delnuos,
Klaupiuosi ant sniego prieš
tuos, kurie miega
Toronto lietuvių kapuos! . . .

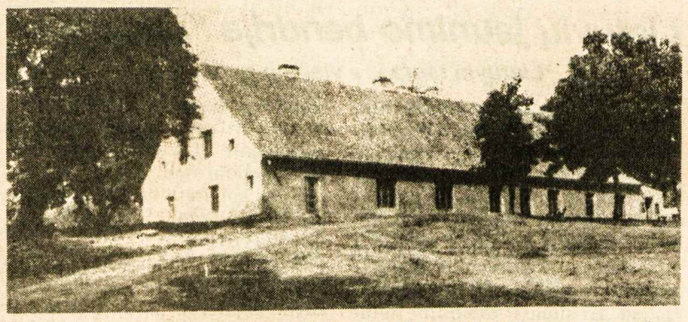

Tolminkiemyje atnaujinama klebonija KRISTIJONO DONELAIČIO, mirusio prieš 275-rius metus Nuotr. M. Sakalausko

Kanados lietuvių kultūros muziejus

DR. RASA MAŽEIKAITĖ

Kanados lietuvių kultūros muziejus-archyvas jau pastatytas, daug darbo ir lėšų pareikalavęs naujas lietuvių kultūros centras. Pirmame aukšte bus parodų salė, kurioje bus galima išstatyti betkokio dydžio meno kūrinius. Antrame aukšte yra uždaras kambarys archyvinei medžiagai išsaugoti, darbo kambarys ją tvarkyti, šviesi ir erdvi muziejaus salė, kur stiklinėse vitrinose bus išstatyti vertingesnieji arba įdomesnieji eksponatai.

Muziejų-archyvą globos ir išlaikys Kanados Lietuvių Bendruomenė, remiama plačiosios visuomenės. Laukiama ir iš federacinės bei provincinės valdžios pagalbos – šiuo metu jau archyvinės medžiagos tvarkymą finansuoja "Ontario Archives". Lietuvių fondo dėka archyvas jau aprūpintas lentynomis, archyvinėm dėžėm bei bylom, raštinės baldais bei reikmenim. Muziejaus-archyvo reikalus dabar tvarko šio straipsnio autorė. Man talkina Mirga Šaltmiraitė ir Darius Čuplinskas, kurie bent iš dalies tęs tvarkymo darbą 1989 m. sausio ir vasario mėnesiais, kai pati būsiu išvažiavusi į Čikagą dėstyti Lietuvos istorijos kursą prie Lituanistinės katedros. Pavasarį prasidės darbas pilnu tempu.

Muziejui-archyvui siūloma rinkti:

A. Dokumentus, rodančius Kanados lietuvių veiklą – minėjimų bei parodų programas, aprašymus, plakatus, lankstinukus ir t.t.; lietuvių organizacijų protokolus, narių sąrašus, veiklos aprašymus; išeivijos lietuvišką spaudą bei knygas; lietuviškos veiklos bei veikėjų nuotraukas; veikėjų korespondenciją; lietuvių imigrantų atsiminimus, užrekorduotus pokalbiuose arba raštu; imigracijos istoriją liečiančius dokumentus; informaciją apie Lietuvą bei lietuvius Kanados spaudoje bei leidiniuose; organizacijų vėliavas, medalius, uniformas, sporto rungtynių laimėjimo dovanas ir t.t.

B. Lietuviškos kultūros palikimą – išeivijoje ar Lietuvoje išleistas vertingas ir retas lietuviškas knygas; vertingus rankdarbius ir tautodailę (ypač Kanados lietuvių gamintus ar surinktus); lietuvišką muziką (ypač Kanados lietuvių atliktą) lietuviškas vaizdajuostes, skaidres, filmas apie Kanados lietuvių veiklą arba svarbius istorinius (taigi ir dabartinius!) įvykius Lietuvoje; vertingesnes ir retesnes kitataučių knygas apie Lietuvą.

C. Žinias apie dabartinius įvykius Lietuvoje – lietuvių Informacijos Centro ir Infotinklo paruoštas žinias; žinias apie žmogaus teisių pažeidimus, politkalinių laiškus ir t.t.; Sąjūdžio ir kitų tautinių judėjimų leidinius bei pranešimus.

Kaip matome, muziejus-archyvas visapusiškai tarnaus lietuvių visuomenei. Jis išsaugos mūsų praeitį bei supažindins mus ir kitataučius su lietuviška dabartim. Daugelis lietuvių kultūros mylėtojų jau yra savo aukomis prisidėję prie muziejaus-archyvo statybos. Būtų neteisinga, jeigu kiti tautiečiai šio visiems reikalingo pastato statybos finansavimo naštą paliktų tik Anapilio korporacijai. Remkime vajų muziejui-archyvui, kuris įamžins Kanados lietuvių veiklą!

"Gintarai pabiro"

Tokiu pavadinimu Londono lietuvių choras "Pašvaistė" paberia savo pirmąjį dainų rinkinį, pasinaudodama magnetofonine juostele-kasete. Šio rinkinio pirmą viešą pasirodymą galima laikyti Dambrausko "Malda už tėvynę" įrašo transliaciją sausio 15, sekmadienį, per Max Ferguson CBC FM radijo tinklą su atitinkamu paaiškinimu. Max Fergusono sekmadieninė dviejų valandų programa plačiai girdima per įvairias CBC radijo stotis. Be to, siauresniu mastu visa eilė lietuviškų radijo programų yra panaudojusios "Pašvaistės" dainas Kanadoje, JAV-se ir Australijoje.

Dainų rinkinys įvairus: liaudies, tautinės, estradinės, operetinės ir tarptautinės su nuotaikos ir jausmo įvairumu nuo "Rudens lapai" ligi liaudies dainų; nuo Verdi iš operos "Nabucco" vergų dainos, ligi naujausių lietuviškų estradinių dainų iš Lietuvos. Juostelės pirmoje pusėje randama Verdi "Vergų choras", Dambrausko "Malda už tėvynę", Mikalausko/Marcinkevičiaus "Lopšinė", Sodeikos/Brazdžionio "Šiaurės pašvaistė", Sibelijaus/Kiršos "Prie marių kranto" iš "Finlandijos", Raudonikio/Saldonio "Prie Trakų ežerų", Verdi "Trubadūrų" čigonai, Strolios/Jurkaus "Parveski Viešpatie", Kosmos/Mercer "Rudens lapai" ir Stankevičiaus/Maironio "Laiškai", specialiai A. Stankevičiaus dedikuotą "Pašvaistės" chorui.

Antroj pusėj – Švedo "Lino žiedas", Vitenio "Eisime mudu abudu", Klaipėdos gimnazijos daina "Miškų gėlė", Gorbulskio/Zubino "Meilės vasara", Žilevičiaus "Čia kraštas liūdnas", Ločerio/Lapašinsko "Vakaras Vilniuje", Vaitkevičiaus/Graulės "Sodo obelėlė", Bizet "Dainuok" iš operos "Perlų žvejai", Paltanavičiaus "Svyruonėli baltasis", Sasnausko "Karvelėli".

"Pašvaistėje" dainuoja apie 20 vyrų-moterų, kurių vedėja-dirigentė yra muz. Rita Vilienė. Kai kurios dainos dainuojamos vyrų, kitos – moterų. "Sodo obelėlėje" girdimas duetas – sol. Irena Černienė ir Gražina Petrauskienė, o "Karvelėlį" atlieka sol. I. Černienė ir mišrus choras.

Panašiai įvairiai turtinga ir "Pašvaistės" dainų rinkinio muzikinė palyda: fortepijono – muz. Jonas Govėdas ir Andrius Petrašiūnas; smuikai – Regina Aleksiejūtė-Audet, William Zadorski ir Toni Grant (simfonijos orkestro nariai); fleita – Gisele Gognen; kanklės – Aldona Gaidauskaitė ir "Paul Taylor Band" roko orkestras. Visos rinkinio dainos (iš viso 20) dainuojamos lietuvių kalba. Juostelė gaunama lietuviškuose knygynuose arba užsakant: "Pašvaistė", 122 Cowan Cr., London, Ont. N6C 2V7, Canada. Tel. 519 – 685-7456. Kaina: $12 kan. arba $10 JAV, pridedant $1.50 pašto ir persiuntimo išlaidoms (čekiu ar pašto perlaida).

Londono lietuvių choras "Pašvaistė" yra gavęs kvietimą koncertuoti šią vasarą Lietuvoje.

Tautiečiai, girdėję lietuviškų dainų transliaciją per Kanados CBC ar kitas radijo stotis, prašomi parašyti trumpus padėkos laiškučius. Tai labai svarbu. Rašyti šiuo adresu: President CBC arba Max Ferguson CBC, Box 500, Station A, Toronto, Ont. M5W 1E6. **K.**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dail. Vytautas Ogilvis, Detroito lietuviams gerai žinomas aktorius, dailės kūrinių atnaujintojas ir meno žinovas, surengia ir savo realistinių tapybos darbų parodas. Paskutinioji jo 1988 m. paroda, turėjusi 60 tapybos darbų, gruodžio 3-17 d.d. įvyko Charles G. Firby galerijoje Birminghame, Mičigano valstijoje.

Filadelfijos lietuviai 1988 m. gruodžio 4 d. Šv. Andriaus parapijos salėje prisiminė lietuvį dailininką ir Lietuvos diplomatą Adalbertą Staneiką, gimusį 1885 m. balandžio 23 d. Lenkijos Lekiuose, mirusį 1962 m. vasario 17 d. Wyncote, Pensilvanijos valstijoje. Pagrindine prisiminimo priežastimi tapo ekonomisto Felikso Andriūno, Filadelfijos BALFo skyriaus vadovo, paruoštos ir išleistos A. Staneikos monografijos sutiktuvės. Pagrindinį pranešimą apie šį leidinį padarė svečias iš Niujorko — rašytojas, žurnalistas ir dail. Paulius Jurkus, kuris pats yra dalinis A. Staneikos monografijos autorius. Atsiminimais dalijosi skulptorius Petras Vaškys, kuriam karo metais teko būti A. Staneikos mokiniu Kauno meno mokykloje. Jis taipgi pranešė, kad dail. A. Staneikos darbai dabar jau yra išstatyti M. K. Čiurlionio muziejuje Kaune. Monografijos sutiktuvių proga buvo surengta apie 20 dail. A. Staneikos kūrinių paroda, kurioje vyravo portretai, papildyti figūrinėmis kompozicijomis, natiurmortais ir peizažais.

JAV lietuvių fondo pokylyje Čikagoje, Martinique restorano salėje, 1988 m. lapkričio 12 d. įteiktos stipendijos studentams ir Lietuvių rašytojų draugijos premija. Stipendijos šiais mokslo metais buvo paskirtos 39 studentams, kurių eilėse yra ir devyni Vasario 16 gimnazijos moksleiviai iš P. Amerikos. Joms panaudota $68.000. Pokylyje dalyvavusiems studentams jas įteikė stipendijų skirstymo komisijos pirm. dr. A. Razma. Metinę Lietuvių rašytojų draugijos $2.000 literatūros premiją finansuoja JAV lietuvių fondas. Vertintojų komisija, kurią šį kartą sudarė pirm. A. Liulevičienė, sekr. J. Toliušis, nariai — J. Švabaitė-Gylienė, N. Jankutė-Užubalienė ir dr. A. Šešplaukis-Tyruolis, 1987 m. premiją paskyrė Kaziui Bradūnui už jo poezijos rinkinį "Krikšto vanduo Joninių naktį". Premijos čekį laureatui įteikė fondo valdybos pirm. M. Remienė. K. Bradūnas iš premiją laimėjusio rinkinio skaitė eilėraštį "Poezija ir Lietuva". Meninę programą atliko "Antro kaimo" prievaizdas A. T. Antanaitis, aktoriai V. Gilvydienė ir E. Tuskenis, jai panaudoję humoristinius A. Barono, J. Erlicko, A. Gustaičio, P. Raščiaus, V. Šimkaus ir L. Žitkevičiaus eilėraščius. Liaudies dainomis įsijungė svečias iš Lietuvos dr. P. Tulevičius.

Čikagos lietuvių opera balandžio 29-30 d.d. vėl pakvies visus į G. Verdi "Trubadūro" spektaklius Mortono auditorijoje. Didžiausią problemą šiai saviveiklinei operai sudarė ne tik solistų, bet ir vadovų pasikeitimas. Pirmiausia pasitraukė ilgametis meno vadovas ir dirigentas Aleksandras Kučiūnas, o dabar iškrito ir jį pakeitęs jaunesniosios kartos atstovas Arūnas Kaminskas, paruošęs Čikagos lietuvių operos chorą Lietuvos krikšto 600 metų sukakties renginiams Vatikane ir Romoje. Naujuoju Čikagos lietuvių operos dirigentu buvo pakviestas Klivlande gyvenantis dr. Bronius Kazėnas, dainavęs dviejuose Čikagos lietuvių operos pastatymuose. Su naujuoju dirigentu dr. B. Kazėnu čikagiečiai turėjo pirmą progą susipažinti Čikagos lietuvių operos choro koncertę 1988 m. lapkričio 4 d. Jaunimo centre. Koncerte pakartota dalis Romoje atliktos religinės programos, kurią Čikagos koncerte papildė lietuvių liaudies dainos, A. Kaminsko perorkestruotas K. V. Banaičio "Jūratės ir Kastyčio" pirmas veiksmas, ištrauka iš J. Strausso operetės "Šikšnosparnis" su A. Gaižiūniene, D. Eidukaite-Fanelle ir A. Lindsay. Čikagos lietuvių operos choras vasario 26 d. dalyvaus dienraščio "Draugas" aštuoniasdešimtmečio koncerte, kurin įsijungs ir iš Kanados atvykstanti sol. Marytė Bizinkauskaitė-Bildienė.

Kristijono Donelaičio 275-tosioms gimimo metinėms skirta dailės darbų paroda buvo atidaryta 1988 m. gruodžio 29 d. Lietuvos dailės parodų rūmuose Vilniuje. Maždaug pusantro šimto jai sutelktų tapybos, grafikos ir skulptūros darbų įamžino K. Donelaičio gimtųjų vietų vaizdus ir jo "Metų" veikėjus. Parodą papildė K. Donelaičio atminimui sukurti knygženkliai, medaliai ir taikomosios dailės darbai. Medaliams sukurti praėjusią vasarą buvo surengta IV-ji medalininkų stovykla Telšiuose, kur dirbo 14 lietuvių skulptorių ir du svečiai iš Maskvos. Parodon taipgi buvo įjungti Lietuvos dailės fonduose rasti senųjų užsienio dalininkų kūriniai, vaizduojantys K. Donelaičio gyventą laikotarpį.

Vilniaus dramos teatre Kristijono Donelaičio 275 gimimo metų sukaktis paminėta sausio 2 d. Minėjimą įvadiniu žodžiu pradėjo kompartijos centro komiteto sekr. L. Šepetys, vadovavęs sukaktuvinių renginių komisijai. Pagrindinį pranešimą apie K. Donelaičio gyventą laikotarpį ir jo "Metus" padarė filologijos kandidatas S. Žukas, Lietuvos mokslų akademijos lietuvių kalbos ir literatūros instituto bendradarbis. Minėjime kalbėjo: rusas rašytojas J. Ivanovas, Kaliningradu pavadintos Karaliaučiaus srities sovietinio kultūros fondo pirmininkas, K. Donelaičio "Metų" vertėjas į latvių kalbą P. Kalva, Baltistikos komisijos R. Berlyne pirmininko pavaduotojas prof. dr. G. Dominas ir poetas Justinas Marcinkevičius. Meninėje programoje skambėjo lietuvių liaudies dainos, K. Donelaičio amžininkų V. Europos klasikų muzikos kūriniai, Vilniaus dramos teatro paruošta kompozicija "Jau saulelė vėl . . ."

Kristijonas Donelaitis 275-tųjų gimimo metinių proga sausio 8 d. iškilmingomis pamaldomis prisimintas Tauragės Martyno Mažvydo evangelikų-liuteronų bažnyčioje. Joms vadovavo Lietuvos evangelikų-liuteronų konsistorijos pirmininkas vysk. Jonas Kalvanas, dalyvaujant evangeliškųjų parapijų kunigams ir atstovams. Pamaldų metu tikintieji skaitė K. Donelaičio "Metų" bei jo kitų kūrinių ištraukas, giedojo lietuvių raštijos pradininkų sukurtas ar jų užrašytas religines giesmes.

Lietuvių dramaturgijos festivalis "Atgaiva" prieš Kalėdas buvo surengtas Šiaulių dramos teatre. Festivalyje teatrams atstovavo: Lietuvos folkloriniam teatrui — "Mano kanklės paauksuotos", Šiaulių dramos teatrui — V. Jasukaitytės "Žilvinas", A. Škėmos "Žvakidė", Panevėžio dramos teatrui — Justino Marcinkevičiaus "Katedra", Klaipėdos dramos teatrui — K. Sajos "Žemaičių piemuo", Vilniaus dramos teatrui — V. Kukulo ir R. Tumino "Čia nebus mirties", Kauno dramos teatrui — B. Sruogos "Baisioji naktis", Kauno lėlių teatrui — A. Matučio "Eglės sūnūs", Vilniaus "Lėlės" teatrui — B. Sruogos "Aitvaras teisėjas". Jauniausias Kapsuko (Marijampolės) dramos teatras festivalin įsijungė poetine kompozicija "Vargas tiems, kurie nuo manęs atsitolino". Vertintojų komisija, vadovaujama filologijos dr. Algio Samulionio, geriausiu festivalio spektakliu pripažino Vilniaus dramos teatre pastatytą V. Kukulo ir R. Tumino pjesę "Čia nebus mirties". Diplomai įteikti šio spektaklio kūrėjams: rež. R. Tuminui, scenografei V. Idzelytei ir kompozitoriui F. Latėnui. Laureatais pripažinti du režisieriai — S. Varnas už Justino Marcinkevičiaus "Katedrą" Panevėžio dramos teatre ir R. Driežis už B. Sruogos "Aitvarą teisėją" Vilniaus "Lėlės" teatre. Geriausi festivalio aktoriai — G. Karka, A. Babkauskas, R. Stankus. Lietuvos kultūros fondas savo apdovanojimą įteikė Šiaulių dramos teatro vyr. rež. Gyčiui Padegimui už lietuvių dramaturgijos puoselėjimą. Į šį festivalį jis įjungė išeivijoje žuvusio aktoriaus ir dramaturgo Antano Škėmos "Žvakidę". Ruošiasi statyti A. Škėmos pjesę "Vieną vakarą", Vydūno "Prabočių šešėlius" ir Oskaro Milašiaus "Mefibosetą". Šiaulių dramos teatras taipgi buvo apdovanotas pagrindiniu Lietuvos teatro veikėjų sąjungos prizu už įdomiai suorganizuotą "Atgaivos" festivalį. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	9¼%
180-185 d. term. ind.	9¼%
1 metų term. indėlius	9½%
2 metų term. indėlius	9½%
3 metų term. indėlius	9½%
1 metų GIC-met. palūk.	10¾%
2 metų GIC-met. palūk.	10¾%
3 metų GIC-met. palūk.	10¾%
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	10¾%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10¾%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10¾%
Specialią taup. s-tą	8 %
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk	9 %
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	12 %
Sutarties paskolas nuo	12 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	11½%
2 metų	11¾%
3 metų	12 %
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ir 3 metų	10¾%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 40 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000

res: 231-2839

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

realtor

Telefonai:

531-1191

namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3

Telefonas 252-8863

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 *Savininkas – Tom Thompson*

Greitas ir tikslus ***patarnavimas!***

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientu patogumui, susitarus, atvažiuoju i namus

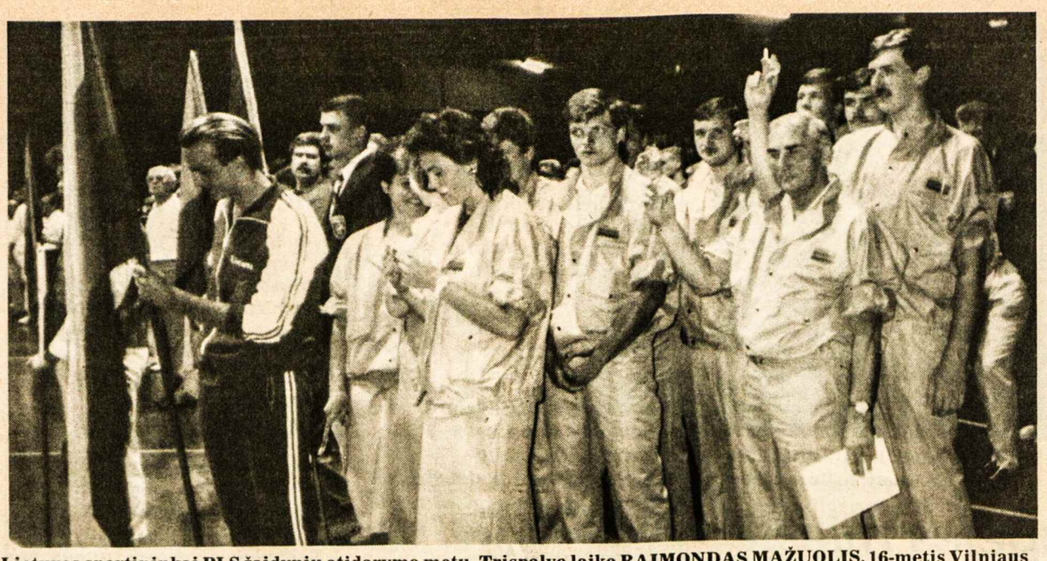

Lietuvos sportininkai PLS žaidynių atidarymo metu. Trispalvę laiko RAIMONDAS MAŽUOLIS, 16-metis Vilniaus "Žalgirio" plaukikas. Šalia (su popieriumi rankoje) sportininkų grupės krepšinio komandos vadovas, Lietuvos nusipelnęs treneris RAIMUNDAS SARGŪNAS

Nuotr. T. Stanulio

SPORTAS

T.V.

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS, 32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5, telefonas (416) 766-5367

Lietuvių jaunimo bendrija "Lituanica"

"Lietuvių tauta yra viena ir nedaloma"

Lietuvoje lygiagrečiai su III-siomis pasaulio lietuvių sporto žaidynėmis 1988 m. gruodžio 25 d. įvyko solidarumo varžybos. Rengėjai tikslus ir uždavinius apibrėžia sekančiai: "Varžybos rengiamos, siekiant sutelkti Lietuvos neformalių judėjimų jaunimą į sportinį sąjūdį, solidorizuojantis su III-siomis pasaulio lietuvių sporto žaidynėmis Adelaidėje".

Šias varžybas organizavo Lietuvių jaunimo bendrijos "Lituanica" Kauno skyrius. Į jas buvo kviestos Lietuvos jaunimo judėjimo komandos, taip pat Latvijos, Estijos, Gudijos, Mažosios Lietuvos, Vorkutos ir išeivijos lietuviai. Gruodžio 26, antrą Kalėdų dieną, įvyko susitikimas su visų laikų geriausiais Lietuvos sportininkais. Solidarumo varžybų organizacinio komiteto sąraše išvardinta 27 pavardės, pirmininkas – Giedrius Grigas.

Programoje atspausta Antano Miškinio Olimpiados giesmė, sukurta 1938 m. I tautinės olimpiados garbei . . . ir rašoma: "Po penkiasdešimties metų pertraukos vėl tikimės iš visų pasaulio kraštų susiburti į didelę šeimą, pakeliant II Tautinės olimpiados vėliavą.

(Varžybos atliktos "žaibo" turnyro principu krepšinyje ir futbole, tikslas – simbolinio pobūdžio . . . Red.)

PLS ŽAIDYNIŲ ADELAIDĖJE

gruodžio 26-31 dienomis

varžybinė dalis (tęsinys)

Jaunių krepšinis: Pirmą vietą ir auksą laimėjo Čikagos "Neris". (Už "Nerį" žaidė torontiškis, aukštaūgis Aras Nausėdas). II v. Niujorko Lietuvių atletų klubas.

Moterų krepšinis: I. v. ŠALFASS komanda, II v. Adelaidės "Vytis".

Vyrų tinklinis: I v. Čikagos "Neris", II v. Los Angeles "Banga", III v. Bostono "Grandis".

Moterų tinklinis: I v. Chikagos "Neris", II v. Los Angeles "Banga", III v. Niujorko LAK.

Lauko tenisas: Vyrų vienetas – I v. V. Čikotas, Washingtono "Vėjas", II v. S. Solys, Detroito "Kovas", III v. J. Čikotas, Vašingtono "Vėjas".

Moterų vienetas: I v. N. Leiputė, Adelaidės "Vytis", II v. J. Mackevičiūtė, Lietuva, III v. V. Vebeliūnienė, Niujorko LAK.

Vyrų dvejetas: I v. V. Čikotas – S. Solys, II v. J. Čikotas – J. Sanders (Melb.).

Moterų dvejetas: I v. J. Mackevičiūtė – N. Leiputė, II v. V. Vebeliūnienė – G. Vebeliūnaitė.

Mišrus dvejetas: I. v. S. Solys – J. Mackevičiūtė, II v. J. Čikotas, – N. Leiputė.

Moterys senjorės: I v. V. Vebeliūnienė, II v. L. Šimkutė (Melb.).

Skvošas: Vyrai – I v. E. Mikalauskas – Adel., II v. R. Bumelis – Canberra, III v. R. Liniauskas – Syd.

Moterys: I v. R. Rupinskaitė – Adel., II v. A. Miškinytė – Brisbane.

Bilijardas: Vyrai – I. v. G. Atkinson – Syd., II v. D. Kalėda – Syd., III v. V. Burokas – Syd.

Moterys: I v. J. Vitkūnienė, II v. B. Jonavičienė, III v. R. Kubilienė – visos iš Adelaidės.

Šachmatai: I v. A. Mikėnas – Lietuva, II v. E. Liūga – Melb., III v. P. Arlauskas – Adel.

(Apie stalo teniso ir plaukimo varžybų laimėtojus sekantį kartą. Red.).

Lietuvos buriuotojai prašo atsilieپti. Šiais metais Lietuvos buriuotojai ruošiasi žygiui per Atlantą į Amerikos kontinentą. Išeivijos buriuotojai maloniai prašomi rašyti: Emilijai Banionytei, Vilniaus pedagoginio instituto bibliotekos direktorei, Studentų g-vė 39, Vilnius, Lithuania, USSR 233034.

Du Lietuvos krepšinio ąžuolai – ŠARŪNAS MARČIULIONIS ir veteranas MODESTAS PAULAUSKAS

Nuotr. Valdo Malinausko

Vilniaus "Žalgiris", Lietuvos reprezentacinė – futbolo meistrų komanda, Tarybų Sąjungos čempionate 1987 pelnė bronzos medalį. Iš 16-kos sovietų Sąjungos aukščiausioje lygoje dalyvavusių komandų – "Žalgiris" trečioje vietoje. 1988 sezoną užbaigė 5-je vietoje. Komanda, tačiau išsikovojo teisę 1989 m. rudenį atstovauti šalia UEFA taurės turnyre. Visi džiaugėsi, kad iš dvidešimt ketvirtųjų olimpinių vasaros žaidynių Seule į namus grįžo du olimpiniai čempionai – žalgiriečiai – Arminas Narbekovas ir Arvydas Janonis.

Nuotraukoje – Vilniaus "Žalgirio" futbolo komanda su vadovais Gedimino pilies papėdėje. Iš kairės, pirmoje eilėje klūpi Gintautas Kalėdinskas, treneris. Kadangi, su Gintautu teko pabendrauti ir apie sportą Lietuvoje daug išsikalbėti jo viešnagės metu Toronte 1988 gruodyje, todėl apie jį šiek tiek ir biografijos . . .

Gintautas Kalėdinskas, nusipelnęs LTSR treneris 1987. TSRS sporto meistras 1966. 1975 baigė Lietuvos valstybinį kūno kultūros institutą. 1963-1973 žaidė "Žalgiryje", (299 rungtynės, 24 įvarčiai). 1966 buvo išrinktas geriausiu LTSR futbolininku. "Žalgirį" treniravo 1981-1983 ir nuo 1983 birželio mėnesio iki 1985 gegužės mėnesio dirbo Vilniaus vaikų ir jaunių futbolo mokyklos treneriu. Nuo 1985 gegužės mėnesio vėl paskirtas "Žalgirio" treneriu. Gintautas gimė 1942 gruodžio 17 d.

Skautų veikla

• Lietuvos nepriklausomybės minėjimą "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai paminės vasario 12, sekmadienį Mišiomis 10.15 v.r. Po to Prisikėlimo parapijos parodų salėje įvyks iškilminga sueiga, o po jos laužo programa. Visų sesių ir brolių dalyvavimas būtinas pilnoj uniformoj. Taip pat kviečiame, tėvelius, rėmėjus, draugus, skautininkus-kes. Ši brangi šventė pirmą kartą po 48 metų persekiojimų ir priespaudos bus švenčiama ir Lietuvoj. Todėl mūsų visų pareiga kuo iškilmingiau paminėti šią sukaktį.

• "Rambyno" tunto registracija jau baigta. Užsiregistruota Kanados skautų sąjungoj – kur kiekvienas narys turi ir draudimą, galiojantį ne tik stovykloje, bet sueigose bei iškylose. Taip pat visi užregistruoti ir LSS 1989 metams.

• Toronte turime daug lietuvių jaunimo, tinkančių būti vilkiukais ar paukštytėmis, skautais-tėmis. Dabar yra geras laikas į šią organizaciją įstoti. Tėveliai prašomi atkreipti dėmesį ir vaikučius įrašyti į šią organizaciją. Jiems bus įdomu ir turės daugiau draugų. Kaip praktika rodo, organizuotas jaunimas mažiau nutrupa nuo lietuviško kamieno.

• Š. m. sausio 20 d. iš Bostono per skautybės fondo pirm. v.s. Č. Kiliulį išsiųsta į Vilnių skautams 50 ir skautėms 50 uniformų, iškiliau atšvęsti Lietuvos nepriklausomybės šventę. **M.**

Paieškojimai

Ieškoma **Stasė Radzevičiūtė**, duktė Prano, gimusi Alytaus valsčiuje, Navickų kaime. Išvažiavo jauna ir gyveno Čikagoje ar Klivlande. Jos ieško sesuo Marija Radzevičiūtė-Stankevičienė, kuri šiuo metu gyvena pas dukterį Stefaniją Grinienę, LTSR, Klaipėda, Žiedų gatvė 6-1. Ji pati, jos vaikai ar vaikaičiai arba apie ją žinantys prašomi pranešti Stefanijai Grinienei.

Ieškomas **Vytas Ašmenskas**, gimęs 1925 m. Birštono mieste (Prienų rajonas), pasitraukęs į užsienį 1945 m. Jeigu kas žino ką nors apie minėtą asmenį, prašom pranešti "Tėviškės žiburių" redakcijai.

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave, Toronto 3, Ont.

Tel. 533 - 7954

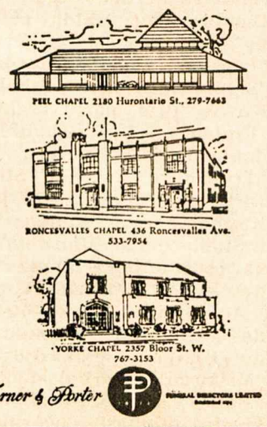

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	
9¼% už 90 dienų term.indėlius	
9¼% už 6 mėn.term.indėlius	
9½% už 1 m. term. indėlius	
9½% už 2 m. term. indėlius	
9½% už 3 m. term. indėlius	
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
10¾% už 1 m. GIC invest. pažym.	
10¾% už 2 m. GIC invest. pažym.	
10¾% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8¾% už pensijų planą (variable rate)	
10¾% už 1 m. term. pensijų planą	
10¾% už 2 m. term. pensijų planą	
10¾% už 3 m. term. pensijų planą	
8¾% už pensijų fondą – RRIF (variable rate)	
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)	
8 % už taupymo sąskaitą	
9 % kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:	
už asmenines paskolas nuo	12 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	12 %
2 metų	12 %
3 metų (fixed rate)	12 %
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų (variable rate)	11 %

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 69 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.

Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir

Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – **savininkai**

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis. Nemokamas namo įkainojimas.

Telefonai 535-2331 arba **537-2869**

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.

associate broker

4887 dundas street west, islington, ontario M9A 1B2, res: 767-0999

239-9892

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, *turįs septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:*

- **RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai**
- **RRIF pensijų fondas**
- **metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)**
- **įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda**
- **atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm**
- **klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus**

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2

Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Linksmai nusiteikę gintariečiai ruošiasi išvykai į Lietuvą

"Gintaro" išvyka

Toronto lietuvių jaunimo ansamblio "Gintaras" metinis koncertas "Kelionė per Lietuvą" įvyks balandžio 16, sekmadienį, Anapilio salėje. Programą atliks visos "Gintaro" šokėjų grupės ir dainininkės. Bus loterija, kava, pyragai ir vynas. "Gintaro" kelionei į Lietuvą remti yra sudarytas lėšų telkimo komitetas, kuriam vadovauja B. Saplys. Lėšų komitetas kreipiasi į visas organizacijas bei pavienius asmenis prašydami paramos šiai "Gintaro" išvykai. Tai yra pirmutinis meninis vientas iš Š. Amerikos, kuris vyks į Lietuvą koncertuoti. "Gintaras" pasirodys Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje ir Šiauliuose. Vieną koncertą Vilniuje atliks kartu su Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansambliu, o antrą pasirodymą Vilniuje turės per tuo laiku ten vykstančią šventę "Skamba, skamba kanklės".

Ta proga "Gintaro" lėšų telkimo komitetas rengia loteriją, kurioje bus galima laimėti sekančias premijas: I premija – A. Vaitonienės austa medžiaga, moteriškiems tautiniams drabužiams; II premija – $200 pinigais; III premija – gintarinis papuošalas; IV premija – L. Sendžikienės išausta vyriška juosta ir kaklaraištis. Loterijos bilietus platina šokėjai ir komitetas. Loterijos traukimas įvyks per "Gintaro" į Lietuvą išleistuvių vakarą, gegužės 16, antradienį, Prisikėlimo parapijos salėje.

Visus kelionės reikalus į Lietuvą tvarko A. Medelis. Dar yra keletas vietų. Jei kas norėtų prisijungti prie "Gintaro" grupės, prašome skambinti A. Medeliui tel. 434-1847, jis suteiks daugiau informacijų. Iš Toronto išskrendame gegužės 23, antradienio vakarą. Su vadovais vyksta 38 gintariečiai.

Šiais metais "Gintaro" ansamblio tėvų komiteto pirmininkės pareigas sutiko eiti Danutė Gudelytė-Goudie.

"Gintaras" nuoširdžiai dėkoja Rūtai Žilinskienei ilgus metus ėjusiai pirmininkės pareigas.

J.K.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

ŠYPSENOS

Rūpestis pasibaigė

Dukrelė, nešina šukių glėbiu, ateina pas motiną ir taria:

– Mamyte, Tu vis bijodavai, kad nesudaužyčiau tos brangios vazos. Dabar tavo rūpestis jau pasibaigė – vaza sudužo . . .

Vestuvėse

– Ar poniutė esate gimininga jaunavedžiams?

– Ne. Esu uošvienė.

Palyginimas

– Kaip patinka mano balinė suknelė?

– Primena vandenį,

– Argi ji permatoma?

– Ne, bet be skonio.

"ATŽALYNAS" nuoširdžiai kviečia visuomenę į TRADICINĮ BAZARĄ-POPIETĘ

1989 m. vasario 12, sekmadienį, Toronto Lietuvių namų

Karaliaus Mindaugo menėje. Bazaras – 12.00 v.p.p. Popietė ir meninė programa – 3 v.p.p.

PROGRAMOJE: visos "Atžalyno" tautinių šokių grupės. Turtinga loterija, bazaras, kava ir pyragai. Įėjimas — laisva auka.

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą.

TĖVŲ KOMITETAS

TAUPYKIME SAVO ATEITIES GEROVEI!

(Sumažindami pajamų mokesčius)

- Sausis ir vasaris – RRSP indėlių mėnesiai.
- Per šiuos mėnesius dalį savo santaupų įdėkite į saugią

"Paramos" RRSP s-tą.

- Jei truks "Parama" paskolins.
- "Parama" moka aukštas palūkanas už jūsų indėlius.
- "Parama" neima jokių mokesčių nei už plano administravimą, nei už patarnavimus įdedant ar išimant.
- "Parama" tuoj pat vietoje išduoda kvitą dėl mokesčių atleidimo.
- Galite pasirinkti indėlio terminą: 1 m. - 10½%, 2 m. - 10½%, 3 m. - 10½%, su keičiamu nuošimčiu (variable rate) 8¾%.
- Jūsų RRSP palūkanos apsaugotos nuo pajamų mokesčių.
- Nelaukite paskutinės dienos!
- Paskutinė diena indėliams už 1988 metus

KOVO 1 D.

Tel. 532-1149

"PARAMOS" kredito kooperatyvo valdyba

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Parduodame ir siunčiame 220 voltų/50 H. elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje.
Universal Overseas Services
Tel. (416) 755-7779

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3
Telefonai:
įstaigos (416)762-7393
namų 233-0303

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS, B.C.L., LL.B., M.B.A.
Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje advokatų Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney.
Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents
Toronto:
Suite 209,
3416 Dundas St.W.
Toronto, Ontario M6S 2S1
767-2127
Mississauga:
Suite 200, Plaza One,
2000 Argentia Road, Mississauga,
Ontario, L5N 1P7,
821-8522 TELEX: 06-960168

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B,
perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus
3425 Dundas St.W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)763-3362
namų 621-2136

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Vankuveryje Kanados pilietybę norima atimti iš 69 metų amžiaus olando J. Luitjenso, Kanadon atvykusio 1961 m. iš Paragvajaus ir iki pensijos dirbusio botanikos profesoriumi Britų Kolumbijos universitete. Teigiama, kad jis savo įvažiavimo pareiškime nutylėjo 1948 m. teismą Olandijoje. Tada jis ten už akių buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos už bendradarbiavimą su naciais. Esą J. Luitjensas priklausė pronaciškai olandų organizacijai ir padėjo suiminėti pogrindžio veikėjus. Jo įvažiavimo dokumentų jau nebėra Kanados imigracijos archyve. Jie sunaikinami, praėjus nustatytam laikui. Iki 1963 m. Kanada neturėjo savo atstovybės Paragvajuje. Imigracijos Kanadon reikalus tada ten tvarkė Britanijos ambasada, galimas dalykas, pro pirštus žiūrėjusi į II D. karo įvykius, klausinėjusi J. Luitjensą tik apie jo gyvenimą Paragvajuje. Advokatas John Campbell liudininku žada kviesti patį J. Luitjensą atskleisti anuometiniams faktams. Iš jo ne tik norima atimti pilietybę, bet ir jį patį ištremti iš Kanados.

Politinės globos Kanadoje dar prieš 1989 m. sausio 1 d. pasiprašė iš JAV pasitraukęs 75 metų amžiaus rusas Vladimiras Sokolovas, 1942-44 m. Oriole redagavęs vokiečių kariuomenės leistą laikraštį rusų kalba, tarnavęs nacių propagandai. Į JAV jis atvyko 1951 m. iš DP stovyklų V. Vokietijoje. JAV pilietybę gavo 1957 m. ir dėstė rusų kalbą bei sovietų disidentų literatūrą Yale universitete. V. Sokolovo tarnybą vokiečiams atskleidė studentų laikraštis 1976 m. JAV pilietybė iš jo buvo atimta 1986 m. V. Sokolovas pernai neatvyko į tardymą Hartforde, turėjusį svarstyti jo ištrėmimą iš JAV. Jis pabėgo Kanadon ir su kitais 85.000 ateivių pasiprašė politinės globos, kol dar nebuvo įsigaliojęs naujasis įstatymas š. m. sausio 1 d. V. Sokolovo ištrėmimo iš Kanados reikalauja Kanados žydų kongresas, teigiantis, kad Oriole leistame laikraštyje jis rašė prieš žydus nukreiptus straipsnius. V. Sokolovas teisinasi, kad pikčiausioji tų straipsnių dalis jo vardu buvo parašyta vokiečių cenzorių. Jis taipgi pabrėžia, kad jo ištrėmimas Sovietų Sąjungon baigtųsi beveik užtikrinta mirties bausme. Dėl šios priežasties V. Sokolovas save laiko politiniu pabėgėliu, prašančiu globos Kanadoje. Imigracijos pareigūnai praneša, kad V. Sokolovo pasilikimas Kanadoje bus svarstomas eilės tvarka su kitų 85.000 politinių pabėgėlių. Galutinis sprendimas turbūt bus padarytas tik po kelerių metų.

SKAITYTOJAI PASISAKO

IŠ KUNIGO LAIŠKO LIETUVOJE

Nuostabus buvo 1988 spalio 23 rytas. Katedra (Vilniuje) jau buvo atidaryta. Joje apsirengėme liturginiais drabužiais apie 40 kunigų. Pamaldoms vadovavo kardinolas V. Sladkevičius ir 4 vyskupai. Kartu meldėsi šimtatūkstantinė minia. Galingai skambėjo giesmės po visą aikštę. Po to vyko tolimesni Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio posėdžiai, kurie nustatė viso tolimesnio Lietuvos atgimimo programą. Buvo nuostabiai gilaus turinio drąsių kalbų. Per rinkimus iš 1200 delegatų buvo išrinktas suvažiavimo seimas. Dalis delegatų buvo paskirti kaip įvairių vietovių ar grupių atstovai. Dar 15 buvo suvažiavimo renkami. Jų tarpe ir aš buvau išrinktas seimo nariu. Seimo narių tarpe yra 8 kunigai.

Dabar mus, kaip delegatus, kviečia į įvairius susitikimus. Kalbėjau viename susitikime su A. miesto moksleiviais, komjaunimo suorganizuotame susitikime su visu miesto jaunimu, susitikime su miesto visuomene. Kaune kalbėjau kunigų kalinių vardu Lietuvos tremtinių ir kalinių suvažiavime.

Nuostabūs įspūdžiai. Įvairiuose miestuose iškilmingai keliamos bažnyčiose pašventintos trispalvės. Vėlinės buvo paskelbtos valstybine švente. Mūsų kapinėse jas atšventėme tikintieji kartu su valdžios atstovais. Matote, kokios neregėtos permainos! Mes manome, kad tai Marijos mums išmelstas stebuklas, prie kurio prisidėjo daugybės mūsų kankinių auka. P. R.

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
Telefonas (416) 864-2734
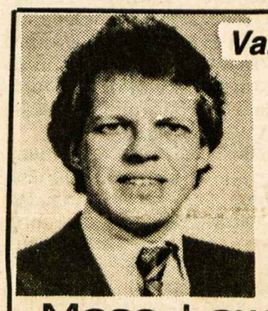
- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
allan BROWN
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

DRESHER REAL ESTATE LTD.
3830B Bloor St. W., Islington, Ontario M9B 1K8
Tel. 233-3334 — Fax 233-0285 — 231-2661
COLLEGE prie Dovercourt parduodama "Litho-Art" Toronte ir apylinkėse vienintelė lietuviška spaustuvė. Skambinti VALTERIUI DREŠERIUI tel. 231-2661.
Mes patarnaujame visose pirkimo ir pardavimo srityse bei draudos reikaluose.

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
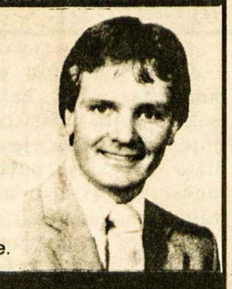
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

1988 metų EKSKURSIJOS Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS
Greitai bus paskelbtos 1989 metų ekskursijos
Patirtis Vilniaus grupių organizavime daugiau 20 metų. Neapsiriksite, pasirinkite mano organizuojamas grupes, kurias tvarkau su Inturistu per "Kentours" Toronte nuo 1962 m. Kaip lietuviška patarlė sako: Senas jautis vagos negadina. Jei dar nesate pasinaudoję, pamėginkite – įsitikinsite.
Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu
V. BAČĖNAS
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

RE/MAX
homecentre inc., realtor
an independent member broker
birute spudas, B.A.
sales representative
BLOOR WEST VILLAGE ramioje gatvėje parduodamas 4 miegamųjų labai gerame st[PARDUOTA]namas. Du židiniai, ąžuolo sijų lubos ir ąžuolo apdai[PARDUOTA]rivatus įvažiavimas, garažas, gražus kiemas.
1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469
535-2500

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233–3334 — Fax 233–0285 — 231–2661
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Mūsų parapijos visuotinis susirinkimas bus vasario 12, sekmadienį, po 11 v. Mišių Anapilio didžiojoje salėje. Visi parapijiečiai skatinami susirinkime dalyvauti.

— Vasario 5, sekmadienį, po 11 v. Mišių, šaukiamas jaunimo susirinkimas Anapilio salėje antrojo aukšto kambarėlyje prie senosios parodų salės. Kviečiamas visas jaunimas virš 14 m. amžiaus. Bus pasitarimai, naujosios Jaunimo sekcijos valdybos rinkimai ir picos vaišės.

— Praėjusį sekmadienį 11 v. Mišių metu iškilmingai įteiktas kard. G. E. Carterio medalis pasižymėjusiam Mišių tarnautojui Arui Batūrai.

— Sekmadieniais po 11 v. Mišių Anapilio salėje rodomos vaizdajuostės. Vasario 5 bus rodomas "Klojimo teatras" Lietuvoje.

— Kanados lietuvių kultūros muziejaus vajus tęsiamas toliau. Iki šiol surinkta $159,185.00.

— Aukojo Armėnijos nukentėjusiems: $50 — J. J. Valiuliai, V. O. Anskiai; motinos Teresės labdarai: $50 — J. J. Valiuliai; Šv. Jono kapinėms: $50 — V. Anysienė; Relig. Lietuvos šalpai: $50 — J. J. Valiuliai; parapijai: $50 — R. M. Rusinai.

— Mišios vasario 5, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Moniką ir Joną Žėkus, 11.00 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v. — už Kemėžių mirusius.

Lietuvių namų žinios

— LN valdybos posėdis — vasario 9, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— LN vyrų būrelio visuotinis susirinkimas — vasario 12, sekmadienį, 2.30 v.p.p.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 350 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: B. Kavaliauskienė iš Vilniaus, V. Norvilaitė, E. Veismanas iš Kauno, R. Mečienė iš Klaipėdos.

— Lietuvių slaugos namams aukojo: $1000 — I. B. Jonynai; a.a. Ipolito Krasausko atminimui: $50 — V. Hanson. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259.

— Bilietai į Užgavėnių karnavalą gaunami LN sekmadienio popietėje. Kitomis dienomis galima užsisakyti skambinant A. Skilandžiūnienei arba T. Stanuliui tel. 532-3311. Užgavėnių karnavalo pelnas skiriamas dalyvaujančioms organizacijoms.

— Sausio 29 LN kultūrinės komisijos surengtoje paskaitoje "Vėliausi pakeitimai testamentų sudaryme turto persiuntimui į Lietuvą" dalyvavo 300 asmenų. Paskaitininkas adv. Algis Pacevičius atsakė į klausimus. Dalyviai buvo pavaišinti kavute su pyragaičiais.

— "Atžalyno" tėvų komiteto susirinkimas — š. m. vasario 5, sekmadienį, 1.00 v.p.p, Lietuvių namuose. Tradicinis bazaras-popietė — vasario 12, sekmadienį, 12.00 v, meninė programa 3.00 v.p.p. Bus turtinga loterija, kavutė, pyragai. Programą atlieka visos "Atžalyno" grupės. Bazaro laimikius prašome perduoti šokių mokytojom, tėvų komiteto nariam ar skambinti pirm. J. Vitkūnienei tel. 621-8671, V. Dauginiui tel. 533-1121. Dalyvavimu remsite šokantį, dainuojantį mūsų jaunimą.

Elzbieta Kardelienė, buvusi Lietuvos operos solistė, minėdama savo vyro a.a. Jono Kardelio mirties 20 metų sukaktį (vasario 10 d.), paaukojo "Tėviškės žiburiams" $100. Velionis buvo didelis spaudos darbuotojas, visuomenės veikėjas, plačiai reiškęsis nepriklausomos Lietuvos ir vėliau išeivijos gyvenime.

Lietuvoje, kaip rašo "The Globe and Mail" sausio 27 d. laidoje, Aukščiausios tarybos prezidiumas paskelbė, kad valdžios įstaigose, pramonėje ir prekyboje oficiali kalba yra lietuvių kalba. Pareigūnai, nemokantys lietuvių kalbos, turės ją išmokti per dvejus metus. Kalbos potvarkiai Lietuvoje įvesti griežtesni negu Estijoje. Tai nulėmęs etninis faktorius. Pvz. Estijoje yra 60% estų, o kiti — rusai. Lietuvoje lietuvių yra 80%, o kitus sudaro lenkai, totoriai, gudai ir rusai. Ryšium su potvarkiais etninių grupių sąjūdis "Unija" skundėsi Vilniaus ir Maskvos valdžiai, kad buvęs pažeistas "socializmo principas". Bet skundas laikomas nereikšmingu. **J.**

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus. Pirmais penktadieniais yra klausoma išpažinčių rytą ir vakarą prieš Mišias. Šv. valanda su palaiminimu ir Švenčiausiojo išstatymu — 7 v.v., o 7.30 v.v. — Mišios. Šį šeštadienį Gyvojo Rožinio draugija renkasi 10.30 v.r. Rožinio kalbėjimui, o 11 v.r. — Mišios; pensininkų namuose "Vilnius" Mišios — 5 v.p.p.

— Šv. Pranciškaus trečiojo ordino mūsų parapijos kongregacijos Mišios ir susirinkimas — šį ketvirtadienį 10 v.r.

— Pakrikštyti: Keenan-Mikhail, Reginos (Baibokaitės) ir Gerald Kapack sūnus; Nicole-Angela, Charles ir Patricia Čaplikų dukrelė; Michael-Paul, Rūtos (Norvaišaitės) ir Domenico Silvaggio sūnus.

— Sausio 28 d. palaidotas a.a. Tomas Žilys, 87 m.; sausio 30 — a.a. Ona Rušienė, 73 m.

— Sutvirtinimo sakramentui pasiruošimo pamokos vyksta klebonijos patalpose 9.15 v.r., o pirmajai Komunijai — po 10.15 v. Mišių.

— Parapijos salės 1990 m. nuomojamos tik lietuviams iki vasario mėnesio galo. Po to bus nuomojamos ir kitataučiams.

— Parapija planuoja maldininkų kelionę į Fatimą ir Lurdą š.m. gegužės 7-23 d.d. Grupė nulėks į Lisaboną, iš ten vyks į Fatimą, o po to per pietinę Ispanijos dalį autobusu vyks į Lurdą.

— Parapijai aukojo: $1000 — Parapijos kredito kooperatyvas, $100 — J. Budnikienė, P. Kudreikis, B. I. Jonynai, F. Milys,; $50 — J. Arštikaitis, J. I. Baltakiai, J. I. Birštonai, K. Lukošius, V. P. Melnykai, S. M. Gudaičiai, J. I. Morkūnai; Religinei šalpai: $100 — A. Matulionienė; Motinos Teresės šalpai: $50 — J. Budnikienė, B. Galinienė; šventovės gėlėms: $50 — J. Budnikienė; palaiminčiojo vysk. Jurgio Matulaičio biusto išliejimui bronzoje paaukojo: $3000 A. Viskontas, sn.

— Mišios vasario 5, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Antaniną Dunauskienę, 9.20 v.r. — už a.a. Albiną Lukoševičienę, už a.a. Jurgį Kuprėną, 10.15 v.r. — už a.a. Veroniką Baldauskienę, už a.a. Antaną Klimą, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Rožę Liaukevičienę.

Grąžinti arkivyskupijos rūmai

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio susirinkime sausio 26 d. Vilniuje pirmasis partijos sekretorius Algirdas Brazauskas pranešė, kad Vilniaus arkivyskupijai be jokių sąlygų grąžinti arkivyskupijos rūmai. Apie tai pranešta telegrama kardinolui Vincentui Sladkevičiui, kuris šiuo metu yra Romoje.

Mirė mokytoja Stefanija Bubelienė

Šių metų sausio 28 d. su šiuo gyvenimu atsiskyrė a.a. Stefanija Bubelienė, sulaukusi 63 m. amžiaus. Didelę savo gyvenimo dalį pašventė Maironio mokyklai ir Aukštesniesiems lituanistiniams kursams. Dėstė daugiausia lietuvių kalbą ir literatūrą aukštesniuose Maironio mokyklos skyriuose ir kursų klasėse. Buvo talentinga, atsidavusi savo darbui, auklėtinių ypač mylima bei gerbiama mokytoja. Prieš daugiau kaip dvidešimt metų mirė jos vyras. Vienai teko užauginti ir išmokslinti dukterį mokytoją Renatą, sūnus architektą Romą ir Paulių, siekiantį magistro laipsnio gamtos mokslų srityje. Palaidota iš Toronto Prisikėlimo šventovės sausio 31 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, šalia savo vyro Eugenijaus.

Rašytojas Juozas Kralikauskas, parašęs ir išleisdinęs iki šiol vienuoliką knygų, daugiausia istorinių romanų, kurių dauguma buvo premijuoti, pastaruoju metu išleisdino naują knygą "Vėlinės". Tai originaliai parašyta apysaka, vaizduojanti dabartinės Lietuvos tragiškuosius kelius, pradedant pirmąja sovietine okupacija. Prieš tai išleista knyga "Ąžuolai piliakalnyje" yra visos autoriaus kūrybos bei literatūrinės minties skerspjūvis, kuriame matyti kūrėjas ir mąstytojas. Ši knyga gaunama "Tėviškės žiburiuose" ir pas platintojus.

1989 m. vasario 4, šeštadienį, Toronto Lietuvių namuose, rengiamas

UŽGAVĖNIŲ KARNAVALAS

Jaunimo popietė – nuo 12.30 v. iki 5 v.p.p.

Jaunimo meninė programa, organizacijų paviljonai su šiltais ir šaltais užkandžiais, gėrimų baras. Įėjimas nemokamas.

Kaukių vakaras – nuo 7 v.v. iki 12.30 v.r.

Meninę programą atliks: *Toronto vyrų choras "Aras", "Atžalyno", "Gintaro" ir Hamiltono "Gyvataro" šokėjai. Šokiams gros lietuviškas orkestras "Žagarai".*

Veiks baras, loterija. Užgavėnių maistą ruošia B. Stanulienė. Premijuojamos kaukės.
Bilietas – $6. Kaukėms pilnoje aprangoje nemokamai. Bilietus platina darbo valandomis Lietuvių namai tel. 532-3311, stalai numeruoti. Taipgi bilietai bus parduodami prie įėjimo.
Pelnas skiriamas dalyvaujančioms organizacijoms.

Visi maloniai kviečiami savo dalyvavimu paremti lietuviškas organizacijas bei vienetus.

Toronto Lietuvių namai

Mažosios Lietuvos moterų draugijos **tradicinis**

ŠIUPINYS

vasario 7, antradienį 7 valandą vakaro, Toronto Prisikėlimo parapijos salėje

Įėjimas – $14.00 (vakarienė su vynu). Įdomi programa, turtinga loterija. Visus dalyvauti maloniai kviečia –

RENGĖJOS

SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS VALDŽIAI,

ĮNEŠDAMI SANTAUPAS MŪSŲ KOOPERATYVE Į

RRSP

- *Mokame aukštas palūkanas (žiūr. skelbimą 8-tame "Tėviškės žiburių puslapyje)*
- *Neimame jokio administracinio mokesčio*
- *Prieš 71 gimtadienį galėsite lengvai šias santaupas pervesti į RRIF, nemokant valdžiai jokių mokesčių*
- *Norint gauti mokesčių atleidimą už 1988 metus, įnašą į RRSP reikia įteikti iki* **1989 m. kovo 1 dienos**

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronte

Nepraleiskite progos įsijungti į pelningą biznį!

NATIONAL SAFETY ASSOCIATES LTD.

(vandens filtravimo specialistai), kviečia jus į

Toronto rajono seminarą

š.m. vasario 4, šeštadienį, 9 v.r. - 1 v.p.p., Metro Toronto Convention Centre, 255 Front St. West.

Lietuvių stalas veiks nuo 8 v.r. prie įėjimo.

Ta pačia tema bus **PRANEŠIMAS**

vasario 5, sekmadienį, po 10.15 v.r. ir 11.30 v.r. Mišių Prisikėlimo parapijos muzikos kambaryje.

Pranešimą darys ***dr. C. Estelle*** *ir* ***Jūra Viesulienė.***

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas praneša, kad metinis narių susirinkimas įvyks š. m. kovo 5 d., 4 v.p.p., Prisikėlimo parapijos salėje.

Dail. Reginos Žiūraitienės, gyvenančios Oakvillėje, naujų darbų paroda įvyks š. m. vasario 10-26 d.d. "The Old Bronte Post Office" galerijoje, 45 Bronte Road, Bronte Harbour, Oakville. Parodos atidarymas — vasario 10 d, 7-9 v.v. Galerija nuo antradienio iki šeštadienio bus atidaryta 10 v.r. — 5 v.p.p., sekmadieniais — 1-5 v.p.p.

Valerija Anysienė, prisimindama savo vyro velionies dr. Martyno Anyso 15 metų mirties sukaktį (sausio 29 d.), paaukojo "Tėviškės žiburiams" ir Šv. Jono lietuvių kapinėms po $50. Velionis buvo "TŽ" bendradarbis, rašęs daugiausia Mažosios Lietuvos ir Lietuvos istorijos klausimais. Yra išleisdinęs keletą istorinio pobūdžio knygų. Buvo gimęs M. Lietuvoj 1895 m. Palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

LIETUVĖ MOTERIS priima prižiūrėti vaikus savo namuose Etobicoke rajone. Tel. 626-5184.

Jaunųjų talentų popietė — koncertas įvyks balandžio 9, sekmadienį, 12.30 v.p.p. didžiojoje Anapilio salėje (ne balandžio 16, kaip buvo skelbta anksčiau). Įvairių meno šakų talentai, norintieji dalyvauti koncerte, registruojasi pas Slavą Žiemelytę tel. 823-7261. Koncertą rengia Anapilio parapijos tarybos kultūrinė sekcija.

Vyskupo P. Baltakio, OFM, sudarytos Sielovados tarybos suaugusių religinio švietimo sekcija paruošė Gavėnios programą, kuri tinka parapijoms ar šiaip kitiems, norintiems Gavėnios metu praturtinti savo dvasinį pasaulį. Tai yra 5 savaičių programa — penkios atskiros temos. Kiekvienai dienai yra paskirta Šv. Rašto ištrauka ir trumpas apmąstymas. Ši programa yra vyskupo P. Baltakio peržiūrėta ir aprobuota. Rekomenduojama parapijoms. Įsigyti galima vyskupo komunikacijos įstaigoje: Immaculate Conception Convent, Putnam, CT 06260, USA, arba skambinti telefonu ses. Ignei Marijošiūtei (203) 928-5828.

A. a. Broniaus Bijūno atminimui žmona Genovaitė "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A. a. Jono Viliušio atminimui Valli Viliušienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $30.

Elena Kymantienė iš Šiaulių, lydima Vytauto Morkūno iš Hamiltono, lankėsi "Tėviškės žiburiuose". Jie ta proga "TŽ" paaukojo $30.

A. a. A. Heikienės atminimui vyras E. Heikis "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

A. a. kun. V. Stankūno ir **a. a. J. Karvelio atminimui** K. Vaitkūnas "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

Montrealio lietuvių kredito kooperatyvas "Litas" parėmė "Tėviškės žiburius" $200 auka.

FUTURE.I

REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates

Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė verslo 769-3300 namų 769-1835

- ***Patarnauja lietuvių kalba.***
- ***Nemokamas namų įvertinimas***

130 Kennedy Avenue, Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

MONTREALQUE

Vasario 16-oji bus minima vasario 19 d. Iškilmingos pamaldos 11 v.r. vyks AV šventovėje, kur organizacijos dalyvaus su vėliavomis. Tuo pačiu laiku bus pamaldos ir šv. Kazimiero šventovėje. Prof. Romo Vaštoko paskaita ir meninė dalis, koordinuojama Rimo Piečaičio, bus 3.30 v.p.p. Polyvalante St. Henri mokyklos auditorijoje, 4115 St. Jaques W. Šia mokykla naudojasi Montrealio lituanistinė mokykla ir yra prie pat Place-Saint-Henri metro stoties.

Simpoziumas apie Deschenes komisijos pasėkmes bus vasario 18., šeštadienį, 2 val. p.p. AV parapijos salėje. Simpoziume dalyvaus prof. R. Vaštokas, latvių, estų ir ukrainiečių atitinkami asmenys. Viskas vyks anglų kalba.

Montrealio auksinio amžiaus klubas "Rūta" šaukia metinį susirinkimą vasario 22., trečiadienį, 1 val. p.p. seselių salėje. Bus klubo valdybos, revizijos komisijos pranešimai ir dalies revizijos komisijos narių rinkimai. Po susirinkimo visi galės vaišintis šaltais užkandžiais, pyragais ir kava.

Gaila (Naruševičiūtė) ir muz. Aleksandras Stankevičiai susilaukė pirmgimės dukrelės.

A.a. Liudas Kisielis mirė sausio 14 d. Palaidotas sausio 18 d. Liūdi žmona, sesuo su šeima bei du broliai ir sesuo Lietuvoje.

A.a. Eugenija (Kasperavičiūtė) Barauskienė, 83 m. amžiaus, mirė sausio 15 d. Palaidota sausio 18 d. iš šv. Kazimiero šventovės St. Francis kapinėse. Liūdi vyras ir sūnus. **B. S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 Res.: 256:5355 **PETRAS ADAMONIS** C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

1989 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ IŠ MONTREALIO

Nuo gegužės 12–26 d.d. — $1999

Nuo birželio 30 – liepos 14 d.d. — $2199

Smulkesnių informacijų reikalu kreiptis:

L. STANKEVIČIUS, 1053 Cr. Albanel, Duvernay, Laval, Quebec, Canada H7G 4K7. **Tel. (514) 669-8834**

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11 %	Taupymo – special.	5½%
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¼%
1 metų	9¾%	Taupymo – kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	9¼%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9 %	RRIF – RRSP – term.	11 %
60 d. - 119 d.	8¾%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	8½%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 12½%, asmenines – nuo 12½%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

SUTVARKOM dokumentus iškvietimui giminių iš Lietuvos arba jums privačiai ten apsilankyti.

PALAIKOM ryšius su kultūriniais vienetais, ansambliais Lietuvoje.

IŠRŪPINAM iškvietimus meninėms grupėms apsilankyti – koncertuoti Lietuvoje.

Šiais ar visais kitais reikalais, kreipkitės į **Stefą** ar **Algį Medelius**, vakarais **tel. (416) 434-1847.**

PADĖKA

Tradicinis Medžiotojų ir žūklautojų klubo "Tauras" balius praėjo sėkmingai, susilaukęs 230 dalyvių ir 20 "Atžalyno" šokėjų. Klubo valdyba dėkoja visiems ir visoms, prisidėjusiems prie sėkmės: narių žmonoms ir prijaučiančioms moterims už iškeptus pyragus, paaukotus laimikius, energingą loterijos bilietų ir pakvietimų į balių platinimą; nariams ir prijaučiantiems vyrams už pakvietimų platinimą, paaukotus laimikius, visokeriopą prisidėjimą savo darbais iki pat baliaus pabaigos ir sekmadienį išvežant likučius.

Neįmanoma visko paminėti, bet padėka priklauso ir tiems nariams, kurie prižiūrėjo barą, pardavinėjo bilietukus ir vykdė baliaus programą. Jie parodė gilų supratimą klubo veiklos.

Daugiau apie tai pasikalbėsime metiniame susirinkime 1989 m. vasario 26 d., 3 v.p.p., Lietuvių namų buvusioje pensininkų būstinėje. **Klubo valdyba**

LIETUVIŲ KATALIKŲ LABDAROS SĄJUNGA siunčia reikalingiausių vaistų rinkinį Lietuvon: "Bayer" aspiriną, multi-vitaminus ir pan. Siuntėjas: Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 12-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-4 v.p.p. Pirmadieniais uždaryta. Tel. 312 - 436-7772, namų 312 - 430-4145.

LIETUVIŠKĄ VĖLIAVĄ galima įsigyti KLB raštinėje. Vėliava nailoninės medžiagos be stiebų. Dydis 36" x 72". Kaina. – $45. Skambinti tel. (416) 533-3292 dienos metu.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, kiekvieno mėnesio 15 "Vilnius Manor" pensininkų namuose.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

CHESSINGTON LIMOUSINES

vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.

Lietuviams nuolaida

C. Jason (Jasiūnas) Toronte

Tel. (416) 624-8181